

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

***SITUAȚIA
SOCIAL-ECONOMICĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
în anul 2014***

CUPRINS

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în anul 2014.....	3
1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova	5
II. PRODUSUL INTERN BRUT	7
III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR	
3.1. Industrie.....	10
3.2. Agricultură	14
3.3. Investiții în active materiale pe termen lung	18
3.4. Transporturi	22
3.5. Comunicații.....	24
3.6. Turism.....	25
3.7. Cifra de afaceri în comerț și servicii	28
3.8. Comerț exterior.....	31
IV. PREȚURI.....	46
V. FINANȚE	
5.1. Executarea bugetului public național.....	49
5.2. Credite, depozite și rulajul de casă	51
5.3. Asigurări	52
5.4. Piața valorilor mobiliare	53
VI. SITUAȚIA SOCIALĂ	
6.1. Nivelul de trai al populației	54
6.2. Situația demografică.....	60
6.3. Ocrotirea sănătății	63
6.4. Învățământ.....	65
6.5. Infracțiuni.....	68
PRECIZĂRI METODOLOGICE	70

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în anul 2014¹

Rezultatele activității economiei naționale se prezintă astfel:

- **Produsul intern brut**, conform datelor operative, în anul 2014, a însumat 111501 milioane lei, prețuri curente de piață, în creștere – în termeni reali – cu 4,6% față de anul 2013 **semidefinitiv**.

- **Indicele volumului producției industriale** în anul 2014 în raport cu anul 2013 a constituit 107,3%. Majorarea volumului producției industriale a fost determinată de creșterea volumului producției în industria extractivă cu 0,2% și în industria prelucrătoare cu 8,5%.

- **Producția globală agricolă** obținută în gospodăriile de toate categoriile în anul 2014, conform estimărilor preliminare, a constituit (în prețuri curente) 27071 mil. lei sau 108,2% (în prețuri comparabile) față de anul 2013. Majorarea producției globale agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale cu 10,4%, producția animalieră a crescut cu 4,0%.

- **Investițiile în active materiale pe termen lung** din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în anul 2014 au fost însumate în valoare de 20352,5 milioane lei (în prețuri curente), din care lucrările de construcții-montaj au constituit 10685,1 milioane lei sau respectiv, 101,8% și 104,4% (în prețuri comparabile) în raport cu anul 2013. Darea în folosință a caselor de locuit s-a micșorat cu 7,8% față de anul 2013.

- **Întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian** au transportat în anul 2014 mărfuri în volum de 14452,0 mii tone, cu 4,2% mai mult față de cel realizat în anul 2013. **Parcursul mărfurilor** la întreprinderile de transport a totalizat 4170,4 mil. tone-km, cu 6,5% mai puțin comparativ cu cel înregistrat în anul 2013.

- **Volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în anul 2014 s-a majorat cu 7,5% (în prețuri comparabile) comparativ cu anul 2013.

- **Volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** în anul 2014 a înregistrat o creștere cu 7,4% (în prețuri comparabile) față de anul 2013.

- **Valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor** în anul 2014 s-a majorat cu 11,6% (în prețuri curente) comparativ cu anul 2013.

- **Valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în anul 2014 s-a majorat cu 12,0% (în prețuri curente) comparativ cu anul 2013.

- **Valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor** în anul 2014 a crescut cu 10,2% (în prețuri curente) față de anul 2013.

- **Exporturile** de mărfuri realizate în anul 2014 au totalizat la 2339,5 milioane dolari SUA, volum inferior celui înregistrat în anul 2013 cu 3,7%. **Importurile** de mărfuri au evoluat la 5317,0 milioane dolari SUA, volum inferior cu 3,2% comparativ cu anul 2013. **Balanța comercială** s-a soldat cu un **deficit** de 2977,5 milioane dolari SUA sau cu 86,6 milioane dolari SUA (-2,8%) mai mic față de cel înregistrat în anul 2013.

¹ Indicatorii economico-sociali sînt prezentați fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

- **Câștigul salarial nominal mediu brut** al unui salariat din economia națională în luna decembrie 2014 a constituit 4865,4 lei sau cu 13,7% mai mult față de luna decembrie 2013. În sfera bugetară câștigul salarial mediu a constituit în luna decembrie 2014 – 4000,4 lei (+14,4% față de luna decembrie 2013), iar în sectorul real al economiei – 5233,5 lei (+13,7%).

- **Numărul șomerilor oficial înregistrați**, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 ianuarie 2015 a fost de 20,7 mii persoane. Numărul șomerilor, determinat *conform definiției Biroului Internațional al Muncii*, în trimestrul IV 2014 a fost de 40,2 mii persoane.

- **Indicele prețurilor de consum (IPC)** în luna decembrie 2014 față de luna noiembrie 2014 a constituit 100,7 la sută, iar față de luna decembrie 2013 – 104,7 la sută (IPC în luna decembrie 2013 față de luna noiembrie 2013 a constituit 100,8%, iar față de luna decembrie 2012 – 105,2%).

1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova

	2010	2011	2012	2013	2014*
Produsul intern brut, mil. lei	71885	82349	88228	100510	111501
în % față de anul precedent	107,1	106,8	99,3	109,4	104,6
Valoarea producției industriale, mil. lei	28140,1	34194,4	36362,2	39024,3	36781,1 ¹
Indicele volumului producției industriale, %	109,3	109,5	98,1	106,8	107,3
Producția agricolă, mil. lei	19873	22619	19922	23814	27071
în % față de anul precedent	107,9	105,0	77,7	139,1	108,2
Investiții în active materiale pe termen lung din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	13804,8	16449,5	17153,9	18635,7	20352,5
în % față de anul precedent	122,6	112,5	98,9	101,5	101,8
inclusiv lucrări de construcții-montaj	7078,8	7950,3	8784,6	9467,8	10685,1
în % față de anul precedent	114,4	103,0	100,5	99,5	104,4
Darea în folosință a caselor de locuit (suprafața totală) din contul tuturor surselor de finanțare, mii m ²	546,2	589,3	502,5	515,0	474,7
în % față de anul precedent	108,8	107,9	90,0	102,5	92,2
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport – total, mil. tone-km	3242,5	3703,3	3847,6	4461,8	4170,4
în % față de anul precedent	113,9	114,2	103,9	116,0	93,5
din care:					
feroviar	958,5	1196,0	959,5	1226,9	1182,3
în % față de anul precedent	90,6	124,8	80,2	127,9	96,4
auto ²	2281,9	2505,1	2885,9	3233,3	2986,3
în % față de anul precedent	127,7	109,8	115,2	112,0	92,4
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport – total, mii tone	8427,6	10056,8	10922,5	13867,0	14452,0
în % față de anul precedent	104,7	119,3	108,6	127,0	104,2
din care:					
feroviar	3852,1	4554,0	4163,8	5430,6	5008,4
în % față de anul precedent	87,3	118,2	91,4	130,4	92,2
auto ²	4447,0	5352,1	6612,9	8272,5	9215,6
în % față de anul precedent	128,8	120,4	123,6	125,1	111,4
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete), mil. lei	x	x	x	x	38230,6
în % față de anul precedent	x	x	x	x	107,5 ³
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației, mil. lei	x	7672,7	8094,2	10650,8	12871,2
în % față de anul precedent	x	101,4 ³	103,1 ³	110,7 ³	107,4 ³
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, mil. lei	x	x	x	x	5899,5
în % față de anul precedent	x	x	x	x	111,6 ⁴
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete), mil. lei	x	x	x	x	71532,4
în % față de anul precedent	x	x	x	x	112,0 ⁴
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor, mil. lei	x	25243,7	24840,2	28694,3	32823,2
în % față de anul precedent	x	111,3 ⁴	98,7 ⁴	106,9 ⁴	110,2 ⁴

	2010	2011	2012	2013	2014*
Export , mil. dolari SUA	1541,5	2216,8	2161,9	2428,3	2339,5
în % față de anul precedent	120,1	143,8	97,5	112,3	96,3
Import , mil. dolari SUA	3855,3	5191,3	5212,9	5492,4	5317,0
în % față de anul precedent	117,6	134,7	100,4	105,4	96,8
Balanța comercială , mil. dolari SUA	-2313,8	-2974,5	-3051,0	-3064,1	-2977,5
în % față de anul precedent	116,0	128,6	102,6	100,4	97,2
Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională , lei	2971,7 ⁵	3042,2 ⁶	3386,2 ⁶	3674,2 ⁶	4172,0 ⁷
în % față de anul precedent	108,2	111,0 ⁸	111,3	108,3	110,8
Cîștigul salarial real al unui salariat					
în % față de anul precedent	100,7	103,1	106,4	103,5	105,4
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la sfîrșitul anului), mii persoane	40,7	38,8	26,3	20,9	20,7
în % față de anul precedent	105,3	95,2	67,9	79,4	99,3
Indicele prețurilor de consum	107,4	107,6	104,6	104,6	105,1
mărfuri alimentare	105,7	108,4	103,8	106,6	106,5
mărfuri nealimentare	107,3	105,8	104,2	104,3	105,5
servicii	109,1	108,8	106,2	102,6	102,5

* Date preliminare

¹ Valoarea producției fabricate de către întreprinderile cuprinse în cercetarea lunară.

² Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

³ Prețuri comparabile

⁴ Prețuri curente

⁵ Câștigul salarial nominal brut lunar la unitățile economice (din sectorul real) cu 20 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

⁶ Anii 2011-2012 cuprind unitățile economice și sociale cu unu și mai mulți salariați

⁷ Câștigul salarial nominal brut lunar la unitățile economice (din sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

⁸ Ritmul de creștere este calculat asigurând comparabilitatea între anii 2011 și 2010

II. PRODUSUL INTERN BRUT

Conform datelor operative, în anul 2014, produsul intern brut (PIB) a însumat 111501 milioane lei, prețuri curente de piață, în creștere – în termeni reali – cu 4,6% față de anul 2013 **semidefinitiv**.

În trimestrul IV 2014, produsul intern brut, atât pe **serie brută**, cât și pe **serie ajustată sezonier**, a înregistrat o creștere cu 4,2% față de trimestrul IV 2013. Comparativ cu **trimestrul III 2014** produsul intern brut, pe **serie ajustată sezonier**, a fost în termeni reali, mai mare cu 0,1%.

Evoluția produsului intern brut în anul 2014

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV	Anul
Milioane lei, prețuri curente	21469	26226	34027	29779	111501
În % față de perioada respectivă din anul precedent: serie brută	103,6	104,2	105,9	104,2	104,6
serie ajustată sezonier	104,9	105,2	105,3	104,2	–
În % față de trimestrul precedent – serie ajustată sezonier	98,8	102,0	103,3	100,1	–

Valoarea adăugată brută produsă în sectorul de bunuri s-a majorat, în anul 2014 cu 7,7% în raport cu anul anterior, influențând pozitiv (+2,0%) evoluția produsului intern brut. Valoarea adăugată brută produsă în agricultură, economia vânatului, silvicultură, pescuit, piscicultură și industrie a depășit realizările anului precedent respectiv cu 8,2% și 7,2%. Contribuția sectorului de bunuri la formarea produsului intern brut a constituit în perioada de referință 26,9%.

Valoarea adăugată brută produsă în sectorul de servicii s-a majorat comparativ cu anul precedent cu 4,2%, contribuind la sporirea produsului intern brut cu 2,4%. Valoarea adăugată brută din construcții a crescut cu 10,6%, urmată de comerțul cu ridicata și cu amănuntul (+6,1%), transporturi și comunicații (+3,4%) și „alte activități de servicii” (+3,0%). Din „alte activități de servicii” majorări s-au produs pentru activitățile hoteluri și restaurante (+3,2%), activități financiare (+4,6%), tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor (+5,8%) și alte activități de servicii colective, sociale, personale și servicii acordate gospodăriilor particulare de către personalul angajat (+11,5%). Creșteri ușoare ale valorii adăugate brute s-au înregistrat pentru administrația publică (+0,3%) și sănătate și asistență socială (+0,6%). Reducere a valorii adăugate brute s-a produs în învățământ (-3,1%). Contribuția sectorului de servicii la formarea produsului intern brut a constituit în perioada de referință 59,4%. Impozitele pe produse s-au majorat cu 1,2% față de anul 2013, contribuind la formarea și creșterea produsului intern brut cu 16,0% și 0,2% respectiv.

Consumul final a fost în creștere cu 2,4% în raport cu anul precedent, influențând pozitiv (+2,8%) sporul produsului intern brut. Creșterea a fost condiționată de majorarea cu 2,9% a consumului final al gospodăriilor populației. Formarea brută de capital fix a depășit cu 10,1% realizările anului precedent, contribuind în perioada de referință cu 24,6% la formarea produsului intern brut și cu 2,3% la creșterea acestuia. Exporturile și importurile de bunuri și servicii s-au majorat cu 1,1%, și cu 0,4% respectiv față de anul 2013.

Resursele și utilizările produsului intern brut

	Ianuarie-decembrie 2014				Inclusiv trimestrul IV			
	Prețuri curente, mil. lei	Modificări față de anul 2013 (+/-), %	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea/descrșterea PIB (+/-), %	Prețuri curente, mil. lei	Modificări față de trimestrul IV 2013 (+/-), %	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea/descrșterea PIB (+/-), %

RESURSE

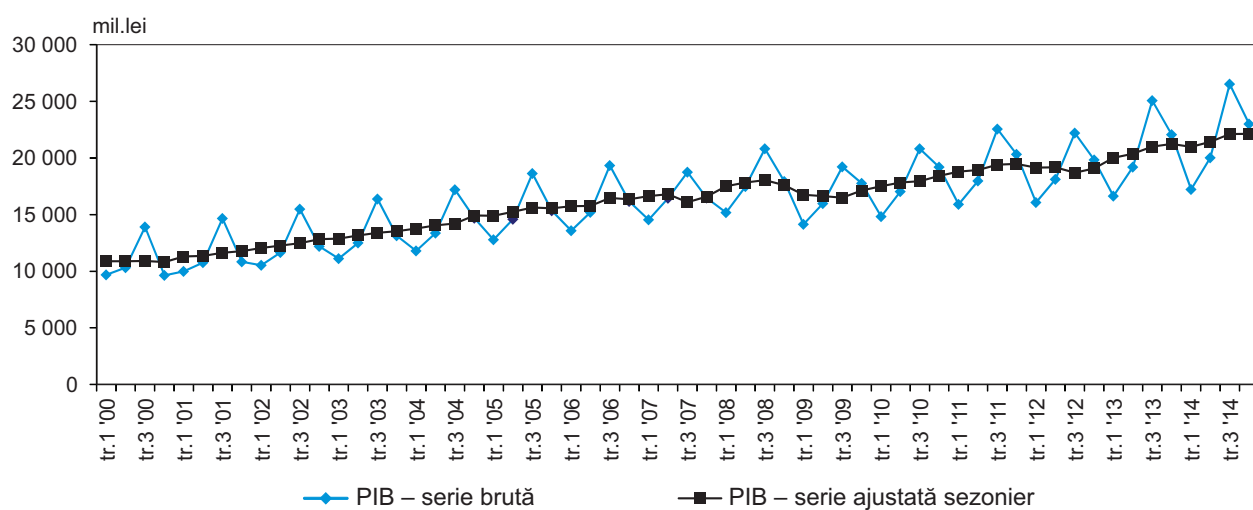
Valoarea adăugată brută – total	93974	5,2	84,3	4,3	24870	5,0	83,5	4,1
<i>Bunuri</i>	30002	7,7	26,9	2,0	8216	9,8	27,6	2,9
Agricultura, economia vânatului, silvicultură; pescuitul și piscicultura	14314	8,2	12,8	1,0	3913	8,1	13,1	1,3
Industria	15688	7,2	14,1	1,0	4303	11,8	14,5	1,6
<i>Servicii</i>	66223	4,2	59,4	2,4	17251	2,6	57,9	1,4
Construcții	3998	10,6	3,6	0,4	699	6,9	2,4	0,2

	Ianuarie-decembrie 2014				Inclusiv trimestrul IV			
	Prețuri curente, mil. lei	Modificări față de anul 2013 (+/-), %	Contri- buția la formarea PIB,%	Contri- buția la creșterea/ descreș- terea PIB (+/-),%	Prețuri curente, mil. lei	Modificări față de trimestrul IV 2013 (+/-), %	Contri- buția la formarea PIB,%	Contri- buția la creșterea/ descreș- terea PIB (+/-),%
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	15380	6,1	13,8	0,8	4500	5,8	15,1	0,8
Transporturi și comunicații	11079	3,4	9,9	0,3	2842	-0,1	9,5	0,0
Alte activități de servicii ¹⁾	35766	3,0	32,1	0,9	9210	1,6	30,9	0,4
<i>Serviciile intermediarilor financiar indirect măsurate</i>	-2251	x	-2,0	-0,1	-597	x	-2,0	-0,2
Impozite nete pe produse (impozite minus subvenții)	17527	1,6	15,7	0,3	4909	0,6	16,5	0,1
din care: impozite pe produse	17842	1,2	16,0	0,2	4985	0,3	16,7	0,1
PRODUSUL INTERN BRUT	111501	4,6	100,0	4,6	29779	4,2	100,0	4,2
UTILIZĂRI								
Consumul final – total	123659	2,4	110,9	2,8	33615	3,9	112,9	4,4
Consumul final al gospodăriilor populației	100879	2,9	90,5	2,7	26833	4,5	90,1	4,1
Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	22780	0,2	20,4	0,1	6782	1,5	22,8	0,3
Formarea brută de capital	28875	x	25,9	1,7	8522	x	28,6	3,7
Formarea brută de capital fix	27441	10,1	24,6	2,3	7701	12,1	25,8	2,8
Variația stocurilor	1434	x	1,3	-0,6	821	x	2,8	0,9
Exportul net de bunuri și servicii	-41033	x	-36,8	0,1	-12358	x	-41,5	-3,9
Exportul de bunuri și servicii	46953	1,1	42,1	0,5	12827	-4,0	43,1	-1,9
Importul de bunuri și servicii (-)	87986	0,4	78,9	0,4	25185	2,3	84,6	2,0

¹⁾ Cuprind activitățile: hoteluri și restaurante, activități financiare, tranzacții imobiliare, administrația publică, învățământ, sănătate și asistență socială, alte activități de servicii colective, sociale și personale și activități ale personalului angajat în gospodării particulare.

În unele cazuri pot apărea decalaje neînsemnate între totalurile indicate și sumele componente incluse, fapt ce se explică prin rotunjirea datelor.

Dinamica Produsului Intern Brut trimestrial 2000-2014 (2010 = 100)

III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR

3.1. Industrie

În anul 2014 indicele volumului producției industriale în raport cu anul 2013 a constituit 107,3%. În luna decembrie în raport cu decembrie 2013 acest indice a marcat 106,7%.

Nivelul veniturilor din vânzări, producției fabricate și livrate ale întreprinderilor industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, după tipuri de activități¹ se prezintă în tabelul ce urmează:

	2014				
	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de 2013	total	inclusiv pe piața externă
Industrie, total	47629,0	36781,1	107,3	35864,0	12309,4
Industria extractivă	754,3	658,3	100,2	642,7	4,9
Industria prelucrătoare	35485,0	30702,8	108,5	29803,6	11927,7
din care:					
Industria alimentară	13486,3	11849,8	112,3	11436,4	3302,0
producția, prelucrarea și conservarea					
cărnii și a produselor din carne	2895,8	2894,8	121,6	2862,1	444,9
prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor	306,5	218,4	96,8	219,3	–
prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	1919,1	1892,6	105,9	1804,4	1535,5
fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale	1031,1	721,2	de 2,1 ori	660,7	161,7
fabricarea produselor lactate	2606,0	1995,3	105,9	1910,9	140,7
fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon	446,1	183,7	94,6	183,0	30,5
fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase	1766,1	1514,6	98,3	1510,2	218,7
fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	1351,1	1152,9	98,7	1147,0	59,1
fabricarea macaroanelor, tăițeiilor, cus-cus-ului și a altor produse făinoase similare	72,5	38,9	93,6	35,5	0,8
fabricarea altor produse alimentare	2421,4	2244,1	115,1	2180,8	770,0
fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase	575,9	633,0	106,6	634,8	49,5
fabricarea băuturilor	4683,5	4358,0	90,1	3992,1	2087,2
distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice	998,9	971,9	86,9	837,2	546,4
fabricarea vinurilor din struguri	2387,9	2246,9	85,2	2019,3	1510,4
producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	568,9	424,3	111,2	422,6	–
Fabricarea produselor din tutun	297,9	333,6	60,4	294,8	109,2
Fabricarea produselor textile	1617,5	1583,7	120,4	1598,2	1455,1
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1623,4	1542,6	110,3	1522,7	1200,2
Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte;					
prepararea și vopsirea blănurilor	396,9	348,3	104,0	370,3	239,2
fabricarea încălțăminte	295,7	249,1	106,3	271,0	142,3
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	140,9	101,7	120,3	98,6	50,2
Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	509,1	325,2	108,0	323,4	50,6

¹ Începând cu ianuarie 2014 activitățile se prezintă conform noului Clasificator al Activităților din Economia Moldovei (CAEM, Rev.2)

	2014				
	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de 2013	total	inclusiv pe piața externă
Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	1364,0	821,2	142,4	804,1	85,1
Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	523,0	485,9	91,8	495,3	194,3
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	1509,9	1218,5	104,4	1214,6	465,8
Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	3681,4	3067,2	102,6	3023,4	648,3
Industria metalurgică	459,3	332,1	114,3	335,6	17,3
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	719,3	496,8	97,4	498,1	111,1
Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	466,5	453,2	98,2	451,4	397,5
Fabricarea echipamentelor electrice	1313,6	1231,2	154,3	1231,6	810,7
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	494,7	418,4	97,2	407,9	213,8
Fabricarea de mobilă	812,0	721,7	107,4	695,4	187,5
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	9976,1	4007,5	104,4	4005,3	–
Producția, transportul și distribuția energiei electrice	8622,6	3120,4	104,5	3118,2	–
Furnizarea de abur și aer condiționat	1353,5	887,1	104,2	887,1	–
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1413,6	1412,5	88,4	1412,4	376,8

Veniturile din vânzări, realizate de către întreprinderile industriale, cuprinse în cercetarea statistică lunară, în anul 2014 s-au cifrat la 47629,0 mil. lei (în anul 2013 – 43044,9 mil. lei).

Ponderea **producției livrate** pe piața externă de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport a constituit 34,3% din totalul producției livrate (în anul 2013 – 34,6%) și respectiv pe piața internă – 65,7% (în anul 2013 – 65,4%).

Întreprinderile din *industria extractivă* au obținut producție cu 0,2% mai mult, decât în anul 2013.

Situația din sectorul industrial al economiei este determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din *industria prelucrătoare*, cărora în anul 2014 le-au revenit 83,5 % din valoarea totală a producției, obținute la întreprinderile cu activități principale de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară. Nivelul producției fabricate de către aceste întreprinderi a crescut cu 8,5% față de anul 2013.

Industria alimentară în ansamblu a înregistrat o creștere a volumului de producție cu 12,3%, în special la următoarele activități: fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale – de 2,1 ori; producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 21,6%; producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate – cu 11,2%; fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase – cu 6,6%; fabricarea produselor lactate – cu 5,9% ș.a.

Majorarea volumului producției industriale în ansamblu a fost motivată de creșteri și în alte activități ale industriei prelucrătoare, cum ar fi: fabricarea echipamentelor electrice – cu 54,3%; fabricarea substanțelor și a produselor chimice – cu 42,4%; fabricarea produselor textile – cu 20,4%; prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și pluta, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite – cu 20,3%; industria metalurgică – cu 14,3%; fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – 10,3%; fabricarea de mobilă – cu 7,4%; fabricarea încălțămintei – cu 6,3% etc.

În același timp, a avut loc reducerea volumului de producție la alte activități, cum ar fi: fabricarea produselor de tutun – cu 39,6%; fabricarea vinurilor din struguri – cu 14,8%; fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice – cu 8,2%; fabricarea macaroanelor, tăiețelilor, cus-cus-ului și a altor produse făinoase similare – cu 6,4%; fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon – cu 5,4%; prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor – cu 3,2%; fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a. – cu 2,8%; fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice – cu 1,8%; fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie – cu 1,3% etc.

Sectorul energetic în perioada de raport a marcat o creștere cu 4,4%, inclusiv la: producția, transportul și distribuția energiei electrice – cu 4,5%; furnizarea de abur și aer condiționat – cu 4,2%.

Producția principalelor produse industriale în întreprinderile, cuprinse în cercetare statistică lunară, se prezintă în următorul tabel:

	Unitatea de măsură	Decembrie 2014		2014	
		cantitatea	în % față de decembrie 2013	cantitatea	în % față de 2013
Industria extractivă					
ecausin și alte pietre calcaroase pentru cioplit sau pentru construcții cu greutatea specifică ≥ 2,5	mii tone	16,7	95,0	250,5	99,8
alte pietre pentru cioplit sau pentru construcții, exclusiv granit sau gresie	- " -	19,9	53,2	582,0	102,3
pietriș, prundiș, bolovani și silex	- " -	135,7	98,9	2515,5	119,4
Industria alimentară					
carne, inclusiv subproduse de categoria I	tone	492,7	48,2	14267,5	139,9
carne de pasăre	- " -	2257,7	107,5	22671,0	126,7
mezeluri	- " -	1585,3	81,7	15864,3	94,8
conserve din carne	- " -	70,3	74,9	869,9	83,6
pește uscat, nesărat; uscat și sărat, în saramură, exclusiv afumat și fileu	- " -	353,9	69,4	3044,5	92,6
pește afumat, inclusiv fileuri	- " -	122,2	57,0	1709,0	99,5
sucuri de fructe și legume	mii litri	2175,5	109,2	48927,8	100,0
conserve de legume și fructe	tone	240,1	91,0	27813,1	122,9
fructe prelucrate și conservate	- " -	259,9	de 14,0 ori	7130,9	71,5
lapte și frișcă cu grăsime de pînă la 6%, neconcentrate, neîndulcite	- " -	5025,2	103,1	78376,2	120,2
unt	- " -	272,0	73,4	4670,3	112,4
cașcaval și brînză grase	- " -	94,4	131,3	2388,3	99,4
lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smîntînă, lapte acru, lapte acidulat și lapte covăsit	- " -	2529,9	101,8	31520,6	104,5
înghețată și alte forme de gheață comestibilă, cu sau fără cacao	mii litri	195,3	107,6	15482,6	102,9
făină	tone	7042,9	126,9	64850,9	98,9
crupe, grișuri și aglomerate	- " -	279,5	97,3	2989,7	92,2
produse de cofetărie făinoase	- " -	2863,8	105,8	29351,7	99,5
pîine proaspătă fără adaos de miere, ouă, cașcaval, fructe	- " -	8023,9	99,8	89000,0	97,2
paste făinoase, fără umplutură	- " -	481,5	89,4	5156,8	86,8
produse de cofetărie zaharoase	- " -	1710,3	118,1	13289,3	103,6
	mii litri 100%				
rachiuri și lichioruri	alcool	394,6	120,7	3668,8	95,3
divin	- " -	1070,1	de 3,9 ori	2761,9	80,0
vinuri spumante	mii dal	63,6	65,4	514,0	86,3
vinuri naturale de struguri	- " -	1207,3	70,9	10606,1	80,3
vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și alte vinuri speciale avînd o concentrație alcoolică mai mare de 15% vol.	- " -	26,6	137,1	345,9	53,4
ape minerale și gazoase	- " -	708,7	110,6	9807,4	112,2
băuturi nealcoolice	- " -	361,3	109,3	6137,6	100,0
Fabricarea produselor textile					
articole tricotate	mii buc.	1128,6	82,7	15158,7	103,2
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte					
articole de îmbrăcăminte pentru lucru	mii buc.	257,5	88,0	3039,8	86,8
paltoane, impermeabile, canadiene, pelerine și articole similare	- " -	16,2	de 2,1 ori	205,8	159,4
sacouri, jachete și blazere	- " -	59,0	95,9	665,0	126,0
pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi	- " -	117,9	90,1	1231,6	106,6
fuste și fuste-pantaloni	mii buc.	36,9	66,4	234,5	19,3
bluze și cămăși pentru femei și fete	- " -	138,0	59,8	1603,9	89,5

	Unitatea de măsură	Decembrie 2014		2014	
		cantitatea	în % față de decembrie 2013	cantitatea	în % față de 2013
Fabricarea încălțămintei					
încălțăminte	mii per.	224,0	113,5	2622,3	97,3
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite					
uși plane și ramele lor, pervaze și praguri, din lemn	buc.	869	64,0	9261	134,9
Fabricarea articolelor din hârtie și carton					
cutii și lăzi din hârtie sau cartoane ondulate	tone	991,7	96,2	9488,5	77,5
hârtie și articole din hârtie, de uz gospodăresc	- " -	48,0	54,8	702,5	76,5
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice					
tuburi și țevi din materiale plastice	tone	142,7	de 2,1 ori	2054,6	116,4
ferestre, uși, vitralii și cadrele acestora din material plastic	mii buc.	11,1	157,4	64,1	128,6
Producția altor produse din minerale nemetalifere					
sticlă izolantă cu straturi multiple	mii m ²	32,0	83,6	375,8	103,5
sticle și flacoane din sticlă	mil. buc.	23,6	107,5	243,7	89,4
amestecuri uscate de ghips	mii tone	3,7	114,0	155,9	108,7
elemente prefabricate pentru construcții din ciment, beton sau piatră artificială	- " -	12,7	135,3	214,8	119,7
Industria metalurgică					
piese turnate din fontă cenușie	tone	97,3	112,7	902,1	100,6
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații					
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din metale feroase	buc	68	44,4	1174	171,6
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din aluminiu	- " -	2568	98,8	16326	60,1
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat					
energie electrică	mil. kWh	159,0	101,0	954,5	106,0
energie termică	mii Gcal	428,0	102,3	2063,3	103,5

Producția industrială, fabricată de către întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară, pe regiuni de dezvoltare în anul 2014 a evoluat în felul următor:

	Valoarea producției fabricate în prețuri curente, mil. lei	Ponderea în total industrie, %	Valoarea producției livrate în prețuri curente, total mil. lei	din care, pe piața externă	
				mil. lei	ponderea în total livrări, %
Industrie – total	36781,1	100,0	35864,0	12309,4	34,3
Mun. Chișinău	20958,2	57,0	20690,3	5404,8	26,1
Nord	7680,6	20,9	7360,7	2845,5	38,7
Centru	5944,8	16,2	5758,6	2762,8	48,0
Sud	1208,6	3,3	1186,0	725,7	61,2
UTA Găgăuzia	988,9	2,6	868,4	570,6	65,7

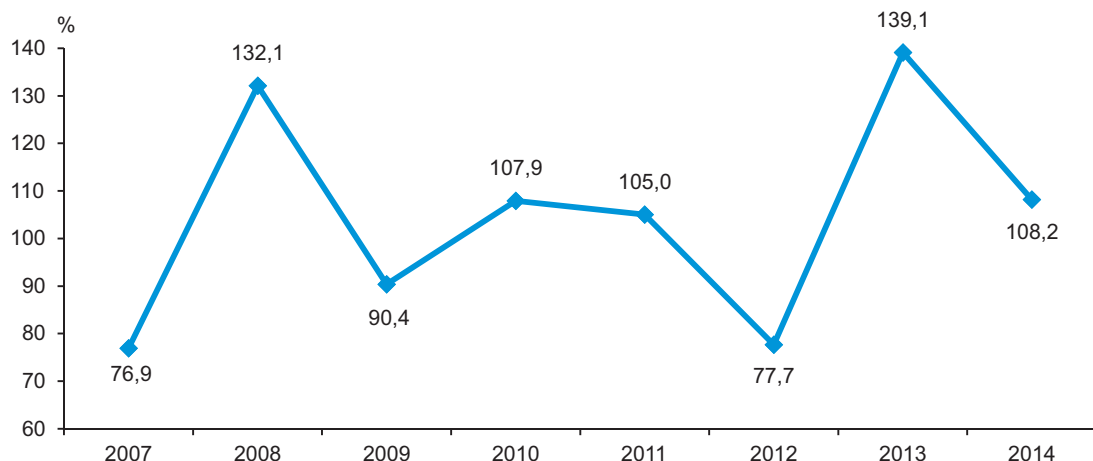
Datele în profil pe regiuni de dezvoltare atestă faptul concentrării activităților industriale în proporție de 57,0% în municipiul Chișinău, 20,9% - în regiunea Nord și 16,2% – în regiunea Centru. Regiunea Sud și UTA Găgăuzia dețin cele mai mici ponderi în totalul producției pe țară, respectiv, 3,3% și 2,6%.

În cadrul regiunilor de dezvoltare cea mai mare pondere a producției livrate pe piața externă o dețin întreprinderile situate pe teritoriul UTA Găgăuzia cu 65,7% și cele din regiunea de dezvoltare Sud – cu 61,2%, urmate de regiunea de dezvoltare Centru – cu 48,0%.

3.2. Agricultură

Producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile (întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile populației) în anul 2014, conform estimărilor preliminare, a marcat (în prețuri curente) 27071 mil. lei sau 108,2% (în prețuri comparabile) față de anul 2013. Majorarea producției globale agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale – cu 10,4 % și a producției animaliere – cu 4,0%.

Indicii volumului producției agricole în a. 2007-2014, (în % față de anul precedent)

Producția principalelor produse agricole în gospodăriile de toate categoriile se prezintă astfel:

	Producția, mii tone			Producția agricolă în 2014, în % față de 2013 ^{1,2}	Gradul de influență a producției asupra creșterii (+), descreșterii (-) producției agricole globale în 2014 față de 2013 ¹ , %
	2012	2013	2014 ¹		
Total producția agricolă	x	x	x	108,2	8,2
Producția vegetală	x	x	x	110,4	6,9
din care pe principalele tipuri:					
Cereale și leguminoase boabe – total ³	1206	2681	2910	108,9	2,2
din care: grâu ³	495	1009	1100	109,1	0,7
porumb pentru boabe	572	1419	1545	107,8	1,1
Floarea soarelui ³	296	504	559	110,1	0,8
Sfeclă de zahăr ³	587	1009	1158	114,7	0,4
Tutun	2,9	2,2	1,4	63,4	-0,1
Soia	48	65	111	170,2	1,0
Rapiță ³	6	43	68	159,4	0,5
Cartofi	182	239	268	111,8	0,5
Legume – total	231	292	329	110,2	0,7
Fructe, nuci și pomușoare – total	380	422	495	117,2	0,9
Struguri	506	613	594	96,9	-0,2
Producția animală	x	x	x	104,0	1,3
din care pe principalele tipuri:					
Vite și păsări (în masă vie)	164	164	176	107,3	1,3
Lapte	525	527	524	99,1	-0,1
Ouă (mil. bucăți)	622	624	645	103,4	0,1

¹ Conform estimărilor preliminare

² Reieșind din calculele producției agricole în prețurile comparabile, în continuare în capitolele «Fitotehnie» și «Zootehnie» ritmurile de creștere sau descreștere a volumului producției agricole sînt prezentate reieșind din volumul producției în expresie naturală

³ În masă după finisare

Analiza impactului diferitor tipuri de producție asupra ritmului volumului fizic al producției agricole în anul 2014 față de anul 2013 indică, că o influență pozitivă mai semnificativă a avut creșterea producției de cereale și leguminoase boabe (cu 8,9%), vite și păsări (în masă vie) (cu 7,3%), soia (cu 70,2%), fructe, nuci și pomușoare (cu 17,2%), floarea soarelui (cu 10,1%), legume (cu 10,2%), rapiță (cu 59,4%), cartofi (cu 11,8%), sfeclă de zahăr (cu 14,7%), care a generat majorarea producției globale agricole, corespunzător, cu 2,2%, cu 1,3%, cu 1,0%, cu 0,9%, cu 0,8%, cu 0,7%, cu 0,5%, cu 0,5% și cu 0,4%.

În anul 2014 ponderea producției vegetale în total producția agricolă a constituit 67% (în anul 2013 – 66%), din care de cereale și leguminoase boabe – 25,2% (25,1%), culturi tehnice – 14,4% (12,9%), cartofi – 4,3% (4,2%), legume – 7,0% (6,9%), fructe, nuci și pomușoare – 6,4% (6,0%), struguri – 6,8% (7,6%). Producției animale i-a revenit 33% (în anul 2013 – 34%), din care de vite și păsări – 18,4% (18,6%), lapte – 9,7% (10,6%), ouă – 3,1% (3,3%).

Fitotehnie. Recolta anului 2014 se caracterizează prin majorarea considerabilă a producției vegetale, care a fost generată de creșterea roadei medii a culturilor agricole, ca impact a condițiilor climatice favorabile a acestui an. Așadar, roada anului de raport față de anul precedent se caracterizează prin majorarea volumului cerealelor și leguminoaselor boabe – cu 229 mii tone sau cu circa 9% (din ele a grâului – cu 91 mii tone sau cu 9%, porumbului pentru boabe – cu 126 mii tone sau cu 9%), sfeclei de zahăr - cu 149 mii tone (cu 15%), floarei soarelui – cu 55 mii tone (cu 11%), rapiței – cu 25 mii tone (cu 59%), cartofilor - cu 29 mii tone (cu 12%), legumelor – cu 37 mii tone (cu 13%) și fructelor, nucilor și pomușoarelor - cu 73 mii tone (cu 17%).

Structura recoltei globale a culturilor agricole pe categorii de gospodării în anul 2014 se prezintă după cum urmează:

	Gospodăriile de toate categoriile	procente		
		din ele:		
		întreprinderile agricole	gospodăriile țărănești (de fermier)	gospodăriile populației
Cereale și leguminoase boabe – total	100	50	30	20
din care:				
cereale și leguminoase				
boabe (exclusiv porumb)	100	73	25	2
porumb pentru boabe	100	30	34	36
Floarea soarelui	100	73	26	1
Sfeclă de zahăr	100	93	7	0,0
Tutun	100	85	15	–
Soia	100	77	23	0,0
Rapiță – total	100	93	7	–
Cartofi	100	15	17	68
Legume	100	16	14	70
Culturi bostănoase alimentare	100	2	62	36
Fructe și pomușoare	100	48	40	12
Struguri	100	23	35	42

În anul 2014 întreprinderile agricole au produs partea principală a volumului de sfeclă de zahăr – 93%, rapiță – 93%, tutun – 85%, soia – 77%, floarea soarelui – 73%, cereale și leguminoase pentru boabe (exclusiv porumb) - 73%. Totodată, 98% din volumul total de culturi bostănoase, 85% de cartofi, 84% de legume, 77% de struguri, 70% de porumb pentru boabe au fost produse de gospodăriile populației și cele țărănești (de fermier).

Roada medie a principalelor culturi agricole în gospodăriile de toate categoriile se caracterizează prin următoarele date:

	chintale la 1 hectar			
	2012	2013	2014	2014 în % față de 2013
Cereale și leguminoase pentru boabe – total*	13,4	28,2	31,1	110,3
din care:				
grâu ¹	15,8	27,6	31,6	114,5
porumb pentru boabe	12,3	31,0	33,3	107,4
Floarea soarelui ¹	10,0	18,3	17,6	96,2
Sfeclă de zahăr ¹	191,5	355,6	454,1	127,7
Tutun	12,2	14,8	16,3	110,1
Soia	8,5	16,6	20,8	125,3
Rapiță – total ¹	11,7	16,6	23,3	140,4
Cartofi	74,8	100,7	117,7	116,9
Legume de câmp	69,7	84,8	100,2	118,1
Fructe și pomușoare	39,4	46,0	53,7	116,7
Struguri	38,6	47,3	43,7	92,4

¹ În masă după finisare

Analiza roadei medii la un hectar a principalelor culturi agricole în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)¹ în profil teritorial indică, că cea mai înaltă roadă medie, față de cea pe țară, a fost înregistrată în gospodăriile regiunii de dezvoltare Nord: de culturi bostănoase (cu 54%), porumb pentru boabe (cu 34%), de fructe, nuci și pomușoare (cu 27%), de cereale și leguminoase pentru boabe (cu excepția porumbului) – cu 14% (din care de grâu – cu 12%), de floarea soarelui (cu 12%), de rapiță (cu 9%) și de cartofi (cu 2%). Totodată, în regiunea de dezvoltare Sud a fost înregistrată cea mai înaltă roadă medie la un hectar de legume de câmp (de circa 2,1 ori), iar în UTA Găgăuzia - de struguri (cu 30%) și de tutun (cu 7%).

Sub roada anului 2014 în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)² la un hectar de semănături au fost introduse câte 83,6 kg de fertilizanți chimici (recalculați la 100% substanțe nutritive) față de 52,84 kg în anul 2013 (sau cu 58% mai mult). Totodată, s-a mărit și suprafața îngrășată cu 10% față de anul precedent. Introducerea fertilizanților naturali la 1 hectar a constituit 0,03 tone, față de 0,05 tone în anul 2013. Pe parcursul anului 2014 s-au utilizat la 1 hectar de culturi agricole: câte 1,41 kilograme de insecticide, de fungicide - câte 2,68 kilograme, de erbicide – câte 1,98 kilograme, de produse biologice – câte 5,62 kilograme și alte produse de uz fitosanitar – câte 1,78 kilograme (în anul 2013 respectiv câte 1,52; 3,10; 2,19; 5,45 și 2,53 kilograme la 1 hectar).

Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)² în toamna anului 2014 au efectuat aratul de toamnă pe o suprafață de 326 mii ha (cu circa 1% mai puțin față de a. 2013) și aratul de zăble pe o suprafață de 465,3 mii ha (cu 23% mai mult față de a. 2013). Au fost semănate culturi de toamnă pe suprafața de 326 mii ha (față de 328 mii ha în a. 2013).

Zootehnie. În anul 2014, în comparație cu anul precedent, în gospodăriile de toate categoriile producția de creștere a vitelor și păsărilor în masa vie, conform estimărilor, s-a majorat cu 7,2% (în întreprinderile agricole – cu 9,6%, în gospodăriile populației – cu 6,0%) în rezultatul majorării sporurilor în greutate a bovinelor și porcinelor, precum și a creșterii efectivului mediu de animale și păsări. Producția de ouă a crescut cu 3,4%. Totodată, s-a micșorat producția de lapte de toate tipurile – cu 0,6%.

În anul 2014 în gospodăriile populației s-a produs cea mai mare parte a producției laptelui – 95,9%, producției creșterii vitelor și păsărilor – 64,8%, producției ouălor – 61,8%. La 1 ianuarie 2015 ponderea șeptelului de vite în această categorie de gospodării a constituit: de ovine și caprine 97,4% din numărul total al acestei specii de animale, de bovine – 93,0% (inclusiv – 95,7% din vaci), de porcine – 59,4%.

Efectivul de animale pe principalele specii se prezintă astfel:

	La 1 ianuarie 2015 ³		Ponderea (în % față de total)
	mii capete	în % față de 1 ianuarie 2014	
Bovine – total	189,6	100,4	100
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	13,2	107,4	7,0
gospodăriile populației	176,4	99,9	93,0
din ele vaci – total	130,2	99,6	100
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	5,5	107,6	4,3
gospodăriile populației	124,7	99,3	95,7
Porcine – total	480,7	114,5	100
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	195,2	123,0	40,6
gospodăriile populației	285,5	109,3	59,4
Ovine și caprine – total	873,0	102,8	100
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	23,0	116,6	2,6
gospodăriile populației	850,0	102,5	97,4
Păsări (întreprinderile agricole)⁴	3546,2	102,0	x

Conform stării la 1 ianuarie 2015 față de 1 ianuarie 2014 în întreprinderile agricole a avut loc majorarea efectivului la toate speciile de animale. Totodată, în perioada de referință în gospodăriile populației a fost marcată o descreștere nesemnificativă a efectivului de bovine (cu 0,1%, din care vaci – cu 0,7%).

¹ Cu suprafața terenurilor agricole de 10 ha și peste

² Cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

³ Date prealabile

⁴ Inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) care au la balanță animale

În întreprinderile agricole producția (creșterea) de vite și păsări a crescut cu 10% datorită majorării producției (creșterii) de toate speciile de vite și păsări. Volumul de creștere a vitelor și păsărilor s-a majorat în întreprinderile agricole în regiunile de dezvoltare ale țării: în municipiul Chișinău – cu 68%, UTA Găgăuzia – cu 56%, Centru – cu 9%, Nord – cu 2%, totodată, a scăzut în regiunea de dezvoltare Sud – cu 5%.

Vînzarea animalelor și păsărilor pentru sacrificare în întreprinderile agricole a crescut cu 8%. Volumul de vînzare a vitelor și păsărilor s-a majorat în regiunile de dezvoltare: în municipiul Chișinău – cu 43%, UTA Găgăuzia – cu 37%, Sud – cu 10%, Centru – cu 6%, Nord - cu 3%.

În anul 2014 în întreprinderile agricole s-a ameliorat păstrarea efectivului de bovine, ovine și caprine. Nivelul mortalității bovinelor a constituit 2,4% (în anul 2013 – 2,7%), ovinelor și caprinelor – 3,7% (4,7%). Totodată, nivelul mortalității porcinelor a crescut considerabil și a constituit 15,1% (în anul 2013 – 10,3%).

Creșterea șeptelului mediu anual de vaci cu 13% și productivității lor cu 18%, a asigurat majorarea producției laptelui cu 33%. Majorarea producției de lapte de vacă s-a înregistrat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare: UTA Găgăuzia – de 1,8 ori, Nord - cu 30% și Centru – cu 28%. Totodată, producția de lapte de vacă s-a micșorat în municipiul Chișinău cu 11% și Sud – cu 0,1%.

În perioada de raport volumul producției de ouă de găină s-a majorat nesemnificativ (cu 1%) în pofida micșorării efectivului mediu anual de găini ouătoare cu 8%.

La sfîrșitul anului de raport în întreprinderile agricole existența nutrețurilor (în unități nutritive), calculat la un cap convențional în vite mari a constituit 5,6 chintale (cu 8% mai puțin față de sfîrșitul anului 2013).

3.3. Investiții în active materiale pe termen lung

În ianuarie-decembrie 2014 investițiile realizate în economia națională au constituit 20352,5 mil. lei (în prețuri curente). Comparativ cu perioada respectivă a anului 2013, acest volum s-a majorat cu 1,8% (în prețuri comparabile).

Investițiile realizate în economia națională pe elemente de structură tehnologică se prezintă astfel:

	Ianuarie-decembrie 2014			Informativ: ianuarie- decembrie 2013 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- decembrie 2013	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	20352,5	101,8	100,0	100,0
din care:				
lucrări de construcții-montaj	10685,1	104,4	52,5	50,8
utilaje și mașini, mijloace de transport	8671,8	101,7	42,6	43,0
alte cheltuieli	995,6	80,6	4,9	6,2

În ianuarie-decembrie 2014 investițiile concentrate în lucrările de construcții-montaj au însumat 10685,1 mil. lei, fiind în creștere cu 4,4% față de perioada respectivă a anului precedent. Investițiile în utilaje, mașini și mijloace de transport au însumat 8671,8 mil. lei (reprezentând 42,6% din total), fiind în creștere cu 1,7% față de ianuarie-decembrie 2013.

În ianuarie-decembrie 2014 se constată majorarea ponderii la lucrările de construcții-montaj în total investiții cu 1,7 puncte procentuale. Cota-parte a investițiilor în utilaje, mașini și mijloace de transport și în alte cheltuieli s-a micșorat cu 0,4 puncte procentuale, respectiv 1,3 puncte procentuale față de perioada respectivă a anului precedent.

Analiza structurii investiționale pe forme de proprietate a arătat că agenții economici și persoanele fizice ai sectorului privat au valorificat 8250,5 mil. lei investiții, ceea ce constituie 40,5% din volumul total al investițiilor realizate. Comparativ cu ianuarie-decembrie 2013 acest volum s-a micșorat cu 15,5% (în prețuri comparabile).

Întreprinderilor din sectorul public le-au revenit 44,1% din investițiile utilizate în total pe țară, sau 8972,3 mil. lei, fiind în creștere cu 36,3% față de realizările perioadei respective a anului precedent.

Întreprinderilor mixte și celor cu proprietate străină le-au revenit 14,4% din investițiile utilizate în total pe țară, sau cu 2,7 puncte procentuale mai puțin față de realizările pentru ianuarie-decembrie 2013.

Structura investițiilor pe forme de proprietate se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-decembrie 2014			Informativ: ianuarie- decembrie 2013 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- decembrie 2013	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	20352,5	101,8	100,0	100,0
din care pe forme de proprietate:				
Publică	8972,3	136,3	44,1	32,9
Privată	8250,5	84,5	40,5	48,8
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	200,2	88,3	1,0	1,2
Străină	1407,7	96,1	6,9	7,3
A întreprinderilor mixte	1521,8	77,8	7,5	9,8

Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-decembrie 2014 au fost însușite preponderent mijloacele proprii ale agenților economici și populației, constituind 11193,8 mil. lei investiții, cota-parte a cărora a constituit 55,0% din volumul total al mijloacelor utilizate în total pe țară.

În ianuarie-decembrie 2014, pentru asigurarea necesităților investiționale din contul surselor bugetare au fost utilizate 4065,9 mil. lei, sau 20,0% din total investiții, fiind în creștere față de perioada similară a anului 2013 cu 78,7% (în prețuri comparabile).

Ponderea mijloacelor investitorilor străini s-a micșorat cu 3,1 puncte procentuale față de realizările din ianuarie-decembrie 2013, constituind 4,4% în volumul total al investițiilor utilizate.

Structura investițiilor în active materiale pe surse de finanțare se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-decembrie 2014			Informativ: ianuarie- decembrie 2013 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- decembrie 2013	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	20352,5	101,8	100,0	100,0
din care, finanțate din contul:				
bugetului de stat	2790,8	194,2	13,7	7,2
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	1275,1	152,2	6,3	4,2
mijloacelor proprii ale agenților economici și populației	11193,8	94,5	55,0	59,3
mijloacelor investitorilor străini	898,9	59,7	4,4	7,5
altor surse	4193,9	96,1	20,6	21,8

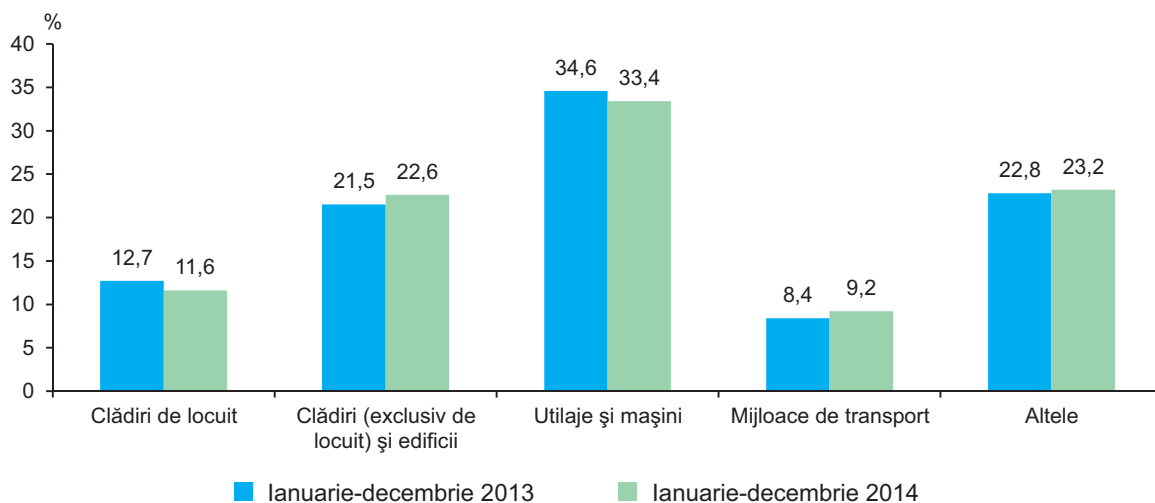
Analiza structurii investițiilor pe tipuri de mijloace fixe arată, că volumul considerabil al investițiilor a revenit valorii utilajelor, mașinilor și mijloacelor de transport, cota-parte a cărora în totalul investițiilor realizate a constituit 42,6% (comparativ cu 43,0% în ianuarie-decembrie 2013).

Ponderea investițiilor utilizate la construcția clădirilor și edificiilor a constituit 34,2% din volumul total al investițiilor însușite (din care 11,6% – clădirilor de locuit și 22,6% – altor clădiri și edificii). Cota-parte a investițiilor la construcția clădirilor de locuit s-a micșorat cu 1,1 puncte procentuale față de ianuarie-decembrie 2013, iar la construcția clădirilor (exclusiv de locuit) și edificiilor s-a mărit cu 1,1 puncte procentuale.

Structura investițiilor în active materiale pe tipuri de mijloace fixe se prezintă astfel:

	Ianuarie-decembrie 2014			Informativ: ianuarie- decembrie 2013 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- decembrie 2013	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	20352,5	101,8	100,0	100,0
din care:				
clădiri de locuit	2363,1	92,8	11,6	12,7
clădiri (exclusiv de locuit) și edificii	4605,8	107,0	22,6	21,5
utilaje, mașini și mijloace de transport	8671,8	101,7	42,6	43,0
alte	4711,8	103,7	23,2	22,8

Structura investițiilor în active materiale pe termen lung pe tipuri de mijloace fixe

În ianuarie-decembrie 2014 din volumul total al investițiilor în construcția locativă au fost însușite 2363,1 mil. lei sau 11,6% din totalul investițiilor în active materiale și fiind în descreștere cu 7,2% față de perioada respectivă a anului precedent.

Construcția de locuințe. În ianuarie-decembrie 2014 au fost date în folosință 4,8 mii apartamente noi cu suprafața totală de 474,7 mii m², ceea ce a constituit 92,2% față de ianuarie-decembrie 2013.

Darea în folosință a clădirilor de locuit se prezintă astfel:

	Ianuarie-decembrie 2014				Informativ: ianuarie- decembrie 2013 în % față de total
	Apartamente construite, mii unități	suprafața totală			
		mii m ²	în % față de:		
			ianuarie- decembrie 2013	total	
Total	4,8	474,7	92,2	100,0	100,0
din care de:					
beneficiari individuali	1,5	220,7	91,0	46,5	47,6
din aceștia în:					
mediul urban	0,8	138,0	93,8	62,5	60,7
mediul rural	0,7	82,7	86,8	37,5	39,3

Din contul mijloacelor proprii ale populației în ianuarie-decembrie 2014 au fost date în folosință 1,5 mii case de locuit individuale cu suprafața totală de 220,7 mii m², constituind 46,5% din suprafața totală a locuințelor date în folosință în total pe țară, fiind în descreștere cu 9,0% față de anul 2013.

Distribuția după mediul de rezidență arată, că din volumul total al caselor de locuit individuale în mediul urban au fost date în folosință 0,8 mii apartamente cu suprafața totală de 138,0 mii m² sau 62,5%, fiind în creștere cu 1,8 puncte procentuale față de nivelul înregistrat în anul 2013.

Activitatea în antrepriză. În ianuarie-decembrie 2014 volumul lucrărilor executate de organizațiile cu genul principal de activitate „Construcții” a constituit 7616,9 mil. lei și a constituit 101,0% (în prețuri comparabile) față de nivelul înregistrat în perioada respectivă a anului 2013.

Analiza volumului lucrărilor de construcții executate pe forme de proprietate a arătat că, volumul considerabil de lucrări a fost realizat de către agenții economici cu forma de proprietate privată, care au executat lucrări de construcții în sumă de 6031,9 mil. lei sau 71,7% din volumul total al lucrărilor executate, și 100,4% față de ianuarie-decembrie 2013.

Evoluția și structura lucrărilor de construcții, realizate în antrepriză pe forme de proprietate ale organizațiilor-executante în ianuarie-decembrie 2014 se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	În % față de:		Informativ: ianuarie- decembrie 2013 în % față de total
		ianuarie- decembrie 2013	total	
Total	7616,9	101,0	100,0	100,0
din care pe forme de proprietate:				
Publică	210,7	85,4	2,9	3,3
Privată	6031,9	100,4	71,7	79,7
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	602,8	102,0	8,5	7,8
Străină	533,8	96,6	14,3	7,3
A întreprinderilor mixte (cu participare străină)	237,7	169,0	2,6	1,9

Datele privind lucrările de construcții pe elemente de structură și obiecte de construcții în ianuarie-decembrie 2014 se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-decembrie 2014			Informativ: ianuarie- decembrie 2013 în % față de total
	Realizări, mil. lei	În % față de:		
		ianuarie- decembrie 2013	total	
Volumul lucrărilor de construcții executate – total	7616,9	101,0	100,0	100,0
din care:				
Pe elemente de structură				
construcții noi	3629,3	92,4	47,7	52,1
reparații capitale	1857,5	114,7	24,4	21,5
lucrări de întreținere și reparații curente	1791,5	106,6	23,5	22,3
alte lucrări	338,6	108,0	4,4	4,2

	Ianuarie-decembrie 2014			Informativ: ianuarie- decembrie 2013 în % față de total
	Realizări, mil. lei	În % față de:		
		ianuarie- decembrie 2013	total	
Pe obiecte de construcții				
clădiri rezidențiale	1757,3	88,1	23,1	26,4
clădiri nerezidențiale	1831,0	88,4	24,0	27,5
construcții ingineresti	3690,0	116,7	48,5	41,9

Pe elemente de structură a lucrărilor executate, predomină efectuarea lucrărilor de construcții noi, realizate în volum de 3629,3 mil. lei, ponderea cărora a constituit 47,7% din volumul total al lucrărilor de construcții executate, înregistrând o descreștere cu 7,6% față de realizările perioadei respective a anului precedent. Lucrărilor de reparații capitale și curente le-au revenit 3649,0 mil. lei. Comparativ cu ianuarie-decembrie 2013 acest volum s-a majorat cu 10,6% (în prețuri comparabile).

Pe obiecte de construcții, volumul lucrărilor de construcții s-a majorat la construcții ingineresti cu 16,7%, față de realizările pentru ianuarie-decembrie 2013. La clădirile rezidențiale și nerezidențiale volumul lucrărilor de construcții a scăzut cu 11,9%, respectiv 11,6% față de perioada similară a anului 2013.

3.4. Transporturi

În anul 2014 **întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian au transportat mărfuri** în volum de 14452,0 mii tone, sau cu 4,2% mai mult față de anul 2013. Majorarea volumelor de mărfuri transportate a fost înregistrată la întreprinderile de transport fluvial (+39,7%) și auto (+11,4%), pe când la întreprinderile de transport aerian și feroviar volumele s-au redus, respectiv cu 36,7% și 7,8%.

Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport în anul 2014 a totalizat 4170,4 mil. tone-km, cu 6,5% mai puțin comparativ cu cel înregistrat în anul 2013. Micșorarea parcursului mărfurilor s-a marcat la întreprinderile de transport auto (-7,6%), aerian (-6,0%) și feroviar (-3,6%), totodată la întreprinderile de transport fluvial acesta s-a majorat cu 52,9%.

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor în anul 2014, pe moduri de transport se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de anul 2013	mil. tone-km	în % față de anul 2013
Întreprinderi de transport – total	14452,0	104,2	4170,4	93,5
din care:				
feroviar	5008,4	92,2	1182,3	96,4
auto ¹	9215,6	111,4	2986,3	92,4
fluvial	227,2	139,7	0,8	152,9
aerian	0,8	63,3	1,0	94,0

¹ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

În anul 2014 întreprinderile de transport auto au transportat 9215,6 mii tone de mărfuri, cu 11,4% mai mult față de anul 2013.

Volumul de mărfuri transportate cu transportul auto și parcursul mărfurilor în anul 2014, pe regiuni de dezvoltare se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de anul 2013	mil. tone-km	în % față de anul 2013
Întreprinderi de transport auto¹ – total	9125,6	111,4	2986,3	92,4
din care:				
mun. Chișinău	4351,7	105,4	1641,2	86,6
Nord	2682,3	122,8	490,6	98,5
Centru	1753,3	110,3	575,6	101,3
Sud	366,2	123,3	249,0	104,9
UTA Găgăuzia	62,1	82,7	29,9	87,5

Ponderi considerabile în volumul total de mărfuri transportate cu transportul auto revin întreprinderilor din municipiul Chișinău (47,7%), regiunile Nord (29,4%) și Centru (19,2%).

Cu mijloacele de transport feroviar în anul 2014 au fost transportate 5008,4 mii tone de mărfuri, volum inferior celui înregistrat în anul 2013 cu 7,8%. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: cereale și produse de panificație – 43,2% (în anul 2013 – 44,1%), metale feroase și fier vechi – 12,1% (în anul 2013 – 15,3%), materiale de construcție și ciment – 9,5% (în anul 2013 – 10,9%).

În transportul feroviar a crescut durata medie de staționare în stațiile tehnice a vagoanelor de marfă în tranzit, de la 38,59 ore în anul 2013 la 39,84 ore în anul 2014, durata medie de rotație a vagoanelor de marfă de la 7,84 zile la 8,08 zile, durata medie de staționare a vagoanelor de marfă la operațiile de încărcare-descărcare de la 43,19 ore la 48,61 ore.

În anul 2014, comparativ cu anul 2013 s-a micșorat numărul de **pasageri transportați** cu transportul public (-0,2%), pe când **parcursul pasagerilor** a fost în creștere cu 1,0%.

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor în anul 2014, pe moduri de transport public se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de anul 2013	mil. pasageri-km	în % față de anul 2013
Total	236798,9	99,8	4622,1	101,0
din care :				
transportul feroviar	3838,2	93,8	256,9	77,9

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de anul 2013	mil. pasageri-km	în % față de anul 2013
autobuze și microbuze	108090,2	94,2	2714,1	90,4
transportul fluvial	141,6	121,6	0,3	121,6
transportul aerian	897,8	137,1	1224,9	148,9
taximetre	2880,0	76,6	59,0	77,7
troleibuze	120951,1	106,3	366,9	107,2

Cu autobuze și microbuze în anul 2014 au fost transportați 108,1 mil. pasageri, cu 5,8% mai puțin decât în anul 2013.

Numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze și parcursul pasagerilor în anul 2014, pe regiuni de dezvoltare se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de anul 2013	mil. pasageri-km	în % față de anul 2013
Total	108090,2	94,2	2714,1	90,4
din care:				
Mun. Chișinău	65786,4	89,5	1611,2	85,8
Nord	12916,8	107,5	331,1	101,7
Centru	18479,8	103,2	535,1	98,4
Sud	8891,0	95,3	190,0	90,3
UTA Găgăuzia	2016,2	100,3	46,7	100,6

Ponderi semnificative în numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze dețin agenții transportatori din municipiul Chișinău (60,9%), regiunile Centru (17,1%), Nord (12,0%) și Sud (8,2%).

3.5. Comunicații

Servicii de comunicații. În anul 2014, comparativ cu anul 2013, a sporit numărul de expedieri poștale a coletelor (+19,0%), ziarelor și revistelor (+2,2%). Totodată, s-a diminuat numărul de telegrame expediate (-11,3%), pensii, subvenții și indemnizații plătite (-3,9%), mandate bănești poștale și telegrafice (-3,7%), expedieri poștale a corespondenței (-1,2%).

Evoluția volumului de servicii pe tipuri de comunicații se prezintă astfel:

	2014		Informativ: 2013 în % față de 2012
	mii unități	în % față de 2013	
Expedieri poștale (trafic de ieșire):			
ziare și reviste (abonamente și vânzare cu bucată)	19799,6	102,2	93,9
corespondență	49462,1	98,8	103,0
colete	245,4	119,0	120,9
mandate bănești poștale și telegrafice	94,9	96,3	91,6
telegrame	29,0	88,7	107,4
Pensii, subvenții și indemnizații plătite	8917,9	96,1	102,8
Convorbiri telefonice prin rețeaua telefonică fixă:	231790	105,0	97,8
interurbane (naționale)	219470	92,4	97,0
internaționale	12320	73,6	87,8
Conectări telefonice prin rețeaua telefonică fixă, mii ore:	7175,1	94,6	91,5
interurbane (naționale)	6498,1	97,2	92,4
internaționale	677,0	75,3	85,5

Mijloace de telefonie fixă. La 31 decembrie 2014 în rețeaua publică au fost în funcțiune 1097,9 mii posturi telefonice principale, din care 999,0 mii – la domiciliu.

Numărul posturilor telefonice principale în rețeaua publică se prezintă după cum urmează:

	Existent la 31.12.2014	În % față de 31.12.2013	Informativ: 31.12.2013 în % față de 31.12.2012
Posturi telefonice principale în rețeaua publică – total, mii unități	1097867	98,5	99,3
din care în:			
rețeaua urbană	581340	97,6	98,9
inclusiv la domiciliu	499459	97,7	99,1
rețeaua rurală	516527	99,4	99,7
inclusiv la domiciliu	499510	99,4	99,7

3.6. Turism

3.6.1. FRECVENTAREA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ COLECTIVĂ CU FUNCȚIUNI DE CAZARE

În anul 2014 structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare au fost frecventate de 283,0 mii de turiști, din care 189,1 mii de turiști moldoveni (66,8% din total) și 93,9 mii de turiști străini (33,2%). Comparativ cu anul 2013 s-a majorat numărul de turiști cazați la structurile de primire turistică colectivă (+4,2%), pe seama creșterii acestuia la vile turistice, sate de vacanță și alte structuri (+45,8%), hoteluri și moteluri (+7,6%) și la structuri de întremare (+2,7%).

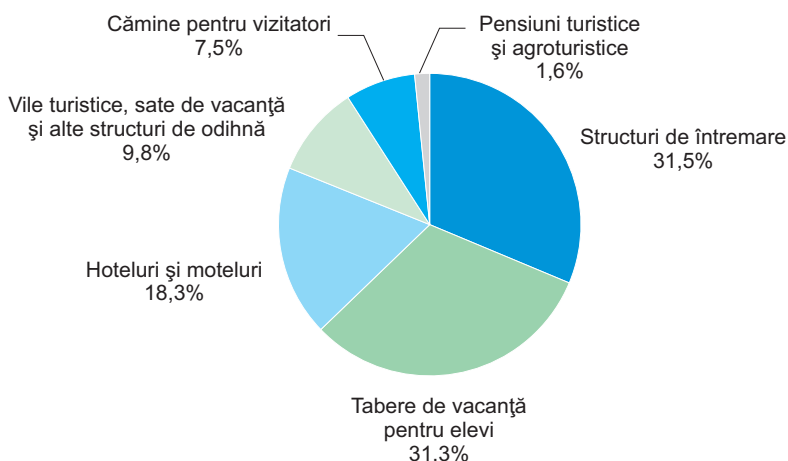
Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colectivă, se prezintă astfel:

	2014		2014 în % față de 2013	
	turiști	din care, nerezidenți	turiști	din care, nerezidenți
Total	283001	93897	104,2	98,2
din care:				
Hoteluri și moteluri	136432	86901	107,6	103,3
Pensiuni turistice și agroturistice	8208	1402	71,2	32,2
Cămine pentru vizitatori	10072	1130	69,2	77,0
Structuri de întremare	32920	665	102,7	78,6
Tabere de vacanță pentru elevi	47211	45	88,0	97,8
Vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă	48158	3754	145,8	77,8

Ponderi mai însemnate în numărul total de turiști străini cazați la structurile de primire turistică colectivă le-au revenit turiștilor din România (24,1%), Ucraina (11,7%), Federația Rusă (8,9%), Statele Unite ale Americii (6,5%), Italia (5,5%), Germania (5,0%), Turcia (3,8%), Regatul Unit al Marii Britanii Irlandei de Nord (3,0%), Polonia (2,6%), Franța (2,3%), Bulgaria (2,0%), Austria și Israel (cîte 1,5%), Olanda (1,3%), Suedia (1,2%), Belarus (1,1%), Georgia și Spania (cîte 1,0%).

La structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare în anul 2014 au fost înregistrate 1514,3 mii de înnoptări ale turiștilor, cu 2,4% mai mult față de anul 2013. În numărul total de înnoptări înregistrate la structurile de primire turistică colectivă ponderea cea mai mare o dețin înnoptările cetățenilor moldoveni (85,6%).

Numărul de înnoptări înregistrate la structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare, pe tipuri de structuri, în anul 2014 (în % față de total înnoptări)

În anul 2014 indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune pe total structuri de primire turistică colectivă a constituit 35,5%, inclusiv la structuri de întremare – 70,2%, tabere de vacanță pentru elevi – 54,8%, cămine pentru vizitatori – 50,6%, vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă – 18,5%, hoteluri și moteluri – 18,2%, pensiuni turistice și agroturistice – 14,2%.

3.6.2. TURISMUL ORGANIZAT DE AGENȚIILE DE TURISM ȘI TUROPERATORI

Agențiile de turism și turoperatorii au acordat în anul 2014 servicii turistice la 238,1 mii de turiști și excursioniști, cu 16,2% mai mult decât în anul 2013.

Numărul de turiști și excursioniști după scopul vizitelor se prezintă după cum urmează:

	2014		2014 în % față de 2013	
	turiști și excursioniști	turiști-zile	turiști și excursioniști	turiști-zile
Total	238053	1631892	116,2	114,4
Turism receptor (<i>primirea cetățenilor străini în țară</i>) – total	14362	37050	109,2	88,3
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	8355	14605	131,7	94,9
afaceri și profesionale	4952	13889	83,1	82,1
tratament	559	7586	93,8	93,7
alte scopuri	496	970	199,2	62,5
Turism emițător (<i>deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate</i>) – total	180646	1287340	114,7	117,0
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	178260	1269617	115,5	118,1
afaceri și profesionale	1144	7412	79,9	114,9
tratament	1164	10042	77,3	61,0
alte scopuri	78	269	25,3	9,8
Turism intern (<i>deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic</i>)	43045	307502	126,0	108,1

În anul 2014, comparativ cu anul 2013 s-a majorat numărul de turiști și excursioniști participanți la turismul intern (+26,0%), emițător (+14,7%) și receptor (+9,2%).

Din cei 14,4 mii de turiști și excursioniști străini, care au vizitat Republica Moldova în anul 2014 și au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor 58,2% au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement, 34,5% – de afaceri și profesionale și 3,9% - de tratament.

Prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în anul 2014 au plecat în străinătate 180,6 mii de turiști și excursioniști, cu 14,7% mai mult comparativ cu anul 2013. Majoritatea cetățenilor moldoveni au plecat în străinătate în scopuri de odihnă, recreere și agrement (98,7%).

Numărul de turiști și excursioniști străini, care au vizitat Republica Moldova, turiști și excursioniști moldoveni, care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în anul 2014, se prezintă astfel:

	Turiști și excursioniști străini sosiți în țară		Turiști și excursioniști moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total	total	în % față de total
TOTAL	14362	100,0	180646	100,0
din care:				
România	3046	21,2	18437	10,2
Federația Rusă	1999	13,9	469	0,3
Ucraina	1537	10,7	2921	1,6
Germania	708	4,9	481	0,3
Turcia	692	4,8	63513	35,2
Italia	575	4,0	2079	1,2
Statele Unite ale Americii	564	3,9	136	0,1
Israel	531	3,7	268	0,1
Polonia	430	3,0	252	0,1
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	418	2,9	134	0,0
Bulgaria	392	2,7	60289	33,4
Belarus	356	2,5	5	0,0

	Turiști și excursioniști străini sosiți în țară		Turiști și excursioniști moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total	total	în % față de total
Olanda	336	2,3	108	0,0
Austria	269	1,9	906	0,5
Suedia	238	1,7	10	0,0
Franța	190	1,3	853	0,5
Lituania	166	1,2	9	0,0
Grecia	136	0,9	15358	8,5
Spania	115	0,8	1591	0,9
Emiratele Arabe Unite	22	0,2	2834	1,6
Egipt	–	–	3786	2,1
Alte țări	1642	11,5	6207	3,4

3.7. Cifra de afaceri în comerț și servicii

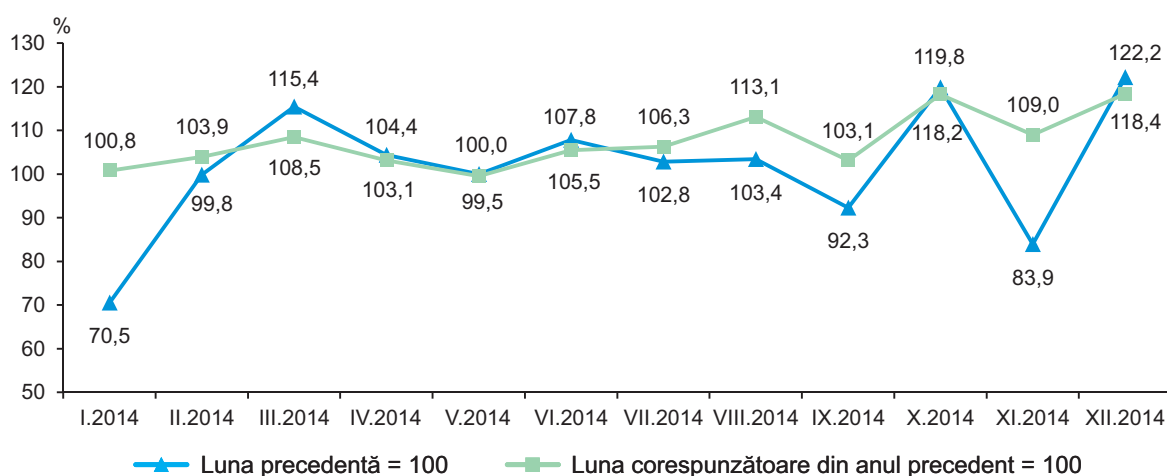
Indicii de volum ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) și serviciile de piață prestate populației, conform CAEM Rev.2

Activitate economică	Decembrie 2014 în % față de:		2014 în % față de 2013 ¹
	noiembrie 2014 ¹	decembrie 2013 ¹	
Comerț cu amănuntul	122,2	118,4	107,5
Servicii de piață prestate populației	114,5	97,8	107,4

¹ În prețuri comparabile

În luna decembrie 2014 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) a înregistrat o creștere de 22,2% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și de 18,4 %, comparativ cu luna decembrie 2013.

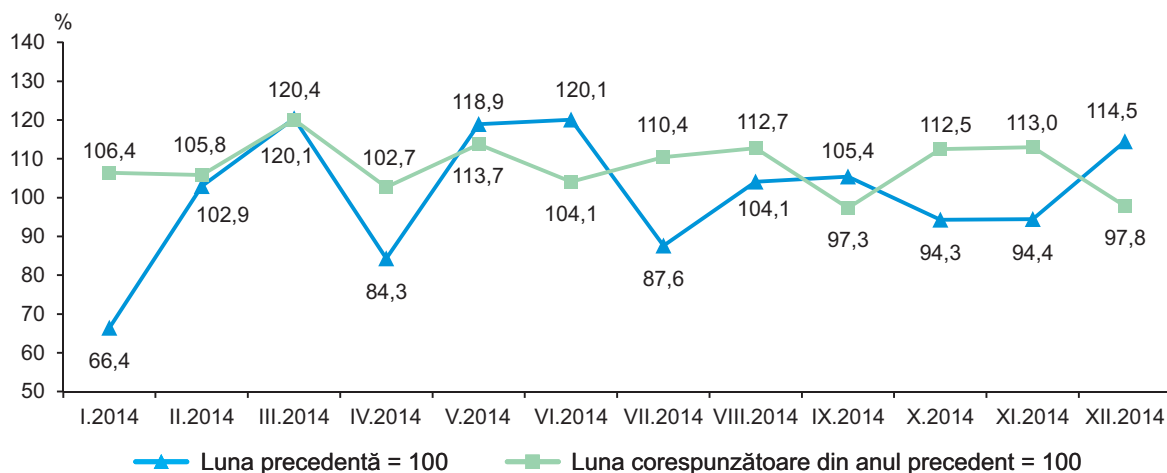
Evoluția lunară a indicilor volumului cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul

În anul 2014 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) s-a majorat cu 7,5% (în prețuri comparabile) față de anul precedent.

În luna decembrie 2014 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației a fost** în creștere cu 14,5% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și în scădere cu 2,2% - comparativ cu luna decembrie 2013.

Evoluția lunară a indicilor de volum ai cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației

În anul 2014 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** s-a majorat cu 7,4% (în prețuri comparabile), comparativ cu anul 2013.

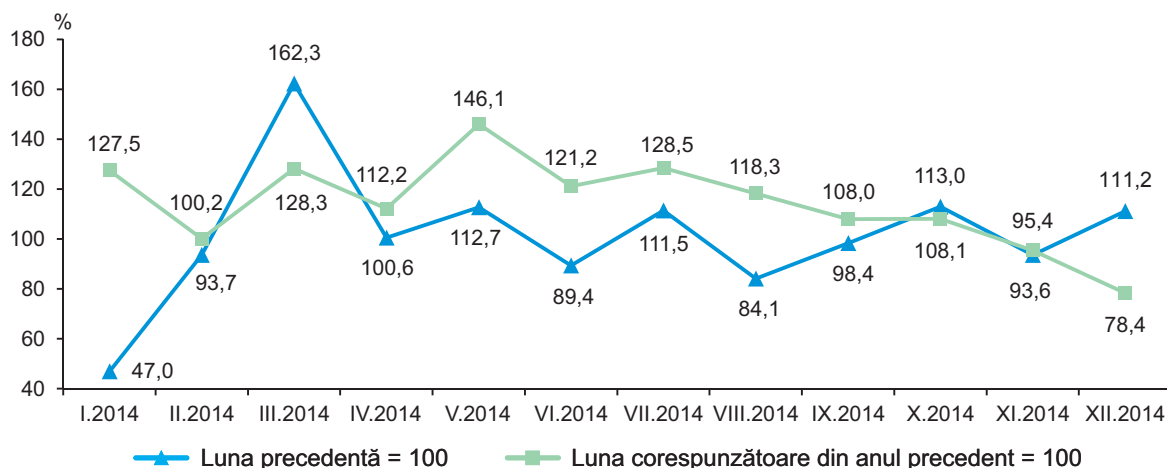
Indicii valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, comerțul cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) și serviciile de piață prestate întreprinderilor, conform CAEM Rev.2

Activitate economică	Decembrie 2014 în % față de:		2014 în % față de 2013 ²
	noiembrie 2014 ²	decembrie 2013 ²	
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	111,2	78,4	111,6
Comerț cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete)	102,4	102,1	112,0
Servicii de piață prestate întreprinderilor	108,9	106,5	110,2

² În prețuri curente

În luna decembrie 2014 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor** a crescut cu 11,2% (în prețuri curente) față de luna precedentă și s-a redus cu 21,6% comparativ cu luna decembrie 2013.

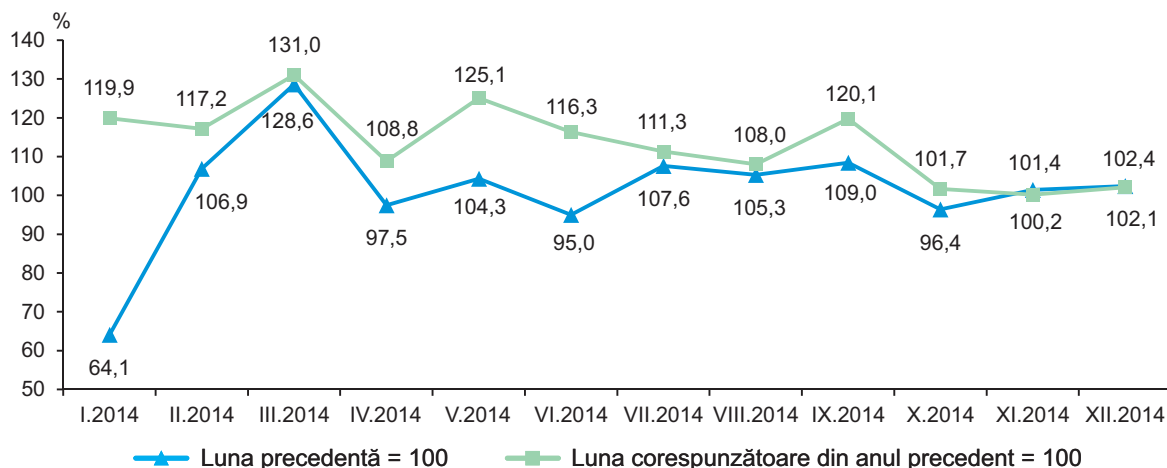
Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor

În anul 2014 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor** s-a majorat cu 11,6% (în prețuri curente), comparativ cu anul 2013.

În luna decembrie 2014 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) a înregistrat o creștere de 2,4% (în prețuri curente) față de luna precedentă și de 2,1% – comparativ cu luna decembrie 2013.

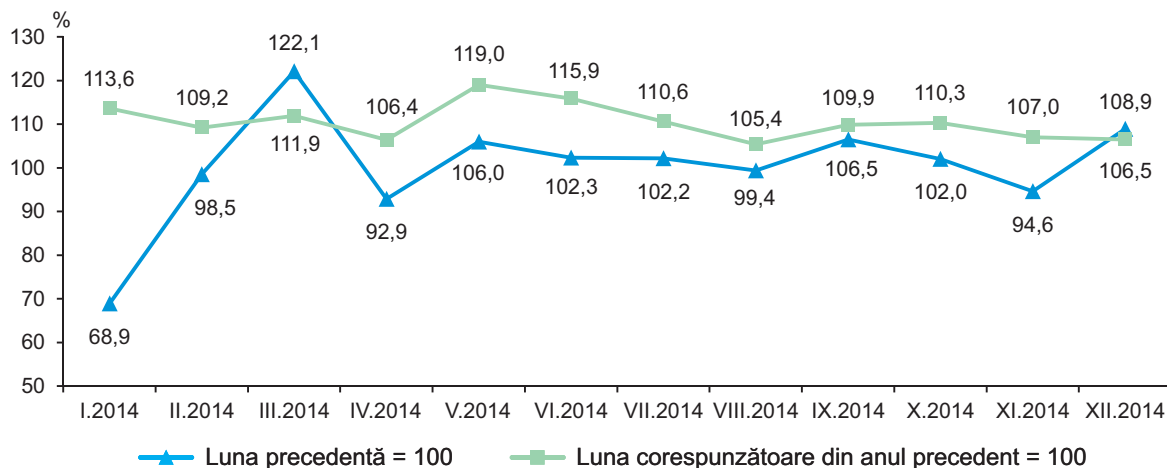
Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata

În anul 2014 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) s-a majorat cu 12,0% (în prețuri curente), comparativ cu anul 2013.

În luna decembrie 2014 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor** a înregistrat o creștere de 8,9 % (în prețuri curente) față de luna precedentă și de 6,5% – comparativ cu luna decembrie 2013.

Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate întreprinderilor

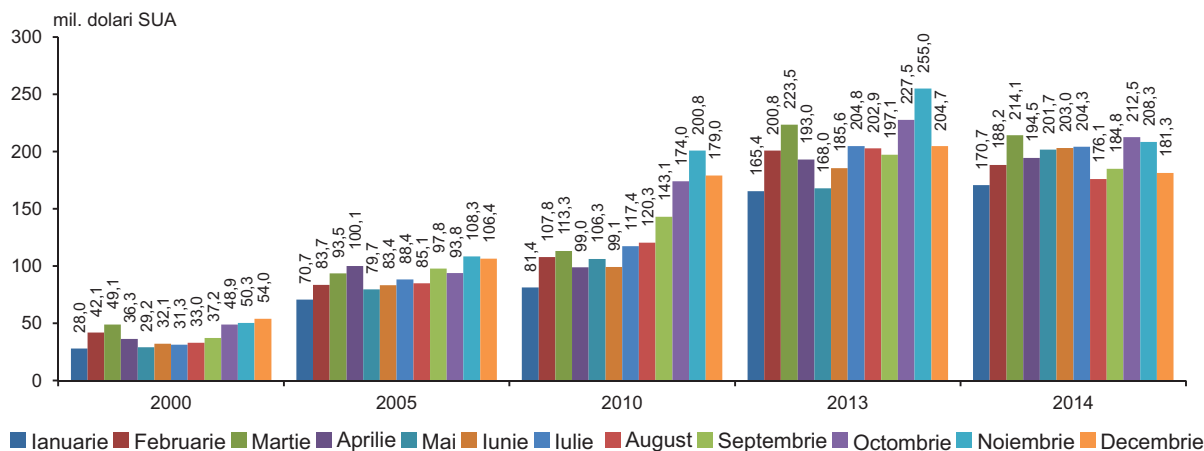

În anul 2014 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor** s-a majorat cu 10,2% (în prețuri curente), față de anul precedent.

3.8. Comerț exterior

Exporturile de mărfuri realizate în luna decembrie 2014 s-au cifrat la 181,3 mil. dolari SUA, cu 13,0% mai puțin față de luna precedentă și cu 11,5% - comparativ cu luna decembrie 2013.

Evoluția lunară a exporturilor

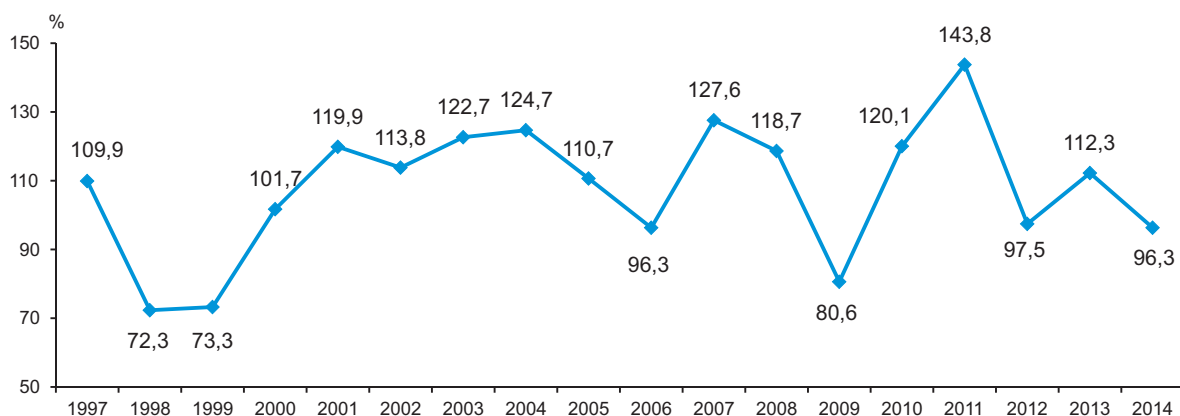

În anul 2014 **exporturile de mărfuri** au totalizat 2339,5 mil. dolari SUA, volum inferior celui realizat în anul 2013 cu 3,7%.

Exporturile de mărfuri autohtone au constituit 1529,6 mil. dolari SUA (65,4% din total exporturi), cu 5,6% mai puțin față de anul 2013.

Reexporturile de mărfuri au avut o valoare de 809,9 mil. dolari SUA, care echivalează cu o cotă de 34,6% în total exporturi. Comparativ cu anul 2013 reexporturile de mărfuri s-au majorat cu 0,2%.

Evoluția indicilor valorici ai exporturilor (în % față de anul precedent)

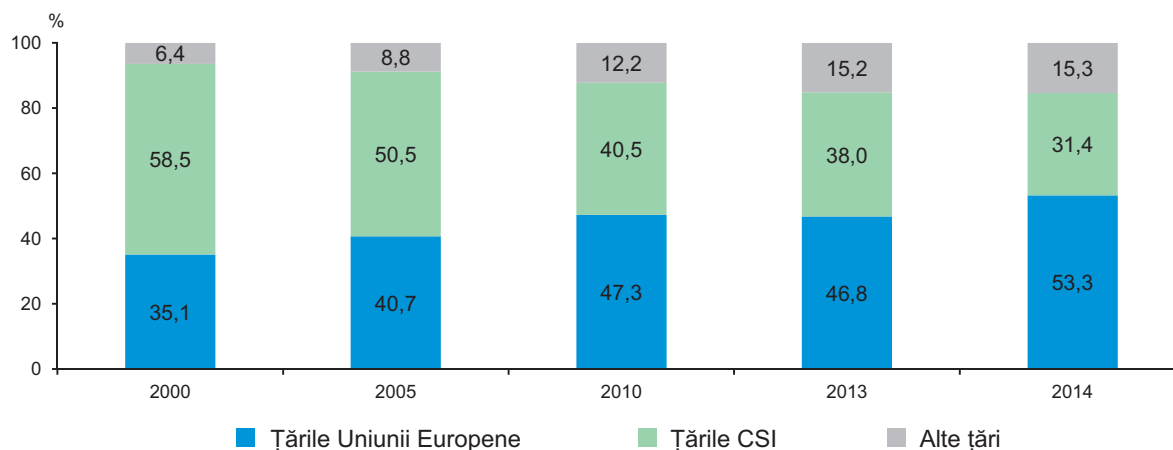
Exporturile structurate pe grupe de țări se prezintă astfel:

	2014		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
EXPORT – total	2339,5	96,3	100,0	100,0	12,3	-3,7
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-28)	1246,0	109,6	46,8	53,3	5,7	4,4
țările CSI	735,6	79,7	38,0	31,4	-0,2	-7,7
alte țări	357,9	97,3	15,2	15,3	6,8	-0,4

Exporturile de mărfuri destinate **țărilor Uniunii Europene (UE-28)** au însumat 1246,0 mil. dolari SUA (cu 9,6% mai mult față de anul 2013), deținând o cotă de 53,3% în total exporturi (46,8% în anul 2013).

Țările CSI au fost prezente în **exporturile** Moldovei cu o pondere de 31,4% (în anul 2013 – 38,0%), ce corespunde unei valori de 735,6 mil. dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au micșorat cu 20,3%, comparativ cu anul 2013.

Structura exporturilor pe grupe de țări, %

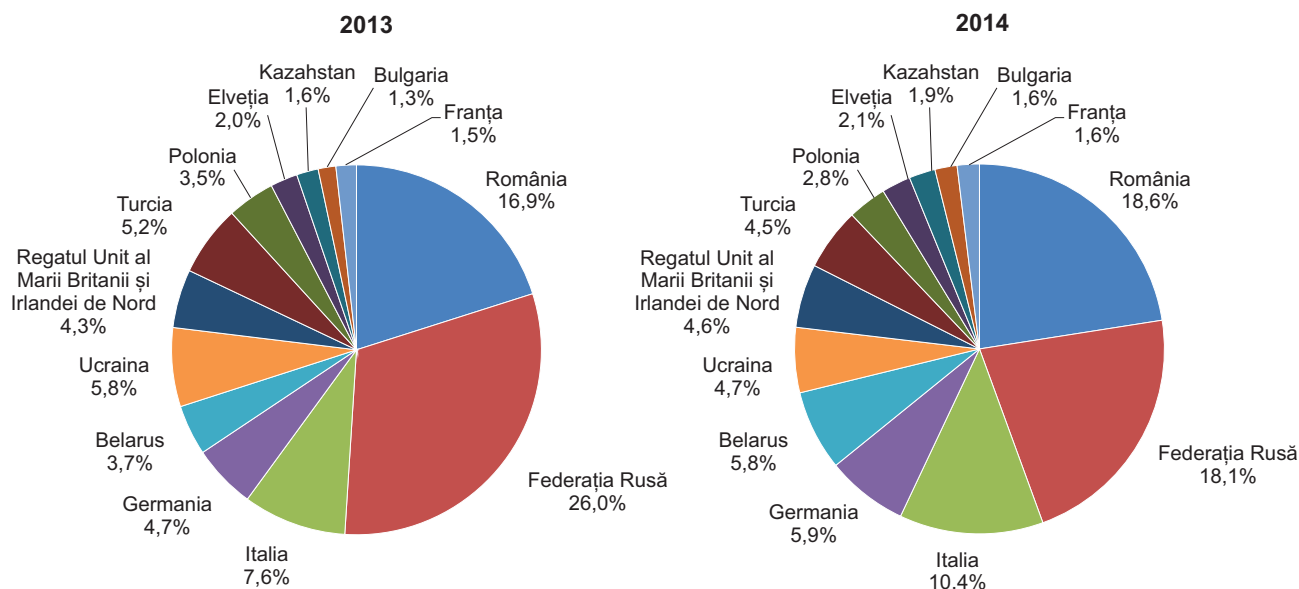
Exporturile divizate pe țări de destinație a mărfurilor se prezintă astfel:

	2014		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
EXPORT – total	2339,5	96,3	100,0	100,0	12,3	-3,7
din care:						
România	434,0	105,6	16,9	18,6	2,5	0,9
Federația Rusă	423,7	67,1	26,0	18,1	-1,1	-8,6
Italia	243,4	131,4	7,6	10,4	-0,8	2,4
Germania	137,5	121,6	4,7	5,9	2,0	1,0
Belarus	134,7	149,1	3,7	5,8	0,4	1,8
Ucraina	109,2	77,8	5,8	4,7	0,8	-1,3
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	108,2	102,6	4,3	4,6	1,0	0,1
Turcia	104,7	82,3	5,2	4,5	3,3	-0,9
Polonia	64,4	75,6	3,5	2,8	0,5	-0,9
Elveția	49,2	103,0	2,0	2,1	2,0	0,1
Kazahstan	45,3	115,4	1,6	1,9	-0,5	0,2
Bulgaria	37,9	116,3	1,3	1,6	-0,1	0,2
Franța	37,6	106,0	1,5	1,6	0,2	0,1
Statele Unite ale Americii	32,1	127,0	1,0	1,4	-0,2	0,3
Republica Cehă	29,9	116,7	1,1	1,3	0,4	0,2
Grecia	26,7	105,5	1,0	1,1	0,6	0,1
Georgia	24,5	87,3	1,2	1,0	0,4	-0,1
Austria	23,8	124,1	0,8	1,0	0,1	0,2
Noua Zeelandă	20,8	64,0	1,3	0,9	0,3	-0,5
Olanda	20,5	129,9	0,7	0,9	0,0	0,2
Lituania	16,8	109,8	0,6	0,7	0,0	0,1
Spania	11,7	106,8	0,5	0,5	-0,2	0,0
Belgia	11,2	135,6	0,3	0,5	-0,1	0,1
Letonia	11,2	de 2,3 ori	0,2	0,5	0,0	0,3
Irak	10,3	78,2	0,5	0,4	-0,4	-0,1
Liban	10,3	de 4,8 ori	0,1	0,4	0,0	0,3
Egipt	8,4	de 22,2 ori	0,0	0,4	0,0	0,3
Slovacia	8,3	105,5	0,3	0,4	0,1	0,0
China	8,2	125,9	0,3	0,4	-0,1	0,1
Uzbekistan	8,1	107,1	0,3	0,3	0,0	0,0
Pakistan	7,9	de 4,1 ori	0,1	0,3	0,1	0,2
Cipru	6,9	78,9	0,4	0,3	0,2	-0,1
Indonezia	6,3	de 3,5 ori	0,1	0,3	0,1	0,2
Azerbaidjan	5,9	91,5	0,3	0,3	0,1	0,0

Analiza evoluției exporturilor pe țări în anul 2014, comparativ cu anul 2013, relevă reducerea livrărilor către Federația Rusă (-32,9%), Ucraina (-22,2%), Turcia (-17,7%), Polonia (-24,4%), Noua Zeelandă (-36,0%), Georgia (-12,7%), Irak (-21,8%) și Cipru (-21,1%), care a influențat scăderea pe total exporturi cu 12,5%.

În același timp s-au majorat exporturile către Italia (+31,4%), Belarus (+49,1%), Germania (+21,6%), România (+5,6%), Statele Unite ale Americii (+27,0%), Letonia (de 2,3 ori), Liban (de 4,8 ori), Egipt (de 22,2 ori), Kazahstan (+15,4%), Bulgaria (+16,3%), Republica Cehă (+16,7%), Austria (+24,1%), Olanda (+29,9%), Pakistan (de 4,1 ori), Indonezia (de 3,5 ori), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (+2,6%), Elveția (+3,0%), Franța (+6,0%), Grecia (+5,5%), Lituania (+9,8%), Belgia (+35,6%) și China (+25,9%). Această creștere a atenuat diminuarea pe total exporturi cu 9,4%.

Ponderea principalelor țări parteneri în total exporturi, %

Exporturile de mărfuri structurate conform Clasificării Standard de Comerț Internațional se prezintă astfel:

	2014		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
EXPORT – total	2339,5	96,3	100,0	100,0	12,3	-3,7
din care:						
Produse alimentare și animale vii	619,7	118,0	21,6	26,5	4,1	3,9
Animale vii	6,4	89,4	0,3	0,3	-0,1	0,0
Carne și preparate din carne	33,7	179,4	0,8	1,4	-0,1	0,6
Produse lactate și ouă de păsări	14,4	95,6	0,6	0,6	0,3	0,0
Cereale și preparate pe bază de cereale	200,8	144,3	5,7	8,6	4,0	2,5
Legume și fructe	268,7	91,8	12,0	11,5	0,6	-1,0
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	65,5	193,8	1,4	2,8	-0,2	1,3
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	6,7	101,9	0,3	0,3	0,1	0,0
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	21,2	de 2,2 ori	0,4	0,9	-0,5	0,5
Produse și preparate alimentare diverse	2,2	89,5	0,1	0,1	0,0	0,0
Băuturi și tutun	208,5	75,3	11,4	8,9	1,3	-2,8
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	191,8	76,3	10,4	8,2	1,7	-2,4
Tutun brut și prelucrat	16,7	65,5	1,0	0,7	-0,4	-0,4
Materiale brute necombustibile, exclusiv combustibili	211,1	83,5	10,4	9,0	4,0	-1,7

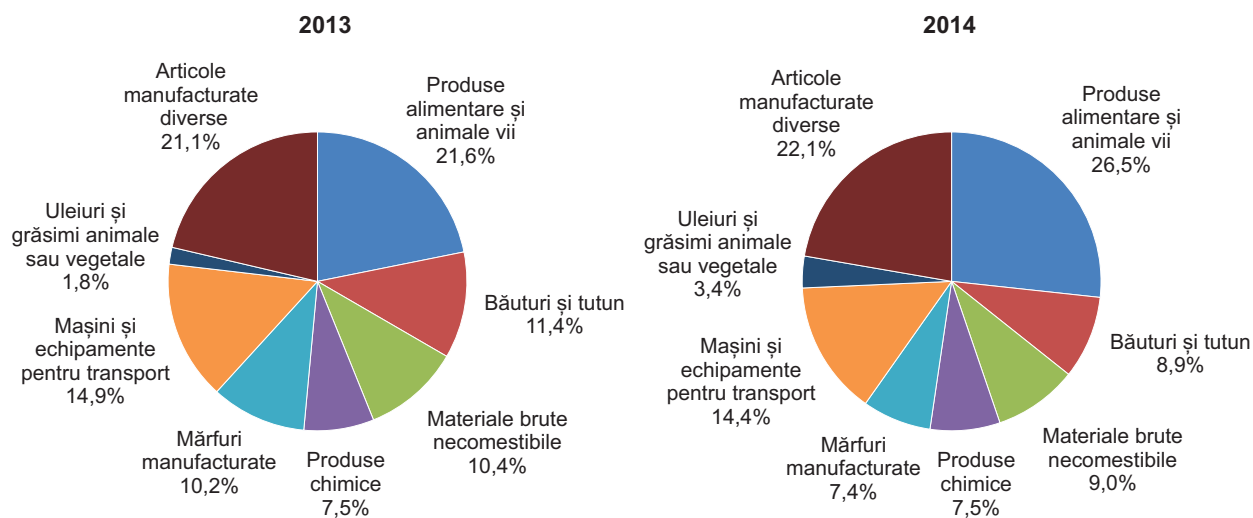
	2014		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	5,5	98,0	0,2	0,2	0,0	0,0
Semințe și fructe oleaginoase	153,3	92,6	6,8	6,6	3,1	-0,5
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	5,8	88,9	0,3	0,2	0,0	0,0
Lemn și plută	1,6	de 2,3 ori	0,0	0,1	0,0	0,0
Pastă de hîrtie și deșeuri de hîrtie	1,7	100,9	0,1	0,1	0,0	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	2,6	154,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	11,5	90,1	0,5	0,5	-0,2	0,0
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	26,3	47,7	2,3	1,1	1,1	-1,2
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	2,8	88,7	0,1	0,1	0,0	0,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	16,1	59,8	1,1	0,7	0,5	-0,5
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	15,0	81,4	0,8	0,6	0,4	-0,2
Gaz și produse industriale obținute din gaz	1,1	12,4	0,3	0,1	0,1	-0,3
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	79,5	180,5	1,8	3,4	-2,1	1,4
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	77,5	176,1	1,8	3,3	-2,1	1,4
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	176,0	97,1	7,5	7,5	1,1	-0,2
Produse chimice organice	2,3	193,8	0,0	0,1	0,0	0,0
Produse tanante și colorante	1,2	60,7	0,1	0,0	0,0	0,0
Produse medicinale și farmaceutice	125,2	110,5	4,7	5,3	0,9	0,5
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	39,4	79,5	2,0	1,7	0,1	-0,4
Materiale plastice sub forme primare	2,4	52,4	0,2	0,1	0,0	-0,1
Materiale plastice prelucrate	3,9	43,8	0,4	0,2	0,1	-0,2
Alte materiale și produse chimice	1,4	90,8	0,1	0,1	0,0	0,0
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	173,8	70,4	10,2	7,4	1,3	-3,0
Piele, altă piele și blană prelucrate	2,1	77,7	0,1	0,1	0,0	0,0
Cauciuc prelucrat	7,9	50,6	0,6	0,3	-0,2	-0,3
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	6,7	76,5	0,4	0,3	-0,1	-0,1
Hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton	13,2	66,5	0,8	0,6	0,3	-0,3
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	63,6	80,6	3,3	2,7	-0,6	-0,6
Articole din minerale nemetalice	51,4	94,7	2,2	2,2	0,7	-0,1
Fier și oțel	4,8	54,1	0,4	0,2	0,0	-0,2
Metale neferoase	2,1	51,1	0,2	0,1	0,1	-0,1
Articole prelucrate din metal	22,0	40,8	2,2	0,9	1,1	-1,3
Mașini și echipamente pentru transport	337,0	93,4	14,9	14,4	1,0	-1,0

	2014		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	7,5	85,5	0,4	0,3	0,0	-0,1
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	11,7	84,7	0,6	0,5	-0,3	-0,1
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	2,9	77,3	0,2	0,1	0,0	0,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	39,2	85,3	1,9	1,7	0,0	-0,3
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	1,1	104,2	0,0	0,1	0,0	0,0
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	3,3	107,8	0,1	0,1	0,0	0,0
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	244,2	102,3	9,8	10,4	2,1	0,2
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	18,0	46,5	1,6	0,8	-0,3	-0,8
Alte echipamente de transport	9,1	126,6	0,3	0,4	-0,5	0,1
Articole manufacturate diverse	517,0	100,9	21,1	22,1	1,1	0,2
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	3,3	43,5	0,3	0,1	-0,1	-0,2
Mobilă și părțile ei	108,9	102,9	4,4	4,7	0,7	0,1
Articole de voiaj; sacoșe și similare	21,6	106,6	0,8	0,9	0,1	0,1
Îmbrăcăminte și accesorii	277,6	106,6	10,7	11,9	0,3	0,7
Încălțăminte	33,5	93,8	1,5	1,4	-0,2	-0,1
Instrumente și aparate profesionale, științifice și de control	32,3	84,8	1,6	1,4	0,3	-0,2
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	1,4	72,6	0,1	0,1	0,0	0,0
Alte articole diverse	38,4	90,4	1,7	1,6	0,0	-0,2

În anul 2014, comparativ cu anul 2013, au scăzut exporturile de băuturi alcoolice și nealcoolice (-23,7%), articole prelucrate din metal (-59,2%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (-52,3%), legume și fructe (-8,2%), vehicule rutiere (-53,5%), fire, țesături și articole textile (-19,4%), semințe și fructe oleaginoase (-7,4%), tutun brut și prelucrat (-34,5%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (-20,5%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-14,7%), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton (-33,5%), cauciuc prelucrat (-49,4%), gaz și produse industriale obținute din gaz (-87,6%), instrumente și aparate profesionale, științifice și de control (-15,2%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (-18,6%), fier și oțel (-45,9%), materiale plastice prelucrate (-56,2%), construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat (-56,5%), articole din minerale nemetalice (-5,3%), încălțăminte (-6,2%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (-15,3%), mașini generatoare de putere și echipamentele lor (-14,5%), articole din lemn (-23,5%), materiale plastice sub forme primare (-47,6%), metale neferoase (-48,9%), influențând diminuarea pe total exporturi cu 11,5%.

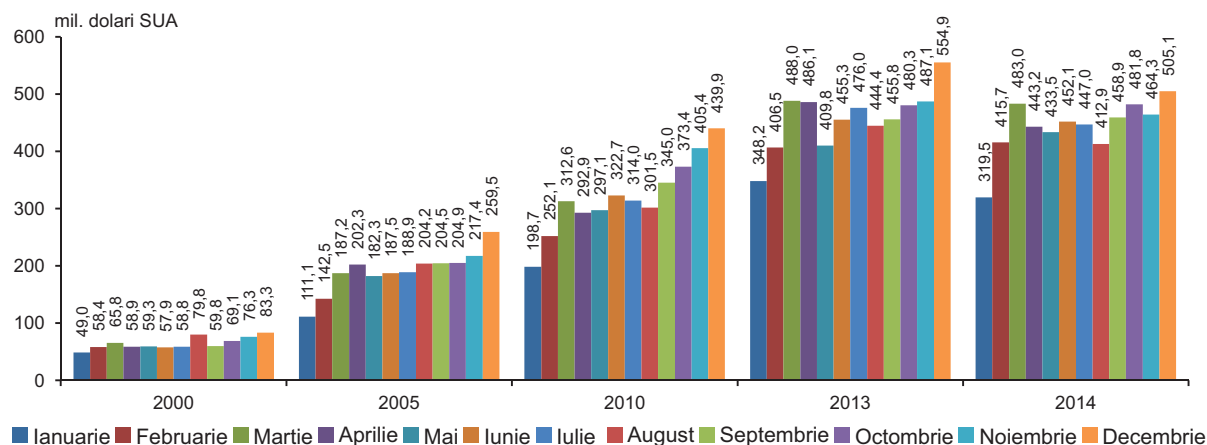
Totodată au crescut exporturile de cereale și preparate pe bază de cereale (+44,3%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (+76,1%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (+93,8%), îmbrăcăminte și accesorii (+6,6%), carne și preparate din carne (+79,4%), produse medicinale și farmaceutice (+10,5%), hrană destinată animalelor (de 2,2 ori), mașini și aparate electrice (+2,3%), mobilă și părțile ei (+2,9%), articole de voiaj; sacoșe și similare (+6,6%), atenuând scăderea pe total exporturi cu 7,9%.

Structura exporturilor pe grupe de mărfuri, %

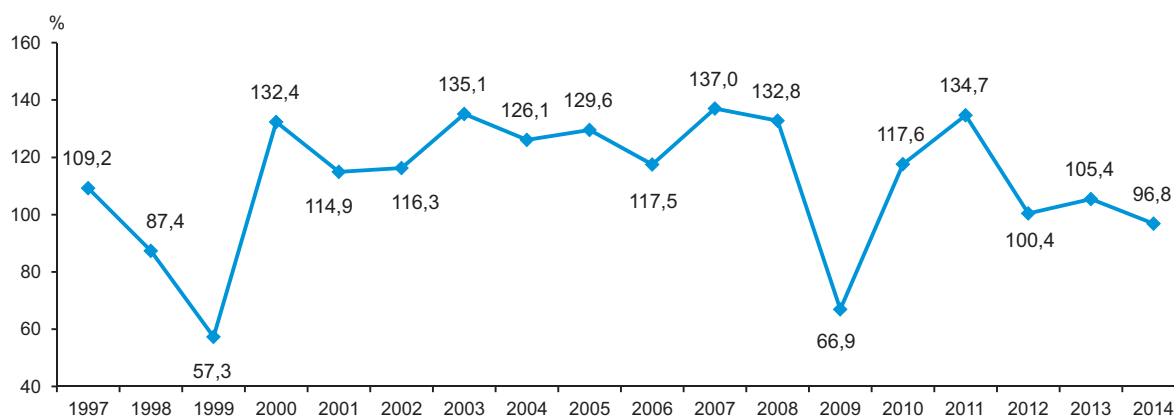
Importurile de mărfuri realizate în luna decembrie 2014 au însumat 505,1 mil. dolari SUA, cu 8,8% mai mult față de luna anterioară și cu 9,0% mai puțin comparativ cu luna decembrie 2013.

Evoluția lunară a importurilor

În anul 2014 **importurile** au totalizat 5317,0 mil. dolari SUA, volum inferior celui realizat în anul 2013 cu 3,2%.

Evoluția indicilor valorici ai importurilor (în % față de anul precedent)

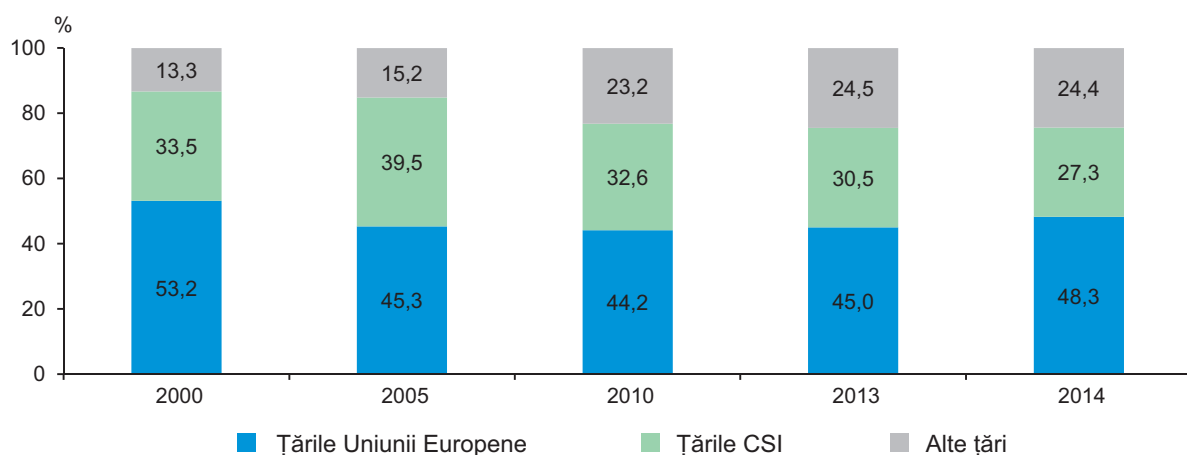
Importurile structurate pe grupe de țări se prezintă astfel:

	2014		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
IMPORT – total	5317,0	96,8	100,0	100,0	5,4	-3,2
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-28)	2567,7	103,9	45,0	48,3	2,9	1,8
țările CSI	1449,3	86,7	30,5	27,3	1,0	-4,1
alte țări	1300,0	96,4	24,5	24,4	1,5	-0,9

Importurile din **țările Uniunii Europene (UE-28)** s-au cifrat la 2567,7 mil. dolari SUA (cu 3,9% mai mult decât în anul 2013), deținând o pondere de 48,3% în total importuri (45,0% în anul 2013).

Importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au avut o valoare de 1449,3 mil. dolari SUA (cu 13,3% mai puțin decât în anul 2013), care echivalează cu o cotă de 27,3% în total importuri (30,5% în anul 2013).

Structura importurilor pe grupe de țări, %

Importurile divizate pe țări de origine a mărfurilor se prezintă astfel:

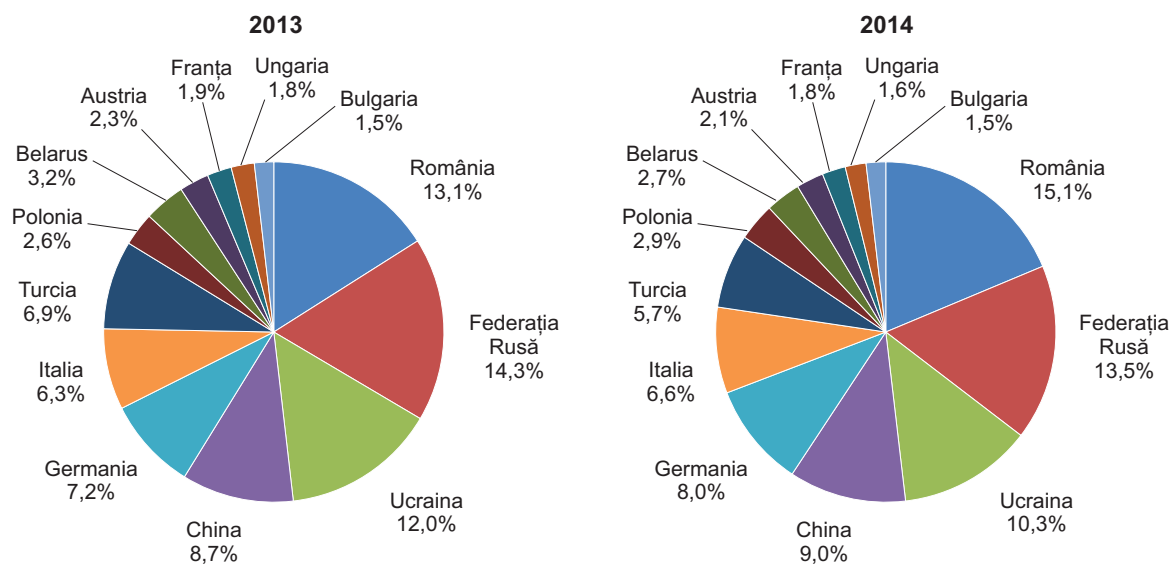
	2014		Pondere, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
IMPORT – total	5317,0	96,8	100,0	100,0	5,4	-3,2
din care:						
România	803,1	111,2	13,1	15,1	1,9	1,5
Federația Rusă	717,2	91,0	14,3	13,5	-0,6	-1,3
Ucraina	546,4	82,9	12,0	10,3	1,2	-2,1
China	481,2	100,5	8,7	9,0	1,2	0,0
Germania	427,0	107,9	7,2	8,0	0,2	0,6
Italia	351,3	101,8	6,3	6,6	0,3	0,1
Turcia	300,9	79,0	6,9	5,7	-0,1	-1,5
Polonia	155,8	109,2	2,6	2,9	-0,2	0,2
Belarus	142,0	79,6	3,2	2,7	0,1	-0,7
Austria	110,5	86,1	2,3	2,1	0,1	-0,3
Franța	93,8	92,3	1,9	1,8	0,0	-0,1
Ungaria	85,6	85,3	1,8	1,6	0,2	-0,3
Bulgaria	81,3	98,0	1,5	1,5	0,1	0,0
Statele Unite ale Americii	76,4	103,8	1,3	1,4	-0,1	0,1
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	69,0	110,4	1,1	1,3	0,1	0,1

	2014		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
Republica Cehă	66,6	96,1	1,3	1,3	0,1	0,0
Olanda	56,2	114,7	0,9	1,1	0,0	0,1
Spania	47,5	101,9	0,8	0,9	0,1	0,0
Japonia	45,8	122,7	0,7	0,9	0,1	0,2
Elveția	42,3	100,9	0,8	0,8	0,1	0,0
Belgia	40,5	98,1	0,8	0,8	0,1	0,0
Coreea de Sud	38,6	114,1	0,6	0,7	0,0	0,1
India	36,9	105,3	0,6	0,7	0,1	0,0
Grecia	36,8	93,6	0,7	0,7	-0,2	0,0
Brazilia	36,0	de 2,6 ori	0,3	0,7	-0,1	0,4
Kazahstan	27,3	83,4	0,6	0,5	0,1	-0,1
Israel	22,5	49,2	0,8	0,4	0,0	-0,4
Slovacia	21,5	93,7	0,4	0,4	0,0	0,0
Serbia	21,0	124,7	0,3	0,4	0,1	0,1
Slovenia	20,4	93,8	0,4	0,4	0,1	0,0
Suedia	19,7	96,8	0,4	0,4	-0,1	0,0
Taiwan, provincie a Chinei	18,9	99,8	0,3	0,4	0,0	0,0
Danemarca	17,1	113,7	0,3	0,3	0,0	0,0
Finlanda	16,0	107,4	0,3	0,3	0,0	0,0
Uzbekistan	15,4	158,1	0,2	0,3	0,0	0,1
Vietnam	15,4	84,4	0,3	0,3	0,0	-0,1

Analiza evoluției importurilor pe țări în anul 2014, comparativ cu anul 2013, denotă micșorarea livrărilor din Ucraina (-17,1%), Turcia (-21,0%), Federația Rusă (-9,0%), Belarus (-20,4%), Israel (-50,8%), Austria (-13,9%), Ungaria (-14,7%), Franța (-7,7%), Kazahstan (-16,6%) și Vietnam (-15,6%), care a condus la diminuarea pe total importuri cu 6,9%.

Totodată au fost înregistrate creșteri la importurile din România (+11,2%), Germania (+7,9%), Brazilia (de 2,6 ori), Polonia (+9,2%), Japonia (+22,7%), Italia (+1,8%), Statele Unite ale Americii (+3,8%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (+10,4%), Olanda (+14,7%), Coreea de Sud (+14,1%), Serbia (+24,7%) și Uzbekistan (+58,1%).

Ponderea principalelor țări partenere în total importuri, %

Importurile de mărfuri structurate conform Clasificării Standard de Comerț Internațional se prezintă astfel:

	2014		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
IMPORT – total	5317,0	96,8	100,0	100,0	5,4	-3,2
din care:						
Produse alimentare și animale vii	543,2	95,6	10,3	10,2	0,6	-0,5
Animale vii	17,2	197,7	0,1	0,3	0,0	0,2
Carne și preparate din carne	56,0	116,3	0,9	1,1	0,1	0,1
Produse lactate și ouă de păsări	43,7	89,9	0,9	0,8	0,2	-0,1
Pește, crustacee, moluște	50,0	93,6	1,0	0,9	0,0	-0,1
Cereale și preparate pe bază de cereale	74,6	91,0	1,5	1,4	0,0	-0,1
Legume și fructe	117,8	93,4	2,3	2,2	0,0	-0,1
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	17,8	46,9	0,7	0,3	0,1	-0,4
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	54,5	94,4	1,0	1,0	0,0	-0,1
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	29,5	121,2	0,4	0,6	0,1	0,1
Produse și preparate alimentare diverse	82,1	100,7	1,5	1,6	0,1	0,0
Băuturi și tutun	117,5	77,4	2,8	2,2	0,0	-0,6
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	57,3	75,8	1,4	1,1	0,1	-0,3
Tutun brut și prelucrat	60,2	79,1	1,4	1,1	-0,1	-0,3
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	112,5	98,4	2,1	2,1	0,2	0,0
Semințe și fructe oleaginoase	19,9	117,5	0,3	0,4	0,0	0,1
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	6,7	82,5	0,1	0,1	0,0	0,0
Lemn și plută	29,4	106,5	0,5	0,5	0,0	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	13,9	100,6	0,3	0,3	0,0	0,0
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	16,1	84,0	0,4	0,3	0,1	-0,1
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	1,0	114,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	24,8	90,4	0,5	0,5	0,1	0,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	1136,0	91,9	22,5	21,4	0,7	-1,8
Cărbune, cocs și brichete	17,4	61,6	0,5	0,3	0,0	-0,2
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	610,4	94,0	11,8	11,5	0,6	-0,7
Gaz și produse industriale obținute din gaz	458,3	100,1	8,4	8,6	-0,7	0,0
Energie electrică	49,9	49,7	1,8	1,0	0,8	-0,9
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	13,0	70,7	0,3	0,2	0,0	-0,1
Uleiuri și grăsimi de origine animală	2,3	119,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	8,9	64,1	0,3	0,2	0,0	-0,1

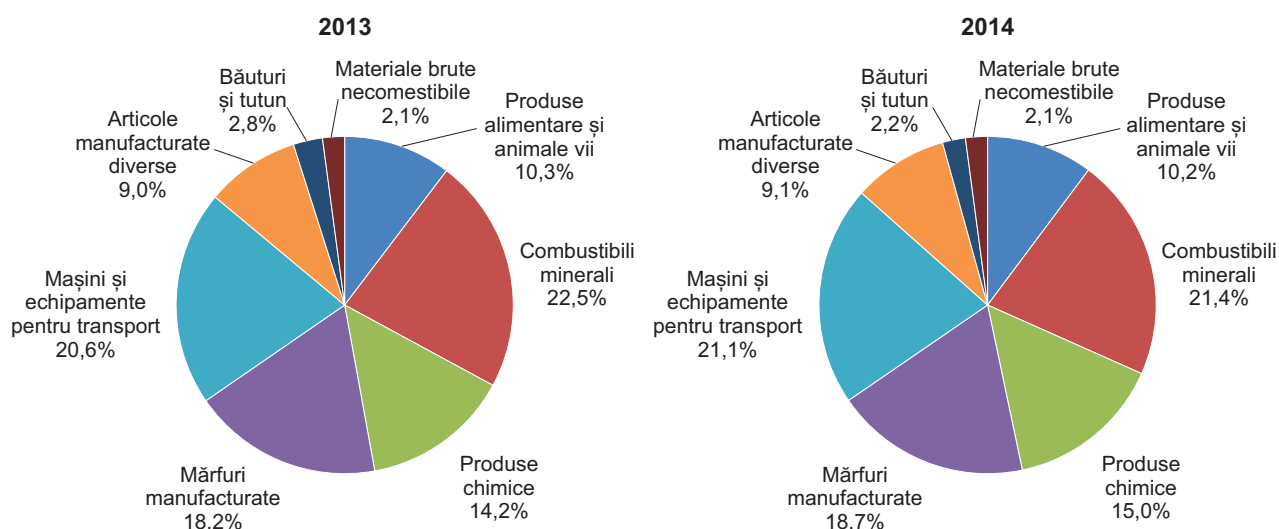
	2014		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală, amestecuri sau preparate necomestibile din uleiuri animale sau vegetale	1,8	69,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	796,9	101,9	14,2	15,0	1,5	0,3
Produse chimice organice	14,6	96,9	0,3	0,3	0,0	0,0
Produse chimice anorganice	17,1	94,2	0,3	0,3	0,1	0,0
Produse tanante și colorante	34,9	102,4	0,6	0,6	0,0	0,0
Produse medicinale și farmaceutice	275,0	105,5	4,7	5,2	0,8	0,3
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	130,9	92,2	2,6	2,5	0,0	-0,2
Îngrășăminte minerale sau chimice	51,4	98,0	0,9	1,0	0,2	0,0
Materiale plastice sub forme primare	61,1	104,0	1,1	1,1	0,0	0,0
Materiale plastice prelucrate	116,9	113,9	1,9	2,2	0,2	0,3
Alte materiale și produse chimice	95,0	96,4	1,8	1,8	0,2	-0,1
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	992,3	99,5	18,2	18,7	1,1	-0,1
Piele, altă piele și blană prelucrate	34,0	128,1	0,5	0,6	0,1	0,1
Cauciuc prelucrat	66,5	91,6	1,3	1,2	0,0	-0,1
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	72,9	105,3	1,3	1,4	0,1	0,1
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	99,5	95,0	1,9	1,9	0,2	-0,1
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	254,4	92,0	5,0	4,8	-0,1	-0,4
Articole din minerale nemetalice	127,8	95,0	2,4	2,4	0,2	-0,1
Fier și oțel	133,0	98,6	2,5	2,5	0,3	0,0
Metale neferoase	67,0	de 2,2 ori	0,6	1,3	0,1	0,6
Articole prelucrate din metal	137,2	93,1	2,7	2,6	0,2	-0,2
Mașini și echipamente pentru transport	1123,7	99,5	20,6	21,1	0,9	-0,1
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	15,3	82,7	0,3	0,3	0,0	0,0
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	188,2	125,5	2,7	3,5	0,2	0,7
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	7,1	113,9	0,1	0,1	0,0	0,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	162,2	94,0	3,2	3,1	0,3	-0,2
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	46,6	100,8	0,9	0,9	0,0	0,0
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	105,2	87,5	2,2	2,0	0,0	-0,3
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	316,2	91,0	6,3	5,9	0,5	-0,6
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	252,5	98,7	4,7	4,7	0,2	0,0
Alte echipamente de transport	30,4	de 2,5 ori	0,2	0,6	-0,3	0,3

	2014		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014	2013	2014
Articole manufacturate diverse	481,9	97,3	9,0	9,1	0,4	-0,3
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	46,5	114,7	0,7	0,9	-0,1	0,1
Mobilă și părțile ei	60,1	85,1	1,3	1,1	0,0	-0,2
Articole de voiaj; sacoșe și similare	6,4	120,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Îmbrăcăminte și accesorii	98,3	92,3	1,9	1,9	0,2	-0,1
Încălțăminte	27,3	87,2	0,6	0,5	0,0	-0,1
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	64,3	103,8	1,1	1,2	0,2	0,0
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	9,5	104,3	0,2	0,2	0,0	0,0
Alte articole diverse	169,5	99,6	3,1	3,2	0,1	0,0

În anul 2014, comparativ cu anul 2013 s-au redus importurile de energie electrică (-50,3%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (-6,0%), mașini și aparate electrice (-9,0%), fire, țesături, articole textile (-8,0%), zahăr, preparate pe bază de zahăr, miere (-53,1%), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (-12,5%), tutun brut și prelucrat (-20,9%), băuturi alcoolice și nealcoolice (-24,2%), mașini și aparate industriale, cu aplicații generale (-6,0%), articole prelucrate din metal (-6,9%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (-7,8%), mobilă și părțile ei (-14,9%), cărbune, cocs și brichete (-38,4%), articole din minerale nemetalice (-5,0%), legume și fructe (-6,6%), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton (-5,0%), îmbrăcăminte și accesorii (-7,7%), cereale și preparate pe bază de cereale (-9,0%), cauciuc prelucrat (-8,4%), cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora (-5,6%), pește, crustacee, moluște (-6,4%), produse lactate și ouă de păsări (-10,1%), încălțăminte (-12,8%), îngrășăminte naturale și minerale naturale (-16,0%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (-35,9%), influențând astfel la diminuarea pe total importuri cu 6,1%.

Totodată au sporit importurile de mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (+25,5%), metale neferoase (de 2,2 ori), produse medicinale și farmaceutice (+5,5%), materiale plastice prelucrate (+13,9%), animale vii (+97,7%), articole din lemn, exclusiv mobilă (+5,3%), carne și preparate din carne (+16,3%), construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat (+14,7%), piele și blană prelucrate (+28,1%), hrană destinată animalelor (+21,2%), semințe și fructe oleaginoase (+17,5%).

Structura importurilor pe grupe de mărfuri, %

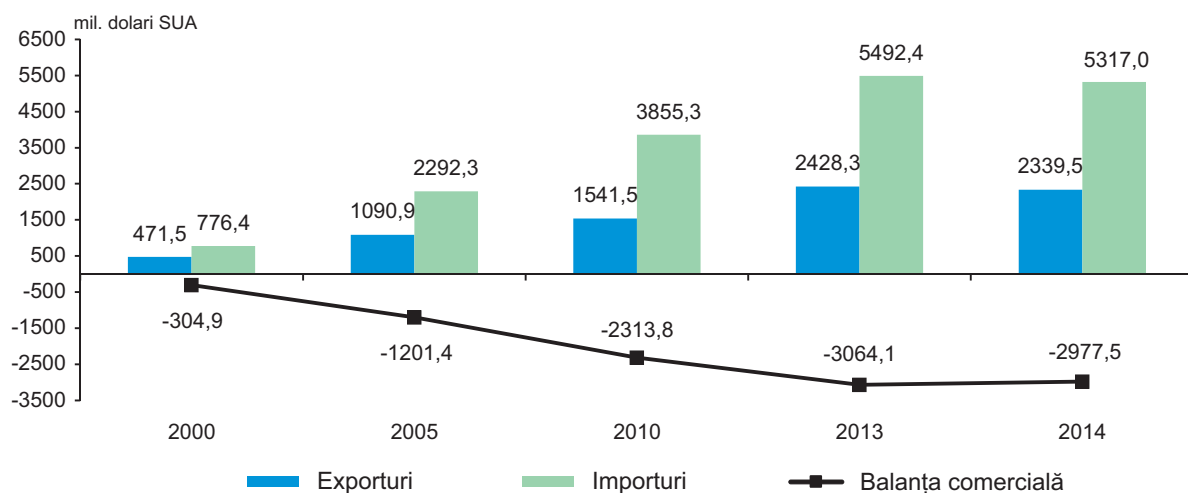

Balanța comercială pe grupe de țări se prezintă astfel:

	2014		Structura, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2013	2013	2014
BALANȚA COMERCIALĂ – total	-2977,5	97,2	100,0	100,0
din care:				
țările Uniunii Europene (UE-28)	-1321,7	99,0	43,6	44,4
țările CSI	-713,7	95,3	24,4	24,0
alte țări	-942,1	96,1	32,0	31,6

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea în anul 2014 a unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 2977,5 mil. dolari SUA, cu 86,6 mil. dolari SUA (-2,8%) mai mic față de cel înregistrat în anul 2013. Cu țările Uniunii Europene (UE-28) balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 1321,7 mil. dolari SUA (în anul 2013 – 1334,8 mil. dolari SUA), iar cu țările CSI - de 713,7 mil. dolari SUA (în anul 2013 – 749,1 mil. dolari SUA).

Tendențele comerțului exterior

Balanța comercială cu principalele țări se prezintă astfel:

	2013	2014	2014 în % față de 2013
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-3064,1	-2977,5	97,2
din care:			
China	-472,4	-473,0	100,1
Ucraina	-518,7	-437,2	84,3
România	-311,0	-369,1	118,6
Federația Rusă	-156,1	-293,5	188,0
Germania	-282,5	-289,5	102,5
Turcia	-253,9	-196,2	77,3
Italia	-159,8	-107,9	67,5
Polonia	-57,4	-91,4	159,0
Austria	-109,2	-86,7	79,4
Ungaria	-84,6	-80,1	94,7
Franța	-66,1	-56,2	85,0
Japonia	-36,8	-44,4	120,3
Statele Unite ale Americii	-48,3	-44,3	91,6
Bulgaria	-50,4	-43,4	86,1
Coreea de Sud	-33,5	-38,5	115,3
Republica Cehă	-43,7	-36,7	83,9

	2013	2014	2014 în % față de 2013
India	-34,3	-36,3	105,7
Brazilia	-13,9	-36,0	de 2,6 ori
Spania	-35,7	-35,8	100,4
Olanda	-33,2	-35,7	107,4
Belgia	-32,9	-29,3	88,7
Slovenia	-21,4	-19,8	92,8
Israel	-41,0	-19,6	47,8
Serbia	-15,1	-18,7	123,9
Taiwan, provincie a Chinei	-17,2	-17,4	100,8
Suedia	-18,4	-17,3	94,5
Finlanda	-14,1	-15,5	110,1
Danemarca	-13,9	-15,4	110,3
Slovacia	-15,1	-13,2	87,5
Vietnam	-14,9	-12,2	82,7
Grecia	-14,0	-10,1	72,0
Belarus	-88,0	-7,3	8,3
Uzbekistan	-2,2	-7,3	de 3,4 ori
Egipt	-7,2	-4,9	67,5
Indonezia	-5,6	-0,6	10,7
Letonia	-2,0	3,8	x
Lituania	0,4	4,4	de 13,7 ori
Pakistan	-0,8	5,0	x
Azerbaidjan	6,2	5,8	93,7
Cipru	7,9	5,9	75,1
Elveția	5,9	6,9	117,9
Liban	1,3	9,8	de 7,1 ori
Irak	13,2	10,3	78,2
Noua Zeelandă	28,9	16,5	56,9
Kazahstan	6,5	18,0	de 2,8 ori
Georgia	23,5	22,3	94,7
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	43,0	39,2	91,2

Balanța comercială pe principalele grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, se prezintă astfel:

	2013	2014	2014 în % față de 2013
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-3064,1	-2977,5	97,2
din care:			
Produse alimentare și animale vii	-43,0	76,5	x
Animale vii	-1,5	-10,8	de 7,1 ori
Carne și preparate din carne	-29,4	-22,3	76,1
Produse lactate și ouă de păsări	-33,6	-29,3	87,3
Pește, crustacee, moluște	-53,4	-49,9	93,4
Cereale și preparate pe bază de cereale	57,2	126,2	de 2,2 ori
Legume și fructe	166,5	150,9	90,6
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	-4,1	47,7	x
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	-51,1	-47,8	93,5
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	-14,6	-8,3	57,1
Produse și preparate alimentare diverse	-79,0	-79,9	101,1

	2013	2014	2014 în % față de 2013
Băuturi și tutun	125,3	91,0	72,7
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	176,0	134,5	76,5
Tutun brut și prelucrat	-50,7	-43,5	85,9
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	138,5	98,6	71,3
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	5,5	5,3	96,4
Semințe și fructe oleaginoase	148,6	133,4	89,8
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	-1,5	-0,9	54,3
Lemn și plută	-26,9	-27,8	103,3
Pastă de hârtie și deșeuri de hârtie	1,4	1,2	87,4
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	-12,2	-11,3	93,3
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	-6,3	-4,6	71,6
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	54,2	25,3	46,6
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	-24,3	-22,0	90,7
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	-1208,7	-1119,9	92,7
Cărbune, cocs și brichete	-28,2	-17,4	61,5
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	-630,9	-595,4	94,4
Gaz și produse industriale obținute din gaz	-449,3	-457,2	101,8
Energie electrică	-100,3	-49,9	49,7
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	25,7	66,5	de 2,6 ori
Uleiuri și grăsimi de origine animală	-1,9	-0,5	26,0
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	30,1	68,6	de 2,3 ori
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală	-2,5	-1,6	62,1
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	-601,1	-620,9	103,3
Produse chimice organice	-13,9	-12,3	88,7
Produse chimice anorganice	-17,9	-16,9	94,3
Produse tanante și colorante	-32,0	-33,7	105,0
Produse medicinale și farmaceutice	-147,4	-149,8	101,6
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	-92,3	-91,5	99,0
Îngrășăminte minerale sau chimice	-52,5	-51,4	98,0
Materiale plastice sub forme primare	-54,3	-58,7	108,2
Materiale plastice prelucrate	-93,8	-113,0	120,5
Alte materiale și produse chimice	-97,0	-93,6	96,5
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	-750,1	-818,5	109,1
Piele, altă piele și blană prelucrate	-23,8	-31,9	134,0
Cauciuc prelucrat	-57,0	-58,6	102,8
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	-60,5	-66,2	109,5
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	-84,9	-86,3	101,6
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	-197,7	-190,8	96,6
Articole din minerale nemetalice	-80,2	-76,4	95,2
Fier și oțel	-126,1	-128,2	101,7
Metale neferoase	-26,5	-64,9	de 2,5 ori
Articole prelucrate din metal	-93,4	-115,2	123,2
Mașini și echipamente pentru transport	-768,2	-786,7	102,4

	2013	2014	2014 în % față de 2013
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	-9,7	-7,8	80,1
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	-136,2	-176,5	129,6
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	-2,4	-4,2	170,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	-126,7	-123,0	97,2
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	-45,2	-45,5	100,7
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	-117,1	-101,9	87,0
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	-108,9	-72,0	66,2
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	-217,2	-234,5	108,0
Alte echipamente de transport	-4,8	-21,3	de 4,5 ori
Articole manufacturate diverse	17,0	35,1	de 2,1 ori
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	-32,9	-43,2	131,2
Mobilă și părțile ei	35,2	48,8	138,5
Articole de voiaj; sacoșe și similare	14,9	15,2	101,8
Îmbrăcăminte și accesorii	153,9	179,3	116,4
Încălțăminte	4,5	6,2	139,8
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	-23,8	-32,0	134,2
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	-7,2	-8,1	112,6
Alte articole diverse	-127,6	-131,1	102,7

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în anul 2014 a fost de 44,0% față de 44,2% în anul 2013.

Persoanele fizice au importat în anul 2014 mărfuri și produse în valoare de 118,5 mil. dolari SUA, cu 30,8% mai puțin decât în anul 2013. Diminuarea importurilor a fost condiționată de reducerea livrărilor de autoturisme și autovehicule (-32,6%), cărora le-au revenit 89,4% din importurile realizate de persoanele fizice.

IV. PREȚURI

Evoluția prețurilor în economia națională în ianuarie-decembrie 2014 în comparație cu perioadele corespunzătoare ale anilor precedenți se prezintă astfel:

	Ianuarie-decembrie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2010	2011	2012	2013	2014
Indicele prețurilor de consum	107,4	107,6	104,6	104,6	105,1
Indicele prețurilor producătorului producției industriale*	107,9	106,8	103,1	103,3	105,5
Indicele prețurilor de vânzare a produselor agricole	142,9	110,0	117,7	77,8	106,6
Indicele prețurilor la lucrările de construcții-montaj	102,3	109,0	109,9	108,3	108,1

* Începând cu ianuarie 2014 în statistica prețurilor producției industriale este utilizat clasificatorul CAEM rev.2 armonizat la clasificatorul NACE-2. Pentru anii 2012-2013, IPPI a fost recalculat din CAEM rev.1 în CAEM rev.2 în retrospectivă

Prețurile de consum în luna decembrie 2014 față de decembrie 2013 au crescut cu 4,7 la sută (în decembrie 2013 față de decembrie 2012 a fost o creștere a prețurilor de 5,2 la sută).

Pe parcursul anului 2014 prețurile la produsele alimentare s-au majorat în medie cu 5,1 la sută. Creșteri de prețuri s-au înregistrat la: fructe proaspete – cu 19,7%, ouă de găină – cu 13,6%, legume proaspete – cu 13,3% (în special: varză – cu 26,7%, vinete – cu 21,5%, ardei grași – cu 11,9%), crupe – cu 12,8%, orez – cu 9,2%, conserve din pește – cu 8,0%, băuturi nealcoolice – cu 6,4% (în special ceai – cu 8,1%, cafea solubilă – cu 6,8%, apă minerală – cu 6,2%), mezeluri de calitate superioară cu durată lungă de păstrare – cu 6,3%, lapte și produse lactate – cu 6,2% (în special brânză din lapte de vacă – cu 8,3%, smântână și frișcă, cașcaval și brânză de oi – cu câte 5,4%, lapte integral – cu 3,6%).

La mărfurile nealimentare prețurile au crescut cu 6,5 la sută. S-au observat creșteri ale prețurilor la: obiecte de sanitarie și igienă – cu 8,5%, detergenți – cu 8,3%, frigidere, congelatoare, mașini de spălat rufe și veselă – cu câte 7,5%, mărfuri chimice de uz casnic – cu 7,4%, aparate de aer condiționat – cu 6,6%, combustibili – cu 6,4% (inclusiv cărbune de pământ – cu 41,6%, gaz lichiefiat ambalat în butelii – cu 9,8%, carburanți pentru automobile – cu 1,5%), încălțăminte – cu 6,2%, medicamente – cu 5,6%, confecții – cu 5,6% (în special: scurte pentru bărbați, copii și femei – cu 11,0%, 10,2% și respectiv 9,3%), materiale de construcție necesare pentru repararea cosmetică a locuințelor – cu 5,4%, țigări – cu 13,6%.

În perioada de raport prețurile și tarifele la serviciile prestate populației s-au majorat cu 1,6 la sută. Majorare mai semnificativă a tarifelor medii a fost înregistrată la: serviciile de turism peste hotarele țării – cu 28,8%, polița de asigurare medicală obligatorie – cu 22,2%, plata pentru cămine studentești – cu 13,6%, serviciile transportului feroviar internațional – cu 12,5%, serviciile hoteliere – cu 12,2%; serviciile rituale – cu 8,5%, plata pentru întreținerea copiilor la creșe și grădinițe – cu 7,3%, serviciile pentru igiena personală – cu 6,0%, închirierea apartamentelor – cu 5,7%, alimentația publică – cu 5,6%, serviciile poștale – cu 4,4%, educație și învățământ – cu 3,6%.

Au scăzut prețurile la unele produse și mărfuri: pomușoare de livadă – cu 39,0%, cartofi – cu 35,2%, ceapă uscată – cu 27,9%, zahăr tos – cu 11,9%, struguri proaspeți – cu 10,5%, morcovi – cu 8,0%, ulei vegetal – cu 7,2%, usturoi – cu 7,1%, castraveți – cu 4,5%, serviciile transportului aerian de pasageri – cu 1,9%, aparate radio, videomagnefoane, camere de luat vederi – de la 0,1% până la 1,4%.

Nivelul inflației în ianuarie-decembrie 2014

	Lunar, în % față de luna precedentă				În % față de luna decembrie 2013			
	total	produse alimentare	mărfuri nealimentare	servicii	total	produse alimentare	mărfuri nealimentare	servicii
Ianuarie	0,8	1,4	0,4	0,3	0,8	1,4	0,4	0,3
Februarie	0,5	0,7	0,7	0,2	1,3	2,1	1,1	0,5
Martie	0,3	0,4	0,4	0,1	1,6	2,5	1,5	0,5
Aprilie	0,5	0,9	0,4	0,2	2,1	3,4	1,9	0,7
Mai	0,1	0,0	0,3	0,1	2,3	3,4	2,2	0,8
Iunie	-0,1	-0,8	0,3	0,1	2,2	2,6	2,6	0,9
Iulie	-0,7	-2,1	0,0	0,2	1,4	0,4	2,6	1,1
August	-0,4	-1,5	0,5	0,0	1,0	-1,1	3,1	1,1
Septembrie	0,8	0,7	1,4	0,2	1,8	-0,5	4,5	1,3
Octombrie	1,3	2,6	0,8	0,1	3,1	2,1	5,3	1,4
Noiembrie	0,8	1,5	0,5	0,1	3,9	3,6	5,9	1,5
Decembrie	0,7	1,4	0,5	0,1	4,7	5,1	6,5	1,6

Prețurile producătorului în industrie în anul 2014, pe ansamblul activităților industriale, s-au majorat cu 5,5% față de anul 2013, urmare creșterii prețurilor de livrare pe piața internă cu 4,4% și pe piața externă – cu 8,3%.

În luna decembrie 2014 în raport cu luna noiembrie 2014 prețurile producției industriale s-au majorat cu 0,3%, iar în raport cu luna decembrie 2013 – cu 4,0%.

Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe principalele tipuri de activități și pe destinațiile de livrări se prezintă astfel:

	Decembrie 2014 în % față de:		2014 în % față de 2013
	noiembrie 2014	decembrie 2013	
Industrie, total	100,3	104,0	105,5
inclusiv livrat pe piața: internă	99,6	103,5	104,4
externă	101,9	105,0	108,3
Industria extractivă, total	99,7	104,4	103,9
inclusiv livrat pe piața: internă	99,7	104,5	103,1
externă	100,4	103,8	115,9
Industria prelucrătoare, total	100,3	104,4	106,5
inclusiv livrat pe piața: internă	99,6	104,2	105,6
externă	101,9	105,0	108,2
din care: industria alimentară	99,5	100,8	104,9
inclusiv livrat pe piața: internă	99,3	100,9	103,9
externă	100,5	100,6	108,2
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	100,0	100,1	98,6
din care:			
producția, transportul și distribuția energiei electrice	100,0	100,1	100,1
furnizarea de abur și aer condiționat	100,0	100,0	96,3

Industria extractivă în anul 2014 a marcat creșterea prețurilor față de anul 2013 cu 3,9%, înregistrând majorarea prețurilor de livrare pe piața internă cu 3,1% și pe piața externă – cu 15,9%.

Industria prelucrătoare în ansamblu a marcat creșterea prețurilor cu 6,5%. În special, în industria alimentară prețurile s-au majorat cu 4,9%, iar în activitățile componente: prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 11,4%, fabricarea produselor lactate – cu 9,1%, producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 6,0%, distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice – cu 6,0%, fabricarea vinurilor din struguri – cu 5,6%, fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie – cu 5,1% ș.a.

S-au majorat prețurile în perioada vizată și în alte activități ale industriei prelucrătoare cum sunt: fabricarea produselor de tutun – cu 25,8%, fabricarea de articole de îmbrăcăminte – cu 11,9%, fabricarea vopselelor, lacurilor, cernelii tipografice și masticurilor – cu 11,0%, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a – cu 9,8%, fabricarea bijuteriilor, imitațiilor de bijuterii și articolelor similare – cu 9,0%, fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice – cu 8,8%, prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite – cu 8,3%, fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă – cu 7,9%, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie – cu 7,6%, fabricarea substanțelor și a produselor chimice – cu 7,2%, fabricarea de mobilă – cu 7,0%, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații – cu 6,2%, industria metalurgică – cu 4,3%, fabricarea echipamentelor electrice – cu 4,0%, fabricarea produselor textile – cu 3,3%, fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice – cu 2,7%.

Totodată, s-a înregistrat diminuarea prețurilor comparativ cu anul 2013 în următoarele activități: fabricarea uleiurilor și grăsimilor pentru piața internă – cu 6,3%, fabricarea zahărului – cu 4,4%, fabricarea încălțăminte pentru piața internă – 3,9%, fabricarea betonului – 1,9%, fabricarea cărămidilor, țiglelor și altor produse pentru construcții, din argilă arsă – cu 1,3%.

În *sectorul energetic* pe parcursul perioadei de raport prețurile s-au redus în medie cu 1,4%, inclusiv la furnizarea de abur și aer condiționat cu 3,7%, iar la producția, transportul și distribuția energiei electrice prețurile s-au majorat cu 0,1%.

Pe *Principalele Grupe Industriale* (conform recomandărilor UE) prețurile au evoluat în felul următor: în luna decembrie comparativ cu luna noiembrie 2014 prețurile s-au majorat în industria bunurilor de uz curent cu 0,4%, în industria bunurilor de folosință îndelungată – cu 0,3%, în industria bunurilor de capital – cu 0,2%,

în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 0,1%, iar la activități și bunuri legate de energie prețurile s-au diminuat cu 0,2%.

În luna decembrie 2014 comparativ cu luna decembrie 2013 prețurile s-au majorat în industria bunurilor de capital cu 7,6%, în industria bunurilor de folosință îndelungată – cu 6,2%, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 5,4%, în industria bunurilor de uz curent – cu 3,8%, la activități și bunuri legate de energie prețurile au rămas la nivelul celor din luna decembrie 2013.

Indicii prețurilor producției industriale pe Principalele Grupe Industriale în detaliu se prezintă în tabelul următor:

	Decembrie 2014 în % față de:	
	noiembrie 2014	decembrie 2013
Industrie – total	100,3	104,0
inclusiv livrat pe piața: internă	99,6	103,5
externă	101,9	105,0
Industria bunurilor intermediare (excepție energie)	100,1	105,4
inclusiv livrat pe piața: internă	100,1	106,8
externă	100,0	98,2
Industria bunurilor de capital	100,2	107,6
inclusiv livrat pe piața: internă	100,4	108,1
externă	99,9	106,9
Industria bunurilor de folosință îndelungată	100,3	106,2
inclusiv livrat pe piața: internă	100,3	103,6
externă	100,2	115,1
Industria bunurilor de uz curent	100,4	103,8
inclusiv livrat pe piața: internă	99,2	102,5
externă	102,4	105,9
Activități și bunuri legate de energie	99,8	100,0

Indicele prețurilor de vânzare a produselor agricole de către întreprinderile agricole¹ se caracterizează prin următoarele date:

	2010	2011	2012	2013	2014
Total produse agricole	142,9	110,0	117,7	77,8	106,6
din care:					
produse vegetale	157,8	112,5	119,1	74,2	104,7
produse animale	104,7	100,0	113,1	95,9	114,8

În anul 2014 prețurile medii de vânzare a produselor agricole de către întreprinderile agricole¹ au crescut cu 6,6% față de anul 2013.

Prețurile producătorului la *produsele vegetale* s-au majorat în medie cu 4,7%. Mai esențial au crescut prețurile la floarea-soarelui – cu 14,3%, culturile cerealiere și leguminoase – cu 8,6% (în special la grâu – cu 7,7%, porumb – cu 12,4%), legume – cu 9,1%. Totodată, s-au micșorat prețurile de vânzare la fructe și pomezi – cu 23,8% (din care la fructe sămânțoase – cu 27,9%, fructe sîmburoase – cu 13,4%), struguri – cu 10,7%.

La *produsele animale* a fost marcată o creștere a prețurilor în medie cu 14,8%. S-au majorat prețurile la: vite și păsări în masă vie - cu 15,5% (porcine – cu 15,4%, păsări – cu 16,2%), ouă alimentare - cu 13,0%, lapte - cu 9,0%. Prețurile de vânzare a bovinelor s-au micșorat cu 5,4%.

Prețurile în construcții. În trimestrul IV 2014 indicele prețurilor la lucrările de construcții-montaj în total pe economia a constituit 108,3% față de perioada respectivă a anului 2013.

În profil pe sectoarele economiei naționale creșterea mai semnificativă a prețurilor în trimestrul de referință față de perioada respectivă a anului 2013 a fost marcată în următoarele domenii: transport (cu 10,2%), comerțul și alimentația publică (cu 9,8%), construcția obiectelor de menire social-culturală (cu 9,3%), industria prelucrătoare (cu 8,8%).

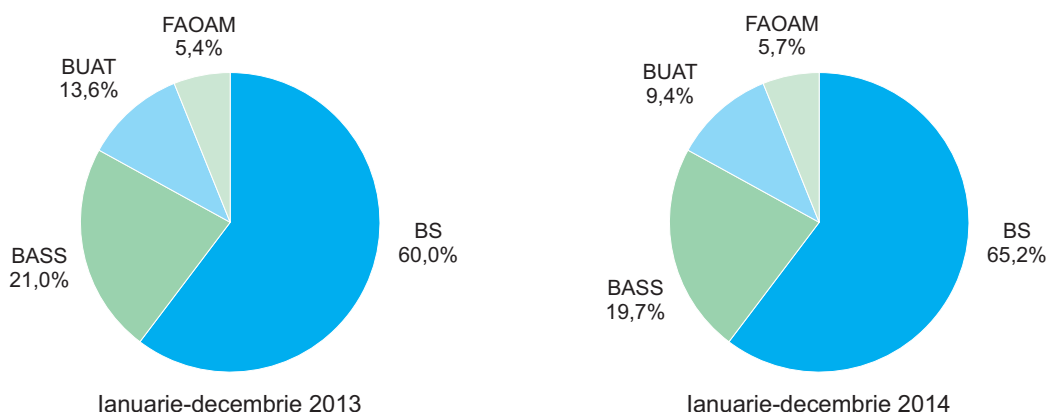
¹ Întreprinderile agricole cu personalitate juridică și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

V. FINANȚE

5.1. Executarea bugetului public național¹

În anul 2014 la bugetul public național, au fost acumulate venituri în sumă de 42455,8 mil. lei, fiind cu 1,2% sub nivelul prevederilor anuale și cu 15,1% superioare veniturilor acumulate în anul 2013. Din suma totală a veniturilor bugetului public național 65,2% revin veniturilor administrate de bugetul de stat (BS), 19,7% – veniturilor administrate de bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS), 9,4% – veniturilor administrate de bugetele unităților administrativ-teritoriale (BUAT) și 5,7% – veniturilor administrate de fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală (FAOAM), față de 60,0%; 21,0%; 13,6% și, respectiv, 5,4% în anul 2013.

Structura veniturilor bugetului public național

Veniturile fiscale au însumat 35639,3 mil. lei (83,9% din total încasări), fiind cu 1,0% sub nivelul prevăzut pentru anul 2014 și cu 10,8% superioare veniturilor acumulate în anul 2013. Nivelul prevăzut nu a fost atins la colectarea impozitelor pe proprietate (89,2%), impozitelor asupra comerțului internațional și operațiunilor externe (93,2%), impozitelor interne pe mărfuri și servicii (98,5%) și primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală (98,9%). Prevederile perioadei de gestiune au fost depășite la colectarea impozitelor pe venit (101,9%) și la colectarea contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii de stat (100,1%). Majorarea veniturilor fiscale executate în anul 2014, comparativ cu cele executate în anul 2013, a fost condiționată de creșterea tuturor componentelor veniturilor fiscale.

Încasările nefiscale au constituit 1347,4 mil. lei (3,2% din total încasări), fiind superioare nivelului prevăzut cu 1,0% și inferioare realizărilor anului precedent cu 0,3%. Toate tipurile de încasări nefiscale s-au majorat față de sarcinile stabilite pentru anul 2014 cu excepția taxelor și plăților administrative, care s-au situat cu 3,5% sub nivelul prevăzut. Comparativ cu nivelul executat în anul 2013, s-au majorat încasările din taxe și plăți administrative (cu 0,8%) și încasările din amenzi și sancțiuni administrative (cu 10,4%), iar încasările din alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate s-au redus (cu 5,7%).

Alte venituri au constituit 5469,1 mil. lei (12,9% din total încasări), fiind cu 2,9% sub nivelul prognozat și de 1,6 ori peste nivelul executat în anul 2013.

În anul 2014 partea de cheltuieli a bugetului public național s-a realizat în sumă de 44402,5 mil. lei, fiind cu 6,0% sub prevederile anuale și depășind cu 14,9% cheltuielile executate în anul 2013. Cheltuielile pentru toate tipurile de bugete au fost sub nivelul prevăzut, devieri semnificative fiind înregistrate pentru cheltuielile bugetului de stat (-8,3%) și pentru bugetele unităților administrativ teritoriale (-7,2%).

Cheltuielile publice pe tipuri de bugete

	Ianuarie-decembrie 2014			
	milioane lei			În % față de prevăzut
	prevăzut	executat	devieri	
Cheltuieli – total	47230,6	44402,5	-2828,1	94,0
Bugetul de stat	17880,0	16402,9	-1477,1	91,7
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	12203,2	11319,4	-883,8	92,8
Bugetul asigurărilor sociale de stat	12271,2	12029,2	-242,0	98,0
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	4876,2	4651,0	-225,2	95,4

¹ Conform datelor Ministerului Finanțelor

Pentru realizarea acțiunilor social-culturale au fost direcționate 65,4% mijloace din cheltuielile publice, pentru domeniile economiei naționale – 17,2%, pentru apărarea națională, organele juridice, menținerea ordinii publice și protecția civilă – 7,2%, pentru serviciile de stat cu destinație generală – 4,9%, în anul 2013 distribuirea a constituit respectiv 67,3%; 15,0%; 7,2% și 5,4%.

Depășirea cheltuielilor asupra veniturilor s-a soldat în anul 2014 cu formarea deficitului bugetar în sumă de 1946,7 mil. lei față de 4270,9 mil. lei deficit prevăzut.

Veniturile și cheltuielile bugetului public național în ianuarie-decembrie

	Prevăzut 2014, mil. lei	Executat, mil. lei		Executat 2014 în % față de:		Structura, %		
		2013	2014	prevăzut 2014	executat 2013	prevăzut 2014	executat	
							2013	2014
Venituri – total	42959,7	36899,5	42455,8	98,8	115,1	100,0	100,0	100,0
din care:								
Venituri fiscale	35993,1	32173,2	35639,3	99,0	110,8	83,8	87,2	83,9
impozite pe venit	4786,8	4258,1	4877,5	101,9	114,5	11,1	11,5	11,5
contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat	8361,7	7756,2	8372,3	100,1	107,9	19,4	21,0	19,7
prime de asigurări obligatorii de asistență medicală	2442,1	1967,1	2414,4	98,9	122,7	5,7	5,3	5,7
impozite pe proprietate	383,8	314,0	342,4	89,2	109,0	0,9	0,9	0,8
impozite interne pe mărfuri și servicii	18456,3	16460,6	18175,9	98,5	110,4	43,0	44,6	42,8
impozite asupra comerțului internațional și asupra operațiunilor externe	1562,4	1417,2	1456,8	93,2	102,8	3,7	3,9	3,4
Încasări nefiscale	1334,7	1351,8	1347,4	101,0	99,7	3,1	3,7	3,2
alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate	509,2	553,1	521,4	102,4	94,3	1,2	1,5	1,2
taxe și plăți administrative amenzi și sancțiuni administrative	605,9	580,1	584,6	96,5	100,8	1,4	1,6	1,4
	219,6	218,6	241,4	109,9	110,4	0,5	0,6	0,6
Alte venituri	5631,9	3374,5	5469,1	97,1	162,1	13,1	9,1	12,9
Cheltuieli – total	47230,6	38651,3	44402,5	94,0	114,9	100,0	100,0	100,0
din care:								
pentru economie	8471,8	5801,3	7624,7	90,0	131,4	17,9	15,0	17,2
pentru acțiunile social- culturale – total	30536,0	26003,3	29054,2	95,1	111,7	64,7	67,3	65,4
inclusiv pentru:								
învățământ	8607,6	7064,1	7823,6	90,9	110,8	18,2	18,3	17,6
ocrotirea sănătății	6144,3	5226,9	5890,7	95,9	112,7	13,0	13,5	13,3
asigurare și asistență socială	14486,7	12692,2	14155,1	97,7	111,5	30,7	32,8	31,9
cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret	1297,4	1020,1	1184,8	91,3	116,1	2,8	2,7	2,6
pentru apărarea națională, organele judiciare, menținerea ordinii publice, protecția civilă	3346,8	2773,1	3215,3	96,1	115,9	7,1	7,2	7,2
pentru servicii de stat cu destinație generală	2268,4	2084,0	2155,0	95,0	103,4	4,8	5,4	4,9
pentru activitatea economică externă	313,4	272,8	304,4	97,1	111,6	0,7	0,7	0,7
pentru deservirea datoriei de stat	616,0	492,6	591,8	96,1	120,1	1,3	1,3	1,3
alte cheltuieli	1678,2	1224,2	1457,1	86,8	119,0	3,5	3,1	3,3
Deficit (-), excedent (+)	-4270,9	-1751,8	-1946,7	x	x	x	x	x

5.2. Credite, depozite și rulajul de casă¹

Credite. Soldul total al creditelor în economie la 31 decembrie 2014 a însumat 41273,0 mil. lei, fiind în descreștere cu 3,2% față de soldul înregistrat la 31 decembrie 2013. Reducerea a fost condiționată de micșorarea, cu 35,2%, soldului creditelor pe termen scurt.

Depozite. Soldul depozitelor persoanelor fizice la 31 decembrie 2014 a constituit 34444,4 mil. lei, depășind cu 9,6% soldul înregistrat la 31 decembrie 2013. Creșterea soldului total a fost generată de majorarea, cu 28,7%, a soldului depozitelor în valută străină, atunci când soldul depozitelor în monedă națională a fost în descreștere cu 4,3%.

	Situația la 31 decembrie				
	milioane lei		structura, %		2014 în % față de 2013
	2013	2014	2013	2014	
Soldul creditelor – total	42632,7	41273,0	100,0	100,0	96,8
din care:					
credite pe termen scurt	5257,7	3409,4	12,3	8,3	64,8
credite pe termen mediu și lung	37375,0	37863,7	87,7	91,7	101,3
Soldul depozitelor persoanelor fizice – total	31433,3	34444,4	100,0	100,0	109,6
în monedă națională	18221,5	17438,9	58,0	50,6	95,7
în valută străină	13211,8	17005,5	42,0	49,4	128,7

Rulajul de casă. În anul 2014 încasările în numerar în instituțiile financiare au însumat 93900,5 mil. lei, fiind în creștere cu 15,3% față de încasările perioadei respective ale anului precedent. Esențial s-au majorat încasările din vânzarea valutei străine persoanelor fizice (cu 77,0%), urmate de alte încasări (cu 27,1%) și încasările de la întreprinderile care prestează alte servicii (cu 17,4%). Au fost înregistrate reduceri pentru încasările din impozite și taxe (cu 7,2%) și pentru încasările din plățile pentru chirie și servicii comunale (cu 3,2%).

În numerar s-au eliberat mijloace bănești în sumă de 92932,3 mil. lei, depășind cu 7,7% eliberările efectuate pe parcursul anului 2013. Considerabil s-au majorat eliberările din conturile curente și conturile de depozit ale persoanelor fizice (de 2 ori) și eliberările pentru achiziționarea produselor agricole (cu 26,0%). Concomitent, eliberările pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice s-au redus cu 10,1%.

	Milioane lei		Structura, %		2014 în % față de 2013
	2013	2014	2013	2014	
Încasări – total	81409,9	93900,5	100,0	100,0	115,3
de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere	46042,6	49612,6	56,5	52,8	107,8
din plățile pentru chirie și servicii comunale	4821,4	4667,3	5,9	5,0	96,8
de la întreprinderile care prestează servicii de transport	2224,9	2371,2	2,7	2,5	106,6
de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice	5283,5	9351,0	6,5	10,0	177,0
din impozite și taxe	2586,4	2399,6	3,2	2,6	92,8
de la întreprinderile care prestează alte servicii	5182,1	6085,2	6,4	6,5	117,4
alte încasări	15269,0	19413,5	18,8	20,6	127,1
Eliberări – total	86322,7	92932,3	100,0	100,0	107,7
pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare	10707,2	11281,7	12,4	12,1	105,4
pentru achiziționarea produselor agricole	3394,8	4278,0	3,9	4,6	126,0
pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice	39145,5	35183,8	45,3	37,9	89,9
din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice	4300,7	8632,7	5,0	9,3	200,7
pentru alte scopuri	28774,5	33556,0	33,3	36,1	116,6

¹ Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

5.3. Asigurări

În ianuarie-septembrie 2014 primele brute subscrise au constituit 899,9 mil. lei, fiind în creștere cu 4,7% față de primele brute subscrise în perioada respectivă a anului precedent.

Despăgubirile și indemnizațiile de asigurare plătite au însumat 408,9 mil. lei, depășind cu 30,5% achitățile perioadei corespunzătoare ale anului 2013.

Prime brute subscrise, despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite în ianuarie-septembrie

	Prime brute subscrise					Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite				
	mil. lei		structura, %		2014 în % față de 2013	mil. lei		structura, %		2014 în % față de 2013
	2013	2014	2013	2014		2013	2014	2013	2014	
Total	859,7	899,9	100,0	100,0	104,7	313,3	408,9	100,0	100,0	130,5
inclusiv:										
Asigurări generale	809,1	845,4	94,1	93,9	104,5	307,4	406,5	98,1	99,4	132,2
din care:										
asigurări de vehicule terestre (altele decât feroviare) (CASCO)	141,9	168,5	16,5	18,7	118,7	88,7	92,3	28,3	22,6	104,1
asigurări de răspundere civilă auto	386,9	414,5	45,0	46,0	107,1	115,7	124,1	36,9	30,3	107,3
alte asigurări generale	280,3	262,4	32,6	29,2	93,6	103,0	190,1	32,9	46,5	184,5
Asigurări de viață	50,6	54,5	5,9	6,1	107,7	5,9	2,4	1,9	0,6	40,2
din care:										
asigurări de viață (fără asigurarea cu pensii și fără anuități)	47,7	51,6	5,6	5,8	108,1	2,4	2,1	0,8	0,5	87,2
alte asigurări de viață	2,9	2,9	0,3	0,3	99,8	3,5	0,3	1,1	0,1	7,9

În primele 9 luni ale anului 2014 veniturile și cheltuielile societăților de asigurare au crescut în raport cu perioada respectivă a anului precedent cu 14,5% și cu 21,1% respectiv.

În perioada de referință 11 societăți de asigurare au acumulat profit în sumă de 46,9 mil. lei și 8 societăți de asigurare au suportat pierderi în sumă de 82,0 mil. lei.

Rezultatele financiare ale societăților de asigurare

	Milioane lei		2014 în % față de 2013
	2013	2014	
Venituri – total	1205,9	1380,7	114,5
Venituri din activitatea operațională	1136,6	1291,6	113,6
din care, din activitatea de asigurare	1123,2	1281,6	114,1
Cheltuieli – total	1169,3	1415,8	121,1
Cheltuieli ale activității operaționale	1148,0	1383,8	120,5
din care, ale activității de asigurare	940,2	1192,8	126,9
Profitul (pierdere) până la impozitare	36,6	-35,1	x

5.4. Piața valorilor mobiliare¹

În ianuarie-decembrie 2014, în Registrul de stat al valorilor mobiliare (RSVM) au fost înregistrate două emisiuni de acțiuni de constituire în volum de 0,12 mil. lei și 60 emisiuni suplimentare de acțiuni în volum de 1249,5 mil. lei. În aceeași perioadă din RSVM au fost excluse valorile mobiliare a 38 societăți pe acțiuni.

În perioada de referință pe piața bursieră și extrabursieră au fost efectuate tranzacții cu valori mobiliare corporative în sumă de 1307,8 mil. lei, fiind în descreștere cu 403,8 mil. lei (-23,6%) comparativ cu volumul tranzacțiilor efectuate în perioada respectivă a anului precedent.

Tranzacții cu valori mobiliare corporative

	Volumul total al valorilor mobiliare tranzacționate, mil. lei		Modificări față de anul precedent (+)/(-)	
	2013	2014	mil. lei	%
Piața bursieră	822,0	708,6	-113,4	-13,8
Piața extrabursieră	889,6	599,2	-290,4	-32,6
Total	1711,6	1307,8	-403,8	-23,6

¹ Conform datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare

VI. SITUAȚIA SOCIALĂ

6.1. Nivelul de trai al populației

Veniturile disponibile ale populației. Conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, veniturile disponibile ale populației în trimestrul III 2014 au constituit 1787,4 lei lunar în medie pe o persoană, fiind în creștere cu 1,8% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum)¹ veniturile populației au înregistrat o descreștere de 3,1%.

Veniturile disponibile ale populației, în trimestrul III

	2010	2011	2012	2013	2014
Venituri disponibile – total (medii lunare pe o persoană), lei	1317,7	1473,0	1506,2	1755,7	1787,4
inclusiv în % pe surse de formare:					
Activitatea salariată	45,6	42,4	41,5	41,8	40,7
Activitatea individuală agricolă	8,1	9,9	9,1	8,8	9,0
Activitatea individuală non-agricolă	6,6	8,8	8,4	7,2	6,6
Venituri din proprietate	0,1	0,6	0,0	0,2	0,1
Prestații sociale	18,8	18,0	20,6	20,3	21,4
pensii	15,8	15,4	17,0	18,1	18,3
indemnizații pentru copii	0,8	0,7	0,9	0,7	1,1
ajutor social	0,2	0,2	0,8	0,4	0,3
Alte venituri	20,9	20,3	20,3	21,7	22,3
din care, transferuri din afara țării	17,1	16,0	15,7	17,5	18,0
Ponderea veniturilor în natură în total venituri disponibile	10,2	11,4	10,9	9,8	10,2

Plățile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit, 40,7% din veniturile totale disponibile, contribuția acestora fiind în descreștere față de trimestrul III 2013 cu 1,1 puncte procentuale. Veniturile din prestațiile sociale sînt a doua sursă de venit după importanță și au contribuit la formarea veniturilor populației în proporție de 21,4%, sau cu 1,1 puncte procentuale mai mult față de aceeași perioadă a anului precedent.

Veniturile obținute din activitățile pe cont propriu reprezintă 15,6% din veniturile populației, inclusiv 9% sunt veniturile din activitatea agricolă, iar 6,6% – din activitatea individuală non-agricolă.

O sursă importantă pentru bugetul gospodăriilor rămîn a fi transferurile bănești din afara țării, care în medie au constituit 18% din total venituri față de 17,5% în trimestrul III 2013.

Veniturile populației din mediul urban au fost în medie cu 469,4 lei sau de 1,3 ori mai mari decît veniturile populației din mediul rural. Totodată, sursa principală de venit a populației din mediul urban este activitatea salariată, care reprezintă 50,7% din total venituri și prestațiile sociale – 22,4%.

În mediul rural, cea mai importantă sursă de venit la fel este activitatea salariată (30,6%), dar contribuția este de 1,7 ori mai mică decît în mediul urban. Totodată, veniturile obținute din activitatea individuală agricolă au asigurat 16,1% din totalul veniturilor disponibile.

În structura veniturilor disponibile predominante sînt *veniturile bănești*, cu o pondere de 89,8% față de 10,2% pentru *veniturile în natură*. În termeni absoluți, valoarea veniturilor bănești a însumat 1605,9 lei lunar în medie pe o persoană, iar cele în natură – 181,6 lei. Veniturile bănești constituie 95,5% din veniturile populației din mediul urban, iar în cazul mediului rural contribuția acestora este de 84,1%.

Cheltuielile de consum ale populației. Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul III 2014 au constituit 1831,8 lei pe o persoană, fiind în descreștere cu 3,0% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum) populația a cheltuit în medie cu 7,7% mai puțin comparativ cu trimestrul III 2013.

Cheltuielile de consum ale populației, în trimestrul III

	2010	2011	2012	2013	2014
Cheltuieli de consum – total (medii lunare pe o persoană), lei	1463,7	1623,2	1676,1	1888,0	1831,8
inclusiv în % pentru:					
Produse alimentare	37,5	41,4	42,0	40,9	43,6
Băuturi alcoolice, tutun	1,6	1,5	1,7	1,3	1,2
Îmbrăcăminte, încălțăminte	11,3	10,2	10,3	10,2	10,7
Întreținerea locuinței	19,8	19,7	19,0	20,2	19,9

¹ Indicele prețurilor de consum în trimestrul III 2014 față de trimestrul III 2013 a constituit 105,1%

	2010	2011	2012	2013	2014
Dotarea locuinței	4,2	4,4	4,1	3,8	3,8
Îngrijire medicală și sănătate	6,5	5,2	6,5	5,8	5,3
Transport	5,0	5,2	4,2	5,1	4,1
Comunicații	4,5	4,1	4,3	4,0	4,2
Agrement	2,3	1,9	1,9	1,9	1,2
Învățămînt	1,4	1,0	1,0	0,8	0,7
Hoteluri, restaurante, cafenele etc.	2,1	1,5	1,3	1,7	1,5
Diverse	3,8	3,9	3,6	4,0	3,8

Cea mai mare parte a cheltuielilor a fost destinată acoperirii necesarului de consum alimentar, 43,6% (cu 2,7 puncte procentuale mai mult față de trimestrul III al anului 2013). Pentru întreținerea locuinței o persoană în medie a alocat 19,9% din cheltuielile totale de consum (- 0,3 p.p. față de trimestrul III 2013), iar pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 10,7% (+ 0,5 p.p.). Celelalte cheltuieli au fost direcționate pentru servicii de sănătate (5,3% față de 5,8% în trimestrul III 2013), comunicații (4,2% față de 4,0%), transport (4,1% față de 5,1%), dotarea locuinței – 3,8% (nivelul anului precedent), învățămînt (0,7% față de 0,8%) etc.

Remunerarea muncii. În anul 2014 *câștigul salarial nominal mediu brut* din economia națională (unitățile sectorului real cu numărul de 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați) a constituit 4172,0 lei și s-a mărit față de anul 2013 în valoare nominală cu 10,8%, salariul real (ajustat la indicii prețurilor de consum) crescând cu 5,4%.

În luna decembrie 2014, *câștigul salarial mediu* a fost de 4865,4 lei, înregistrând o creștere cu 13,7% față de luna decembrie 2013 și cu 11,7% față de luna precedentă (noiembrie 2014).

Indicele *câștigului salarial real* pentru luna decembrie 2014 față de luna decembrie 2013 a fost de 108,6%.

În sfera bugetară *câștigul salarial mediu* a constituit în luna decembrie a anului trecut 4000,4 lei (+14,4% față de decembrie 2013), în sectorul economic (real) – 5233,5 lei (+13,7% față de decembrie 2013).

Evoluția câștigului salarial mediu lunar

	Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	în % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
2012			
Trimestrul I	3193,7	110,0	94,9
Trimestrul II	3583,7	108,5	112,2
Semestrul I	3391,1	109,3	x
Trimestrul III	3498,3	109,4	97,6
Ianuarie-septembrie	3426,3	109,3	x
Trimestrul IV	3631,3	107,9	103,8
Anual	3477,7	108,9	x
2013			
Trimestrul I	3478,7	108,9	95,8
Trimestrul II	3785,7	105,6	108,8
Semestrul I	3638,4	107,3	x
Trimestrul III	3833,3	109,6	101,3
Ianuarie-septembrie	3703,2	108,1	x
Trimestrul IV	3951,4	108,8	103,1
Anual	3765,1	108,3	x
2014			
ianuarie	3777,4	110,2	88,3
februarie	3717,9	109,8	98,4
martie	3912,4	107,3	105,2
Trimestrul I	3803,7	109,1	x
aprilie	4009,1	107,2	102,5
mai	4032,6	107,3	100,6
Iunie	4203,9	108,9	104,2
Trimestrul II	4081,8	107,8	107,3
Semestrul I	3944,2	108,4	x
iulie	4328,8	110,8	103,0
august	4276,9	111,6	98,8
septembrie	4267,7	113,5	99,8

	Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	în % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
Trimestrul III	4291,2	111,9	105,1
Ianuarie-septembrie	4060,4	109,6	x
octombrie	4309,5	113,8	101,0
noiembrie	4354,9	114,8	101,1
decembrie	4865,4	113,7	111,7
Trimestrul IV	4508,6	114,1	105,1
Anual	4172,0	110,8	x

Cîștigul salarial mediu pe activități economice, în luna decembrie 2014

	Lei	În % față de noiembrie 2014	În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2014
Total economie	4865,4	111,7	100,0
Agricultură, silvicultură și pescuit	3424,0	111,0	70,4
Industrie total	5254,8	114,5	108,0
Industria extractivă	5041,8	108,9	103,6
Industria prelucrătoare	4652,9	112,4	95,6
producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	8876,8	116,6	182,4
distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	5614,2	129,1	115,4
Construcții	4888,5	111,2	100,5
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	3903,8	108,8	80,2
Transport și depozitare	4724,6	113,8	97,1
Activități de cazare și alimentație publică	2939,7	102,5	60,4
Informații și comunicații	10154,7	119,9	208,7
Activități financiare și de asigurări	9949,9	117,2	204,5
Tranzacții imobiliare	4678,3	114,1	96,2
Activități profesionale, științifice și tehnice	6456,5	107,1	132,7
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	3435,3	105,3	70,6
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	6010,7	112,0	123,5
Învățământ	3578,2	98,7	73,5
Sănătate și asistență socială	5369,7	122,1	110,4
Artă, activități de recreare și de agrement	3022,5	101,6	62,1
Alte activități de servicii	8308,5	125,2	170,8

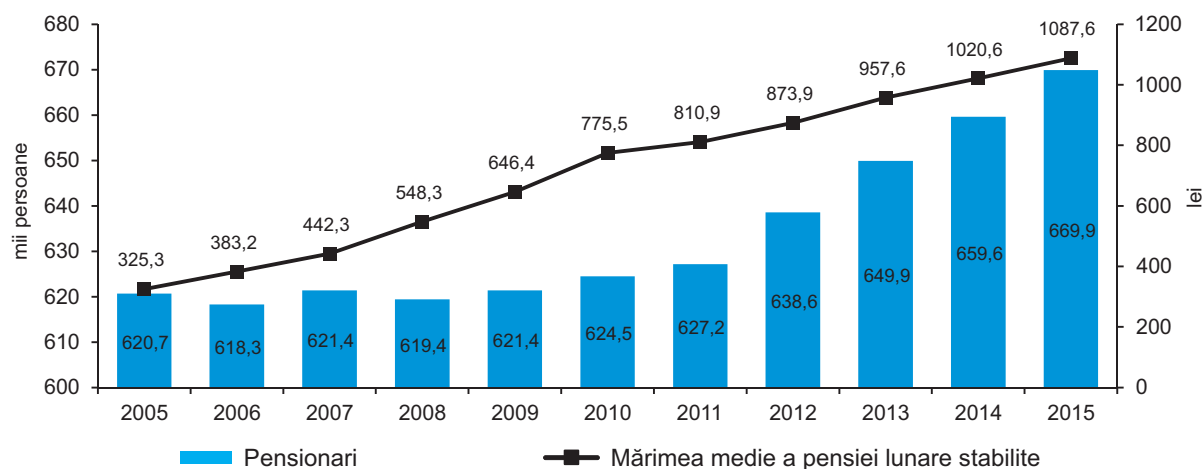
Câștigul salariul mediu în profil teritorial în luna decembrie 2014

	Lei	în % față de:		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2014
		decembrie 2013	noiembrie 2014	
Total	4865,4	113,7	111,7	100,0
Regiuni de dezvoltare				
Mun. Chișinău	5801,3	111,8	114,6	119,2
Nord	4124,5	116,0	110,8	84,8
Mun. Bălți	4783,0	115,5	106,7	98,3
Briceni	3267,6	119,1	102,2	67,2
Dondușeni	4608,2	117,0	124,0	94,7
Drochia	5021,6	109,4	130,5	103,2
Edineț	3583,5	115,2	108,6	73,7
Fălești	3192,8	112,2	108,8	65,6
Florești	4156,9	123,4	117,8	85,4
Glodeni	3300,6	113,3	106,4	67,8
Ocnița	3546,3	121,1	109,4	72,9

	Lei	în % față de:		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2014
		decembrie 2013	noiembrie 2014	
Rîșcani	3490,9	112,1	105,9	71,7
Sîngerei	3492,5	120,8	108,5	71,8
Soroca	3931,2	115,5	109,8	80,8
Centru	3641,8	115,4	105,0	74,9
Anenii Noi	3376,8	118,2	101,9	69,4
Călărași	3789,0	125,5	112,3	77,9
Criuleni	3574,4	123,8	107,9	73,5
Dubăsari	4092,3	126,6	105,9	84,1
Hîncești	3267,0	117,0	98,9	67,1
Ialoveni	3715,3	114,5	104,5	76,4
Nisporeni	3534,9	119,7	106,7	72,7
Orhei	3778,9	109,3	107,0	77,7
Rezina	4278,8	117,8	109,5	87,9
Strășeni	3790,3	113,2	107,6	77,9
Șoldănești	3033,7	111,6	94,0	62,4
Telenești	3234,6	114,3	101,3	66,5
Ungheni	3848,5	110,3	104,9	79,1
Sud	3500,8	119,0	102,5	72,0
Basarabeasca	3363,0	114,8	104,3	69,1
Cahul	3842,9	121,7	99,8	79,0
Cantemir	3477,6	119,5	117,1	71,5
Căușeni	3173,1	112,3	96,8	65,2
Cimișlia	3717,5	117,2	105,2	76,4
Leova	3260,1	122,4	109,7	67,0
Ștefan Vodă	3276,3	114,5	94,6	67,3
Taraclia	3387,1	119,7	109,5	69,6
UTA Găgăuzia	3597,8	121,3	105,4	73,9

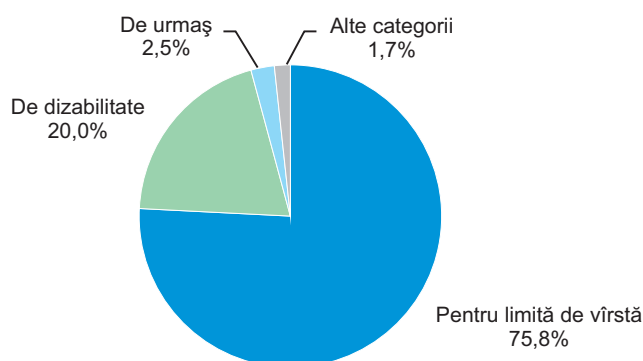
Pensii. Conform datelor preliminare a Casei Naționale de Asigurări Sociale numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 ianuarie 2015 a constituit 669,9 mii persoane sau cu 10,3 mii persoane mai mult comparativ cu 1 ianuarie 2014. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 ianuarie 2015 a constituit 1087,6 lei, fiind în creștere cu 6,6% față de 1 ianuarie 2014.

Evoluția numărului pensionarilor și a mărimii medii a pensiei lunare stabilite la 1 ianuarie

În structura pensionarilor cea mai mare pondere o dețin pensionarii pentru limita de vîrstă - 75,8%, urmată de categoria de pensionari cu dizabilități și de urmaș, respectiv cu 20,0% și 2,5%.

Structura pensionarilor, la 1 ianuarie 2015

Circa 56 mii persoane beneficiază de alocații sociale, cea mai mare categorie de beneficiari fiind persoanele cu dizabilități din copilărie (48,4%). La 1 ianuarie 2015, 77,9 mii persoane beneficiau de indemnizații pentru îngrijirea copiilor, din care 50,7% sunt persoane asigurate. Mărimea medie a indemnizației lunare pentru persoanele asigurate a constituit 1096,9 lei, iar în cazul celor neasigurate – 400 lei.

Piața forței de muncă. Conform datelor Anchetei Forței de Muncă, în trimestrul IV, 2014 populația economic activă a Republicii Moldova a constituit 1153,4 mii persoane.

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste (proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vîrstă de 15 ani și peste) a constituit 38,6%, atingînd valori mai înalte în rîndul populației masculine – 40,9%, în comparație cu rata pentru femei – 36,5%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: urban – 43,2%, rural – 35,2%. Cea mai înaltă rată de activitate (58,4%) s-a înregistrat în categoria de vîrstă 35-39 ani.

Populația ocupată a fost de 1113,1 mii persoane. Repartiția pe sexe relevă că ponderea bărbaților în total populație ocupată (49,7%) a fost practic egală cu cea a femeilor (50,3%). Mediului rural i-au revenit 52,4% și celui urban – 47,6%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proporția populației ocupate în populația de 15 ani și peste) a fost de 37,2%. La bărbați ea a fost mai înaltă decît la femei (respectiv 39,0% și 35,6%). Rata de ocupare în mediul rural (34,2%) a fost mai mică decît cea din mediul urban (41,3%). Cea mai înaltă rată de ocupare (56,1%) s-a înregistrat la persoanele de 40-44 ani.

Numărul șomerilor conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM) a fost de 40,2 mii persoane.

Rata șomajului (proporția șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat la nivel de țară valoarea de 3,5%. La bărbați ea a atins valoarea de 4,5% și la femei – 2,4%. Continuă să se mențină disparități semnificative între rata șomajului în mediul urban (4,2%) și cel rural (2,8%).

Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe și medii

procente

	Trim. I 2013	Trim. II 2013	Trim. III 2013	Trim. IV 2013	Trim. I 2014	Trim. II 2014	Trim. III 2014	Trim. IV 2014
Total								
Rata de activitate ¹	37,5	43,1	44,5	40,4	37,7	44,5	44,2	38,6
Rata de ocupare ²	34,5	41,1	42,7	38,7	35,8	42,8	42,7	37,2
Rata șomajului ³	8,1	4,7	3,9	4,1	5,1	3,7	3,3	3,5
Masculin								
Rata de activitate ¹	39,7	47,2	47,7	43,4	40,4	47,8	47,5	40,9
Rata de ocupare ²	35,7	44,5	45,7	41,3	37,9	45,8	45,6	39,0
Rata șomajului ³	10,2	5,6	4,1	4,8	6,1	4,1	4,0	4,5
Feminin								
Rata de activitate ¹	35,6	39,5	41,6	37,6	35,4	41,5	41,1	36,5
Rata de ocupare ²	33,4	38,0	40,1	36,4	33,9	40,1	40,0	35,6
Rata șomajului ³	6,0	3,8	3,6	3,3	4,1	3,2	2,6	2,4
Urban								
Rata de activitate ¹	45,8	45,0	46,0	45,8	43,9	45,0	44,5	43,2
Rata de ocupare ²	42,0	42,1	43,5	43,5	41,2	42,3	42,4	41,3
Rata șomajului ³	8,2	6,4	5,3	5,2	6,0	5,8	4,6	4,2

	Trim. I 2013	Trim. II 2013	Trim. III 2013	Trim. IV 2013	Trim. I 2014	Trim. II 2014	Trim. III 2014	Trim. IV 2014
Rural								
Rata de activitate ¹	31,5	41,7	43,3	36,2	33,2	44,1	43,9	35,2
Rata de ocupare ²	29,0	40,3	42,1	35,1	31,8	43,2	42,9	34,2
Rata șomajului ³	8,0	3,3	2,7	3,0	4,2	1,9	2,3	2,8

¹ Proportia populației active de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

² Proportia populației ocupate de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

³ Proportia șomerilor BIM în populația activă

Populația după situația economică, pe sexe, medii și grupe de vîrstă în trimestrul IV 2014

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Total	1153,4	1113,1	40,2	38,6	37,2	3,5
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	8,1	7,7	20,1	17,2	15,7	8,7
25-34 ani	26,5	26,2	36,8	46,5	44,3	4,8
35-49 ani	35,7	35,7	34,8	57,5	55,5	3,4
50 ani și peste	29,7	30,5	8,3	32,0	31,7	1,0
Masculin	579,4	553,1	26,3	40,9	39,0	4,5
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,1	8,6	19,4	18,2	16,4	9,7
25-34 ani	28,5	28,2	34,8	49,4	46,6	5,5
35-49 ani	32,1	31,8	39,1	54,6	51,5	5,5
50 ani și peste	30,3	31,4	6,7	38,8	38,5	1,0
Feminin	573,9	560,0	13,9	36,5	35,6	2,4
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	7,1	6,8	21,5	16,0	14,9	7,3
25-34 ani	24,5	24,1	40,4	43,6	41,9	4,0
35-49 ani	39,2	39,6	26,7	60,1	59,1	1,6
50 ani și peste	29,1	29,5	11,4	27,0	26,7	0,9
Urban	553,2	529,7	23,5	43,2	41,3	4,2
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	7,5	7,3	10,6	20,8	19,5	6,1
25-34 ani	33,3	33,1	36,6	57,5	54,8	4,7
35-49 ani	33,8	33,3	44,2	62,6	59,2	5,5
50 ani și peste	25,5	26,2	8,6	30,4	29,9	1,4
Rural	600,2	583,5	16,8	35,2	34,2	2,8
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	8,7	8,0	33,4	15,1	13,5	10,7
25-34 ani	20,3	19,9	36,9	36,2	34,3	5,1
35-49 ani	37,4	37,8	21,7	53,8	52,9	1,6
50 ani și peste	33,6	34,3	8,0	33,2	33,0	0,7

Șomajul înregistrat. Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 ianuarie 2015 în căutarea unui loc de muncă se aflau 20,7 mii șomeri înregistrați, fiecare al treisprezecelea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 52 la sută o constituie femeile. Peste 9% din șomerii înregistrați beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna decembrie 2014 de 1134,8 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 4 șomeri.

6.2. Situația demografică

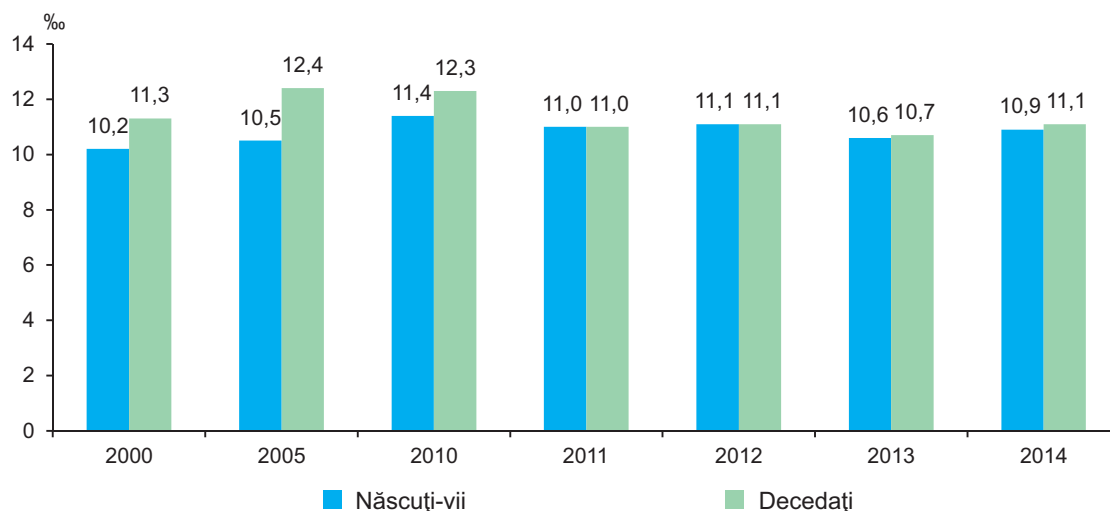
Evoluția proceselor demografice în ultimii ani se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației:

	2012	2013	2014	2014 în % față de 2013
Născuți-vii, persoane	39435	37871	38622	102,0
Decedați, persoane	39560	38060	39489	103,8
din care, copii sub 1 an	387	359	368	102,5
Scădere naturală	125	189	867	de 4,6 ori
Numărul căsătoriilor	24262	24449	25624	104,8
Numărul divorțurilor	10637	10775	11090	102,9

Conform datelor preliminare, în 2014 s-a înregistrat o majorare a numărului născuților-vii cu 2,0%, rata natalității constituind 10,9 născuți-vii la 1000 locuitori. Mortalitatea generală de asemenea s-a majorat comparativ cu anul trecut cu 3,8%, rata mortalității constituind 11,1 decedați la 1000 locuitori.

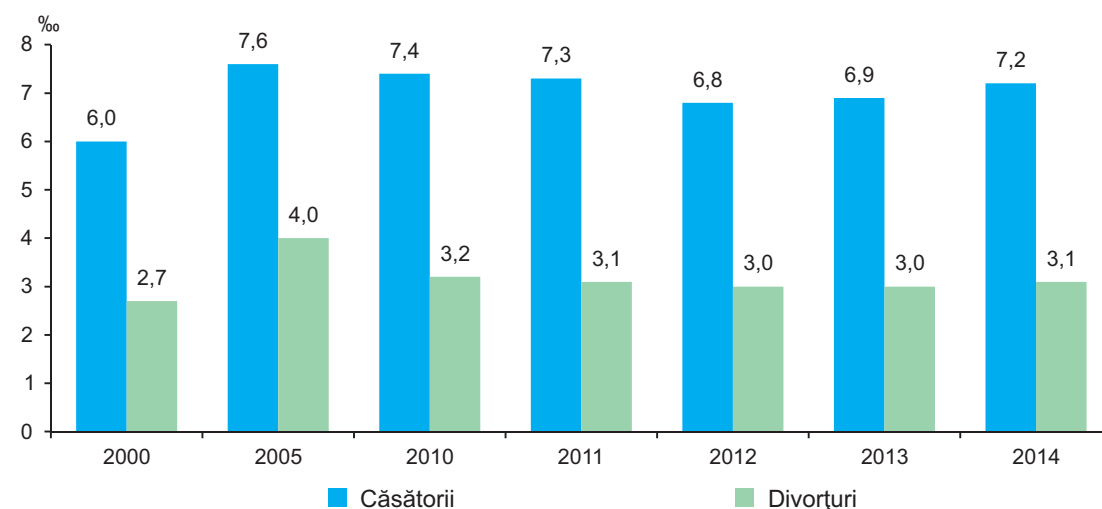
Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an a fost de 368 față de 359 în 2013, rata mortalității infantile constituind 9,5 decedați în vârstă sub un an la 1000 născuți-vii.

Născuți-vii și decedați la 1000 locuitori

Rata nupțialității în anul 2014 a constituit 7,2 căsătorii la 1000 locuitori, numărul căsătoriilor fiind în creștere cu 4,8 %, iar rata divorțialității a alcătuit 3,1 divorțuri la 1000 locuitori, numărul divorțurilor de asemenea a fost în creștere cu 2,9% față de anul 2013.

Căsătorii și divorțuri la 1000 locuitori

Structura mortalității pe clase ale cauzelor de deces relevă, că cele mai multe decese (57,8%) au drept cauză bolile aparatului circulator, tumorile maligne constituie 15,2%, bolile aparatului digestiv – 9,1%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 7,6 %, bolile aparatului respirator – 4,4%, alte clase – 5,9%.

Conform datelor preliminare evoluția proceselor demografice pe regiuni de dezvoltare¹ în 2014 se prezintă astfel:

	Mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud	UTA Găgăuzia
<i>Date absolute</i>					
Născuți-vii, persoane	9843	10048	11506	5274	1902
Decedați, persoane	6400	12864	12222	6179	1814
din care, copii sub 1 an	117	98	94	49	10
Sporul natural	3443	-2816	-716	-905	88
Numărul căsătoriilor	6456	6279	8050	3614	1209
Numărul divorțurilor	2677	2884	3464	1520	459
<i>Rate la 1000 locuitori</i>					
Născuți-vii	12,2	10,1	10,9	9,8	11,8
Decedați	8,0	12,9	11,5	11,5	11,2
Sporul natural	4,2	-2,8	-0,6	-1,7	0,6
Căsătorii	8,0	6,3	7,6	6,7	7,5
Divorțuri	3,3	2,9	3,3	2,8	2,8

Migrațiunea populației. Potrivit informației prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, în anul 2014, permis de ședere (permanentă și temporară) au primit 4187 cetățeni străini și 440 repatriați.

Cetățeni străini, după țara de emigrare și scopul sosirii în anul 2014

	Numărul imigranților	inclusiv sosiți la:						Alte cauze	
		muncă		studii		imigrația de familie			
		persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%
România	852	544	63,8	36	4,2	161	18,9	111	13,1
Ucraina	534	93	17,4	38	7,1	362	67,8	41	7,7
Israel	525	9	1,7	506	96,4	8	1,5	2	0,4
Federația Rusă	516	53	10,3	9	1,7	336	65,1	118	22,9
Turcia	421	231	54,9	120	28,5	68	16,2	2	0,4
Italia	206	131	63,6	3	1,5	50	24,3	22	10,6
Statele Unite ale Americii	199	9	4,5	24	12,1	22	11,1	144	72,3
Germania	59	8	13,6	2	3,4	6	10,2	43	72,8
Franța	42	12	28,6	–	–	7	16,7	23	54,7
India	40	17	42,5	20	50,0	2	5,0	1	2,5
Azerbaidjan	37	14	37,8	8	21,6	13	35,1	2	5,5
Bulgaria	37	21	56,8	1	2,7	7	18,9	8	21,6
Siria	34	8	23,5	7	20,6	19	55,9	–	–
Alte țări	685	209	30,5	154	22,5	181	26,4	141	20,6
Total	4187	1359	32,5	928	22,2	1242	29,7	658	15,6

Conform datelor Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, pe parcursul anului trecut din țară au plecat pentru a se stabili cu domiciliul permanent în străinătate 2374 persoane. Cele mai active legături migraționale se mențin cu Ucraina și Rusia (corespunzător 602 și 788 emigranți). Numărul cetățenilor Republicii Moldova, ce și-au ales noul domiciliu în S.U.A. a constituit 285 persoane, în Germania – 223 și în Israel – 210. Majoritatea emigranților, atât femei, cât și bărbați, fac parte din grupele de vârstă de la 15 până la 44 de ani.

¹ Fără cazurile de înregistrare a actelor de stare civilă din partea stîngă a Nistrului și mun. Bender

Migrația internă. Pe parcursul anului 2014, și-au schimbat locul de trai în interiorul țării 35,8 mii persoane. Intensitatea migrației interne poate fi măsurată după numărul de sosiri și plecări la 1000 de locuitori. Indicele de mobilitate al populației, în anul 2014, a înregistrat o valoare de 10,1 persoane la 1000 de locuitori comparativ cu 9,4 în anul 2013.

Intensitatea de plecări este mai mare în 18 raioane față de media pe țară. Cel mai mare număr relativ de plecări s-a constatat în raioanele: Dondușeni, Florești, Fălești, Rîșcani, Soroca, Călărași, Rezina, Telenești, Ungheni, Șoldănești, Căușeni, Cantemir și Leova (10-14 plecați la 1000 locuitori), iar 16 - în raionul Dubăsari. Ca și în anul precedent un număr mai mic de plecări au fost în municipiul Bălți, raioanele Ialoveni, Taraclia și UTA Găgăuzia (mai puțin de 8 plecați la 1000 locuitori).

Intensitatea de sosiri a fost mai mare în municipiul Chișinău (16) și în raionul Dubăsari (17 sosiți la 1000 locuitori). În termeni absoluți, cele mai multe sosiri au fost înregistrate în municipiul Chișinău (13 mii persoane), municipiul Bălți (1,3 mii persoane) și în raioanele Cahul și Ungheni (aproape 1,0 mii persoane). Soldul pozitiv al migrației interne este întâlnit în municipiile Chișinău și Bălți, în raioanele Dubăsari și Ialoveni.

În mare parte, migranții interni (mai mult de 90%) sunt persoanele în vârstă aptă de muncă, cu o predominanță a grupei de vârstă 20-49 ani. Fluxul de sosiri / plecări, privit prin prisma de gen, a constituit 58% femei și respectiv 42% bărbați. Aproximativ 2/3 din numărul total al populației care și-au schimbat locul de trai în anul 2014 provin din mediul rural.

6.3. Ocrotirea sănătății

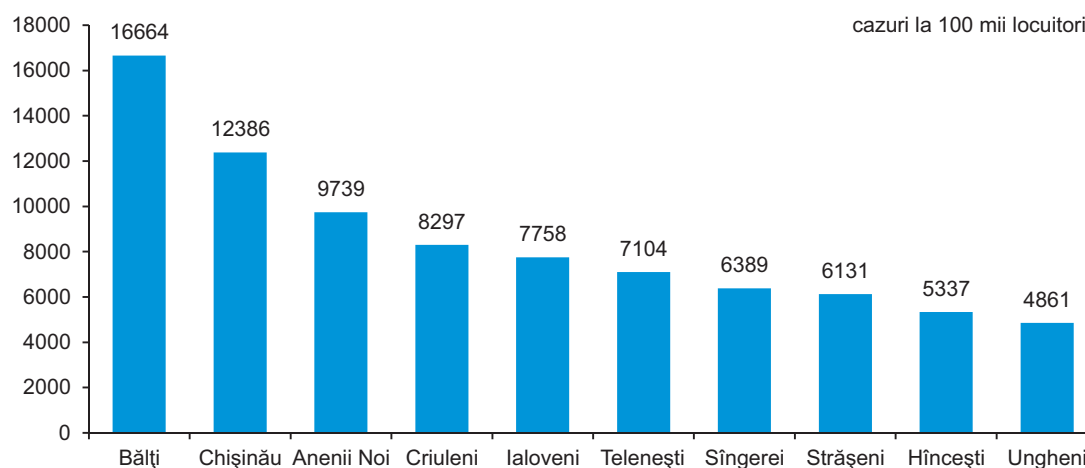
Conform informației preliminare a Ministerului Sănătății, morbiditatea populației pe unele boli infecțioase în anul 2014 se caracterizează prin majorarea cazurilor de morbiditate prin hepatită și a cazurilor de infecții intestinale acute. Totodată, pe parcursul anului 2014 au fost înregistrate mai puține cazuri de infecții prin gripă, cazuri de varicelă, dizenterie bacteriană, parotidită epidemică, tuberculoza organelor respiratorii.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

	2010	2011	2012	2013	2014	2014 în % față de 2013
Infecții intestinale						
Infecții intestinale acute	17821	18457	18606	15940	17357	108,9
inclusiv dizenterie bacteriană	511	256	464	355	182	51,3
Hepatite virale						
Hepatite virale – total	191	175	163	241	630	de 2,6 ori
din care:						
Hepatita A	16	4	5	107	490	de 4,6 ori
Hepatita C	80	50	67	49	61	124,5
Infecții imunodirijabile						
Varicela	6551	10550	9699	9285	8865	95,5
Hepatită virală B	95	96	57	58	46	79,3
Parotidită epidemică	124	120	120	54	49	90,7
Infecții respiratorii acute						
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple sau nedeterminate	150905	226453	199095	260870	239290	91,7
Gripă	12509	4568	209	2422	522	21,6
Boli infecțioase „social determinate”						
Tuberculoza organelor respiratorii	3113	3175	3159	3068	2745	89,5
Sifilis	2320	2176	2201	2103	1714	81,5
Infecție gonococică	1252	1234	1138	965	988	102,4
Pediculoză	3910	3417	3031	2719	3018	111,0

În structura bolilor infecțioase cele mai răspândite rămân a fi infecțiile respiratorii acute. În anul 2014 la 100 mii populație revin în medie 6,7 mii cazuri de morbidității prin infecții respiratorii acute, cel mai mare nivel al incidenței fiind înregistrat în mun. Bălți și Chișinău, respectiv 16,7 mii cazuri și 12,4 mii cazuri la 100 mii populație. În aspect teritorial, se evidențiază raioanele: Anenii Noi – 9,7 mii cazuri la 100 mii populație, Criuleni – 8,3 mii, Ialoveni – 7,8 mii, Telenești – 7,1 mii, Singerei – 6,4 mii cazuri etc.

Morbiditatea populației prin infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple în anul 2014

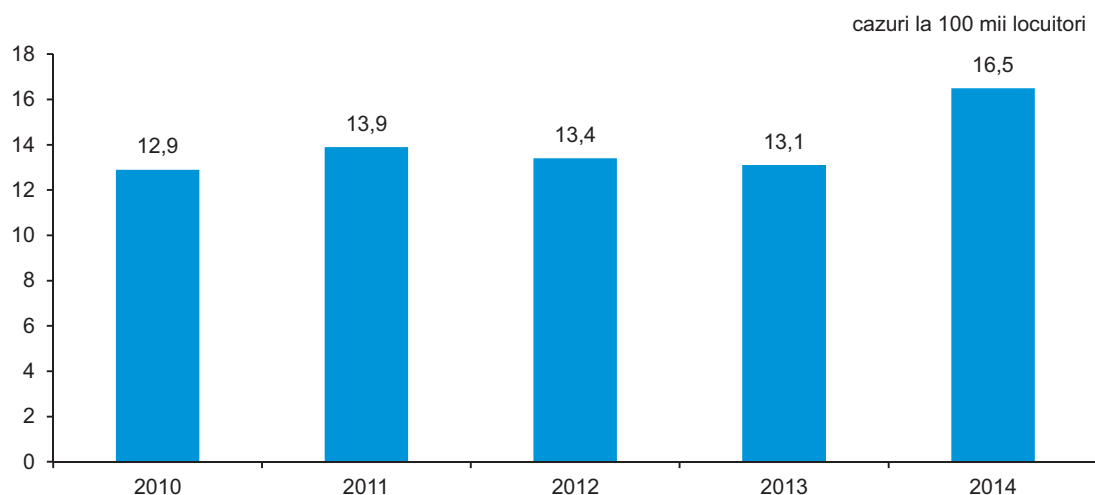
Aproape fiecare al doilea caz de infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple se înregistrează în cazul copiilor. Cele mai multe cazuri au fost înregistrate în mun. Chișinău – (63,4 mii sau 48,8 mii cazuri la 100 mii populație), mun. Bălți (17,9 mii sau 71,5 mii cazuri la 100 mii populație), raioanele Anenii Noi (5,6 mii sau 32,5 mii cazuri la 100 mii populație), Ialoveni (5,3 mii sau 23,5 mii cazuri la 100 mii populație), Criuleni (4,3 mii sau 26,3 mii cazuri la 100 mii populație), Strășeni (4,5 mii sau 22,2 mii cazuri la 100 mii populație) etc.

În anul 2014, la 100 mii populație revin în medie 488 cazuri de infecții intestinale acute, 77 cazuri de tuberculoză a organelor respiratorii, 7 cazuri de hepatite virale și 249 cazuri de varicelă. Pe parcursul ultimilor cinci ani s-a înregistrat o scădere semnificativă a cazurilor de dizenterie bacteriană de la 511 cazuri în anul 2010 (14 cazuri la 100 mii populație) pînă la 182 cazuri în anul 2014 (5 cazuri la 100 mii populație). Numărul cazurilor de hepatite virale a variat, fiind în scădere pînă la 163 cazuri în anul 2012 (circa 5 cazuri la 100 mii populație) și crescînd în anul 2014 pînă la 630 cazuri (17,7 cazuri la 100 mii populație).

În cazul morbidității de boli „social determinate” se remarcă o diminuare, îndeosebi a cazurilor de tuberculoză a organelor respiratorii și cazurilor de sifilis, respectiv cu 323 și 389 cazuri. Vaccinarea și măsurile corespunzătoare de profilaxie au contribuit la diminuarea continuă a cazurilor de parotidită epidemică: dacă în anul 2010 la 100 mii populație reveneau 3,5 cazuri de parotidită epidemică, atunci în anul 2014 au fost înregistrate doar 1,4 cazuri la 100 mii populație.

Numărul purtătorilor virusului imunodeficienței umane (HIV) în anul 2014 a constituit 586 persoane sau cu 119 cazuri mai mult comparativ cu anul 2013, iar la 100 mii populație revin în medie 16,5 cazuri de HIV. Totodată, au fost înregistrate 88 cazuri de boală SIDA.

Purtători ai virusului imunodeficienței umane (HIV)

6.4. Învățământ

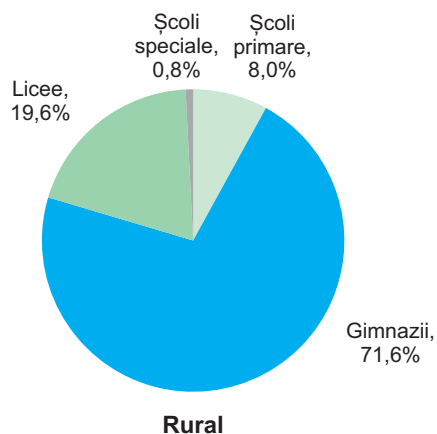
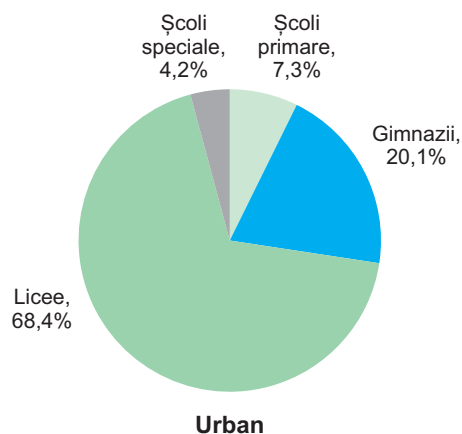
Învățământul primar și secundar general. În anul de studii 2014/15, rețeaua instituțiilor de învățământ primar și secundar general este constituită din 1347 unități, (1345 instituții de zi și 2 – de învățământ seral), prezentând o diminuare cu 27 instituții comparativ cu anul de studii 2013/14. Învățământul de zi este organizat în 105 școli primare, 794 gimnazii, 424 licee și 22 școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică.

Instituții de învățământ primar și secundar general

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2014/15 în % față de 2013/14
Total	1489	1460	1397	1374	1347	98,0
De zi	1484	1457	1394	1372	1345	98,0
școli primare	85	83	108	112	105	93,8
gimnazii	763	829	767	771	794	103,0
licee	495	497	491	466	424	91,0
școli medii de cultură generală	108	19	–	–	–	–
școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	33	29	28	23	22	95,7
Serale	5	3	3	2	2	100,0

Învățământ de zi. În conformitate cu Programul de modernizare al sistemului educațional în Republica Moldova (2005-2015), inclusiv trecerea la finanțarea în bază de cost per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar general, în anul de studii 2014/15 și-au sistat activitatea 12 școli primare, 12 gimnazii, 3 licee și 1 școală auxiliară. Totodată, a fost schimbat statutul din liceu în gimnaziu pentru 32 unități, iar din gimnaziu în școală primară au fost transformate 13 unități. La începutul anului de studii 2014/15 în or. Călărași și-a început activitatea un nou liceu teoretic.

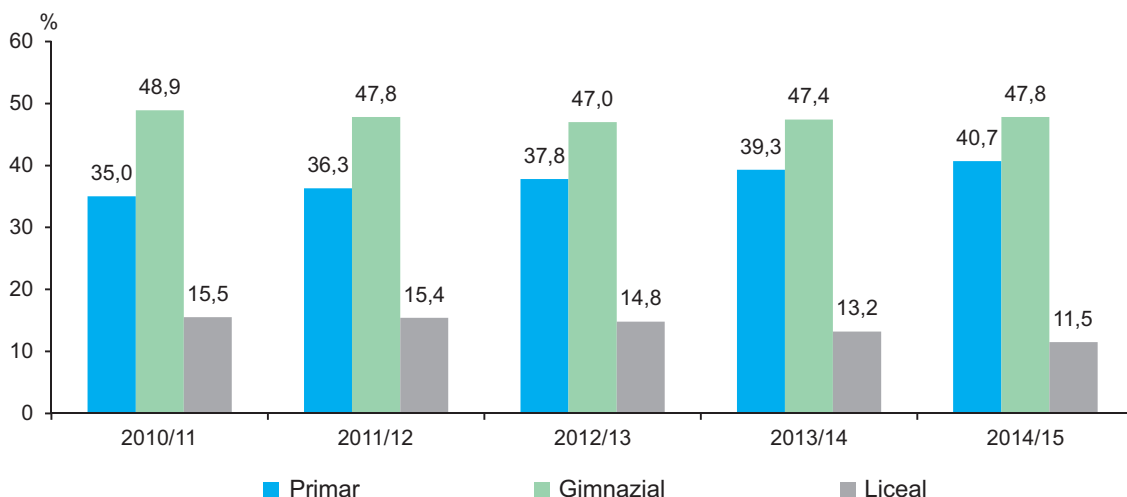
*Structura instituțiilor de învățământ primar și secundar general
în anul de studii 2014/15 pe medii, %*

Din total instituții de învățământ primar și secundar general, 329 instituții funcționează în mediul urban, iar 1016 – în mediul rural. În mediul urban 68 la sută din instituții reprezintă liceele, iar în mediul rural prevalează gimnaziile cu o pondere de 72 la sută. Din total instituții din mediul rural care și-au sistat activitatea 11 sînt școli primare, 9 gimnazii, 1 liceu și 1 școală auxiliară. De asemenea, pentru 29 licee a fost schimbat statutul în gimnaziu, iar 12 gimnazii au fost reorganizate în școli primare.

Contingentul de elevi. La începutul anului de studii 2014/15, în învățământul primar și secundar general de zi au fost cuprinși 339,9 mii elevi, prezentînd o micșorare cu 3,4% față de anul de studii precedent. În structura elevilor pe nivele educaționale predominau elevii din clasele gimnaziale și cele primare. În ultimii ani este în creștere ponderea elevilor din învățământul primar, iar în descreștere fiind ponderea celor din învățământul liceal.

Structura elevilor în instituții de învățământ primar și secundar general pe niveluri educaționale

În anul de studii 2014/15 în învățământul special sunt înscriși 1,5 mii persoane sau cu 16,7% mai puțin comparativ cu anul de studii precedent. În cadrul acestor instituții, 74,8% din elevi sînt cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală, 12,1% – cu auz slab, 6,0% – cu vederea slabă, 3,7% – surzi și 3,3% – cu restanțe poliomielitice și paralizii cerebrale. În același timp, în școlile obișnuite sunt integrați 7,7 mii copii cu necesități speciale sau cu 70% mai mult față de anul de studii precedent.

Învățământul seral în anul de studii 2014/15 este organizat în 2 instituții în care studiază circa 1000 persoane sau 0,3% din numărul total al elevilor din învățământul primar și secundar general.

Învățământul secundar profesional. În anul de studii 2014/15 numărul instituțiilor de învățământ secundar profesional constituie 61 unități sau cu 6 unități mai puțin comparativ cu anul de studii precedent, datorită faptului că școlile de meserii de pe lîngă instituțiile penitenciare au fost absorbite de alte instituții de învățământ din sistem. Totodată, 2 licee profesionale își continuă activitatea cu statut de școală profesională. Scăderea numărului de instituții din ultimii ani este însoțită și de scăderea numărului de elevi, cu circa 4 mii elevi față de anul de studii 2010/11.

Indicatorii principali din învățământul secundar profesional

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2014/15 în % față de 2013/14
Numărul de instituții	75	70	67	67	61	91,0
școli de meserii	23	21	21	21	15	71,4
școli profesionale*	52	49	46	46	46	100,0
Numărul de elevi, mii persoane	21,4	20,3	19,6	18,2	17,5	96,2
școli de meserii	2,6	2,4	2,4	2,3	1,5	65,2
școli profesionale	18,8	17,9	17,2	16,0	16,0	100,0
Înmatriculați, mii persoane	14,2	13,0	11,9	11,2	10,9	97,3
școli de meserii	2,6	2,3	2,3	2,2	1,4	63,6
școli profesionale	11,6	10,7	9,6	9,0	9,5	105,6
Absolvenți, mii persoane	13,2	12,0	10,4	10,4	9,7	93,3
școli de meserii	2,3	2,2	2,0	2,0	1,5	75,0
școli profesionale	10,9	9,8	8,4	8,4	8,2	97,6

* Perioada 2010-2013, inclusiv 2 licee profesionale

În anul de studii 2014/15, în *instituțiile de învățământ secundar profesional* au fost înmatriculate 10,9 mii persoane, sau cu 2,7% mai puțin comparativ cu anul de studii precedent. Majoritatea elevilor au fost înmatriculați în baza studiilor gimnaziale – 9,4 mii (86,2% din total înmatriculați). Cele mai solicitate profesii/meserii sînt următoarele: bucătar – 11,3% din total înmatriculați, lăcătuș la repararea automobilelor – 11,1%, tencuitor – 7,9%, electrogazosudor-montator – 5,7%, cusătoreasă în industria confecțiilor – 5,1%, operator la calculatoare – 4,1%, electromontor utilaj electric – 3,8%, tractorist – 3,4%, tîmplar – 3,0%, etc. Comparativ cu anul de studii 2013/14 se atestă o pondere mai mare pentru elevii înmatriculați la profesia electromontor utilaj electric (+ 1,2 puncte procentuale).

Învățământul mediu de specialitate. În anul de studii 2014/15 învățământul mediu de specialitate este organizat în 45 colegii, inclusiv 41 colegii de stat și 4 nestatale. După o reducere a numărului de elevi pe parcursul perioadei 2010-2013, la începutul anului de studii 2014/15, s-a înregistrat o ușoară creștere cu 0,5 mii elevi. Astfel, numărul de elevi a constituit 29,8 mii persoane, din care circa 94% își fac studiile în colegiile de stat.

Indicatorii principali din învățământul mediu de specialitate

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2014/15 în % față de 2013/14
Numărul de instituții	48	48	47	45	45	100,0
Numărul de elevi, mii persoane	32,2	31,4	30,7	29,3	29,8	101,7
Înmatriculați, mii persoane	9,1	9,0	8,8	8,2	9,0	109,8
Absolvenți, mii persoane	6,8	7,2	7,4	7,4	6,5	87,8

În anul de studii 2014/15, în colegii au fost înmatriculate 9,0 mii persoane, prezentînd o majorare cu 10 la sută comparativ cu anul de studii precedent. Cele mai solicitate profiluri sînt: economie – 14,4% din total înmatriculați, medicina – 13,6%, transporturi – 9,5%, servicii – 7,2%, informatică – 5,9%, construcții – 5,6%, mecanică – 5,2%.

Învățământul superior. În anul de studii 2014/15, rețeaua învățământului superior este formată din 31 unități, din care 19 unități reprezintă sectorul de stat și 12 unități sectorul nestatal. La începutul anului de studii 2014/15, numărul de studenți a constituit 89,5 mii persoane (exclusiv cei străini), înregistrînd o scădere cu 7,8 mii sau cu 8 la sută față de anul de studii precedent. Majoritatea studenților își fac studiile în instituțiile de stat – 72,5 mii persoane (81,0%), din care 37,9% din contul bugetului. În perioada 2010-2014 numărul de studenți marchează o tendință de diminuare – cu 18,3 mii persoane, mai pronunțată fiind în instituțiile de stat – cu 16,3 mii.

Indicatorii principali din învățământul superior

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2014/15 în % față de 2013/14
Numărul de instituții	33	34	34	32	31	96,9
Numărul de studenți, mii persoane	107,8	103,9	102,5	97,3	89,5	92,0
Înmatriculați, mii persoane	27,9	28,2	28,1	26,4	24,4	92,4
Absolvenți, mii persoane	28,4	27,8	26,7	24,8	24,3	98,0

Distribuția studenților pe programe se prezintă în felul următor: la începutul anului de studii 2014/15, la studii superioare de licență (Ciclul I) numărul de studenți a constituit 70,6 mii persoane, studii de masterat (Ciclul II) – 14,2 mii persoane, studii integrate¹ – 0,8 mii persoane și la studii superioare medicale și farmaceutice – 3,9 mii persoane.

În anul de studii 2014/15, în instituțiile de învățămînt superior au fost înmatriculate 17,1 mii persoane la Ciclul I² (în scădere cu 2,1 mii persoane față de anul de studii precedent) și 7,3 mii persoane la Ciclul II (nivelul anului de studii precedent). Cele mai solicitate domenii generale de studii la Ciclul I sînt: științe economice – 22,0% din total înmatriculați, educație – 16,3%, inginerie și activități ingineresti – 13,4%, drept – 8,0%. La Ciclul II pentru domeniul științe economice au optat 21,4% din total înmatriculați (față de 24,2% în anul de studii 2013/14), drept – 17,2% (față de 18,3%), educație – 19,8% (față de 16,3%), inginerie și activități ingineresti – 6,4% (față de 6,6%) etc.

¹ Specialitatea „Arhitectura” și domeniul „Medicina veterinară”

² Inclusiv studii medicale și farmaceutice

6.5. Infracțiuni

Conform informației Ministerului Afacerilor Interne pe parcursul ultimilor ani se remarcă o tendință de creștere a infracțiunilor înregistrate de la 33,4 mii în anul 2010 până la 41,8 mii în anul 2014. Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 3,3% sau 1376 cazuri revin celor excepțional de grave și deosebit de grave, 6,7 mii cazuri (16,1%) – celor grave, iar cea mai mare parte revine infracțiunilor puțin grave – 22,7 mii cazuri sau 54,4%. În ultimii 5 ani numărul infracțiunilor ușoare sau majoarat de 1,7 ori. Numărul infracțiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 117 crime față de 94 crime în anul 2010. În municipiul Chișinău rata infracționalității a constituit 186 crime la 10 mii populație, ceea ce depășește nivelul mediu pe țară de 1,6 ori. Un nivel înalt al criminalității a fost înregistrat de asemenea și în municipiul Bălți – 128 crime la 10 mii locuitori.

Numărul infracțiunilor înregistrate

	2010	2011	2012	2013	2014
Infracțiuni înregistrate – total	33402	35124	36615	38157	41786
din care:					
excepțional de grave	172	130	169	163	154
deosebit de grave	878	873	1035	1109	1222
grave	5985	6052	7141	6471	6714
puțin grave	19735	20307	19907	21185	22751
ușoare	6632	7762	8363	9229	10945

În anul 2014 comparativ cu 2013 a fost înregistrată o creștere a numărului de infracțiuni contra familiei și minorilor (de 1,6 ori), inclusiv cazurile de violență în familie de 1,7 ori. De asemenea a crescut numărul infracțiunilor economice cu 30,2%, contra securității și a ordinii publice – cu 11,0%, contra sănătății publice și conviețuirii sociale – cu 10,3%. Totodată, au fost înregistrate mai puține cazuri de infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei.

Numărul infracțiunilor înregistrate după categorii

	2010	2011	2012	2013	2014	2014 în % față de 2013
Infracțiuni înregistrate – total	33402	35124	36615	38157	41786	109,5
din care:						
Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei	1892	1799	1755	1647	1542	93,6
din acestea:						
omor	265	216	223	215	172	80,0
vătămări intenționate grave	416	360	325	324	320	98,8
Infracțiuni privind viața sexuală	557	461	617	608	647	106,4
inclusiv violuri	368	291	360	349	352	100,9
Infracțiuni contra patrimoniului	18104	19340	18751	20391	21875	107,3
din acestea:						
furturi	13646	15060	14294	15378	16729	108,8
țilării	185	152	167	146	125	85,6
jafuri	1204	1151	1175	1144	1127	98,5
escrocherii	1841	1574	1651	2065	2068	100,1
pungășii	395	554	540	741	836	112,8
șantaj	64	44	64	88	77	87,5
Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale	1983	1810	1785	1305	1439	110,3
inclusiv infracțiuni legate de droguri	1794	1658	1575	1166	1288	110,5
Infracțiuni contra familiei și minorilor	204	597	953	1474	2423	164,4
din acestea, trafic de copii	23	24	20	20	24	120,0
violență în familie	24	478	815	1346	2283	169,6
Infracțiuni economice	1053	1384	1928	1002	1305	130,2
din acestea:						
contrabanda	170	211	163	151	216	143,0
fabricarea banilor falși	376	681	1156	344	286	83,1
Infracțiuni contra securității și a ordinii publice	1122	1342	1514	1625	1804	111,0
inclusiv huliganism	955	1152	1284	1444	1614	111,8

Fiecare a opta infracțiune a fost săvârșită în locuri publice, iar cu aplicarea armelor de foc, explozivelor și grenadelor pe parcursul anului 2014 au fost înregistrate 54 de cazuri, inclusiv 16 cazuri de vătămări intenționate, 13 cazuri de huliganism, 4 cazuri de tâlhării și 6 cazuri de omor.

În urma infracțiunilor săvârșite pe parcursul anului 2014 au decedat 663 persoane sau cu 35 persoane mai puțin comparativ cu anul 2013. Principale cauze de deces fiind accidentele rutiere (34,2%), omorurile (19,9%) și vătămările intenționate (16,0%), violența în familie (5,9%).

Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 19,0% sunt săvârșite de persoane în vârstă aptă de muncă, dar fără ocupație. Ponderea infracțiunilor săvârșite de către minori sau cu participarea acestora a constituit 3,0% în total infracțiuni. La 10 mii locuitori în vârstă de pînă la 18 ani revin în medie 25 infractori.

În anul 2014 au fost înregistrate 2564 accidente rutiere, numărul acestora fiind în descreștere cu 1,6% față de anul precedent. În fiecare zi, în medie s-au produs circa 7 accidente rutiere, în urma cărora și-au pierdut viața 324 persoane, inclusiv 20 copii; paralel fiind înregistrate 3080 persoane traumatizate, din care 391 copii.

Numărul accidentelor rutiere, în 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014	2014 în % față de 2013
Numărul accidentelor rutiere	2930	2825	2713	2605	2564	98,4
Persoane care au decedat în urma accidentelor rutiere	452	433	441	301	324	107,6
din care, copii	38	36	44	21	20	95,2
Persoane traumatizate în urma accidentelor rutiere	3747	3543	3510	3220	3080	95,6
din care, copii	588	622	610	545	391	71,7

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne, numărul incendiilor în anul 2014 s-a majorat cu 8,2 la sută comparativ cu anul precedent, alcătuiind 1890 cazuri. În rezultatul incendiilor au fost înregistrate 118 cazuri de deces, traumatizate 53 persoane.

Numărul incendiilor și cazurilor de deces, în 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014	2014 în % față de 2013
Numărul incendiilor	1970	2146	1984	1746	1890	108,2
Persoane care au decedat în urma incendiilor	168	127	150	120	118	98,3
din care, copii	7	7	6	11	—	—
Persoane traumatizate	40	53	59	47	53	112,8

Director general

Lucia SPOIALĂ

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Datele privind principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în anul 2014 sînt preliminare și în edițiile ulterioare pot fi precizate.

PRODUSUL INTERN BRUT

Produsul intern brut (PIB) – principalul agregat macroeconomic al sistemului conturilor naționale care reprezintă rezultatul final al activității de producție din unitățile producătoare rezidente și care corespunde valorii bunurilor și serviciilor produse de către aceste unități pentru consumul final.

La etapa de producție PIB constituie suma valorii adăugate brute pe activități economice, iar la etapa de utilizare – valoarea bunurilor și serviciilor destinate pentru consumul final, formarea brută de capital și exportul net de bunuri și servicii.

Producția include toate produsele fabricate și serviciile prestate în cursul unei perioade contabile.

Consumul intermediar reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate ca intrări în cursul producției, excluzînd consumul de capital fix, și care sînt fie transformate, fie consumate în totalitate în timpul procesului de producție.

Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM) se măsoară indirect convențional prin soldul dintre dobînzile încasate și cele plătite de instituțiile financiare, fiind rezultatul activității de intermediere financiară a acestora. Deoarece serviciile de intermediere financiară indirect măsurate nu pot fi repartizate pe tipuri de activități, prin convenție, acestea sunt alocate consumului intermediar al unei unități speciale, numită unitate fictivă. Unitatea fictivă are o producție nulă, un consum intermediar egal cu valoarea SIFIM și o valoare adăugată brută egală, dar de semn contrar.

Valoarea adăugată brută corespunde producției totale de bunuri și servicii, diminuată cu consumul intermediar.

Impozite pe produse – impozite prelevate proporțional cu cantitatea sau valoarea bunurilor și serviciilor produse, comercializate sau importate de rezidenți. Din ele fac parte taxa pe valoarea adăugată, accize, impozite pe bunurile și serviciile importate.

Subvenții pe produse – sumele vărsate pe unitatea de bun sau serviciu produsă sau importată.

Impozite nete pe produse – impozite pe produse minus subvenții pe produse.

Consumul final reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate pentru satisfacerea directă a necesităților umane, fie ele individuale sau colective. Consumul final acoperă consumul final al gospodăriilor, administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Consumul final al gospodăriilor populației însumează toate bunurile și serviciile utilizate pentru satisfacerea directă a nevoilor individuale ale gospodăriilor rezidente.

Consumul final al administrației publice cuprinde cheltuielile administrației publice pentru procurarea bunurilor și serviciilor în folosul colectivității sau al unor grupuri de gospodării.

Consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației reprezintă cheltuielile acestor unități pentru procurarea bunurilor și serviciilor în vederea furnizării lor gratis gospodăriilor populației cu titlu de transferuri sociale în natură.

Formarea brută de capital arată procurarea netă a bunurilor și serviciilor de către unitățile rezidente, produse în perioada considerată, dar nu și consumate. Cuprinde formarea brută de capital fix, variația stocurilor.

Formarea brută de capital fix reprezintă valoarea bunurilor durabile dobîndite de unitățile rezidente în scopul de a fi utilizate ulterior în procesul de producție.

Variația stocurilor reprezintă diferența între stocul de la sfîrșitul perioadei considerate și cel inițial. Stocurile reprezintă bunurile, altele decît cele de capital fix, deținute la un moment dat de unitățile de producție.

Exportul net de bunuri și servicii se determină ca diferența între exportul de bunuri și servicii și importul de bunuri și servicii.

Produsul intern brut se calculează în prețuri de bază, de piață (PIB nominal) și prețuri comparabile (PIB real).

Prețul de bază reprezintă prețul primit de producător pentru o unitate de bun și serviciu, excluzînd impozitele pe produse și incluzînd subvențiile pe produse.

Prețul de piață include marjele comercială și de transport, impozitele pe produse și exclude subvențiile pe produse. Pentru excluderea influenței diferitor taxe pe impozite și subvenții în diferite activități economice asupra structurii producției și a exploatării veniturilor, indicatorii de ramură se calculează în prețuri de bază.

Recalcularea în prețuri comparabile (prețurile anului precedent) se efectuează atît pentru produsul intern brut pe resurse, cît și pe componentele de utilizări.

La recalcularea producției și consumului intermediar în prețuri comparabile se utilizează două metode:

- deflatarea datelor în prețuri curente în perioada de raport cu utilizarea indicilor de preț respectivi;
- extrapolarea datelor în prețuri curente în anul de bază utilizînd indicii volumului fizic sau indicatori naturali.

La recalcularea componentelor produsului intern brut pe utilizări se utilizează, atât indici de preț respectivi (indicii prețurilor de consum, indicele de preț pentru investiții ș.a.), cât și indicatori naturali.

Indicele-deflator al produsului intern brut – raportul produsului intern brut, calculat în prețuri curente de piață la volumul produsului intern brut calculat în prețurile anului precedent sau în prețurile perioadei respective a anului precedent. Spre deosebire de indicii de prețuri la bunuri și servicii, deflatorul produsului intern brut caracterizează schimbarea remunerării muncii, excedentului brut de exploatare / venitului mixt brut, consumului de capital fix în rezultatul modificării prețurilor, precum și a masei nominale a impozitelor nete.

Economia neobservată se definește ca ansamblul activităților „lipsă” în informația de bază utilizată la elaborarea conturilor naționale, fie din motivul că acestea sînt activități ascunse, ilegale, informale sau că reprezintă producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu, fie în rezultatul neajunsurilor în sistemul colectării datelor. Includerea acestora în conturile naționale se numește **măsurarea (estimarea) economiei neobservate**.

Producția în sectorul informal se determină ca activitate economică efectuată de întreprinderi necorporative neînregistrate ale gospodăriilor casnice și/sau talia cărora după numărul salariaților e sub censul stabilit și care produc producție destinată pieței.

Producția ascunsă în sectorul formal reprezintă producția legală neînregistrată de organele administrative și fiscale și neraportată lor de către agenții economici cu scopul evaziunii impozitelor, contribuțiilor de asigurări sociale, nerespectarea legii în privința salariului minim, a numărului de ore lucrate, necompletarea chestionarelor administrative, fiscale sau statistice etc.

Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu este determinată ca activitate economică, în rezultatul căreia gospodăriile casnice consumă sau acumulează bunurile și serviciile produse de ele înseși.

Producția ilegală reprezintă producția de bunuri și servicii a căror vânzare, distribuire sau posesie este interzisă de lege sau care în mod obișnuit este legală, dar devine ilegală cînd se realizează de persoane neautorizate.

INDUSTRIE

Cercetările statistice ale producției industriale cuprind activitățile încadrate în secțiunile B „Industria extractivă”, C „Industria prelucrătoare”, D „Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat” și E „Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare” conform Clasificatorului Activităților Economiei Moldovei CAEM, Rev.2.

Cercetările statistice cuprind:

- **lunar** – întreprinderile, în special, cu activitate principală de industrie, cu numărul personalului de la 20 persoane în sus - exhaustiv și cele cu numărul personalului de la 4 la 19 persoane – prin eșantion aleatoriu. Cu titlu de excepție în cercetările lunare mai sunt incluse unele unități industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale, care ocupă o pondere importantă în activitatea industrială corespunzătoare, cum ar fi sectoarele de producere a cărnii de pasăre a unor fabrici avicole, unitățile de producere a pâinii și produselor de patiserie proaspete, altor produse alimentare din cadrul întreprinderilor de comerț, etc.

- **anual** – întreprinderile cu activitate principală de industrie și unitățile industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale - exhaustiv.

Indicatorul **Valoarea producției fabricate** în prețuri curente este calculat pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare.

Indicele producției industriale (exprimat în procente) este calculat prin metoda raportării valorii producției în luna de raport la media lunară a anului de bază 2012 (bază fixă). Este un indice valoric de tip Laspeyres. La calcularea indicelui valoarea producției include costul materiei prime a clientului. Pentru a obține un indice de volum al producției industriale, începînd cu nivelul claselor CAEM (primele 4 semne ale codului CAEM) indicele valoric în prețuri curente este deflatat cu indicele de preț al producției industriale. Pentru agregarea indicilor de la nivelele inferioare la cele superioare ale clasificării sunt utilizate două tipuri de ponderi: la nivelele inferioare ale clasificării (cod produs conform nomenclatorului PRODMOLD, cod grup de produse conform clasificatorului CSPM) se folosește valoarea producției fabricate în anul de bază pentru fiecare cod. La nivelele superioare: clase, grupe, diviziuni, secțiuni CAEM și Totalul general, este utilizată Valoarea adăugată brută a anului de bază, calculată în sistemul Conturilor Naționale.

Pentru colectarea datelor privind **producția fizică** a produselor industriale este utilizat Nomenclatorul de produse și servicii industriale PRODMOLD-2013, armonizat la standardul european PRODCOM, lista 2013.

AGRICULTURĂ

Producția agricolă în expresie valorică este evaluată în prețuri curente și include producția vegetală și animală, precum și valoarea serviciilor destinate pieței prestate de către întreprinderile de deservire a agriculturii și întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești producătoare de producție agricolă și servicii nedestinate pieței, prestate de către instituțiile și organizațiile bugetare. Pentru calcularea indicelui volumului fizic al producției agricole se utilizează prețurile comparabile, în care se estimează producția vegetală și

animală. Până în anul 2012 în calitate de prețuri comparabile au fost utilizate prețurile anului 2005, iar începând cu anul 2013 la calcularea producției agricole în calitate de prețuri comparabile se utilizează prețurile medii ale anului precedent.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole. În expresie valorică, la valoarea recoltei globale se adaugă sporirea (sau se scad pierderile) valorii producției neterminate în fitotehnie pe an, precum și valoarea cheltuielilor pentru înființarea și întreținerea plantațiilor multianuale până la intrarea pe rod.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prăsilii obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

INVESTIȚII ÎN CAPITAL FIX

Investițiile în active materiale pe termen lung reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altele în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social culturală.

Investitiile nete reprezinta cheltuielile efectuate pentru lucrari de constructii, de instalatii si de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate **creării de noi active materiale pe termen lung**, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente, precum și valoarea serviciilor legate de transferul de proprietate al activelor pe termen lung.

TRANSPORTURI

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri, adică deplasarea unei tone de marfă la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați exprimă numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri, adică deplasarea unui pasager la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

Mărfuri și pasageri transportați, parcursul mărfurilor și pasagerilor se determină în baza datelor centralizate pe transportul feroviar și aerian și prezentate, respectiv de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, precum și datelor rapoartelor statistice centralizate pe transportul auto, fluvial și troleibuze.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul auto** cuprinde datele centralizate ale cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

În **transportul feroviar** volumul mărfurilor transportate include transportul mărfurilor în trafic intern, mărfurile intrate (import) și ieșite (export) și cele în tranzit.

Pasagerii transportați și parcursul pasagerilor cu autobuze (inclusiv microbuze) – calculați în baza rapoartelor statistice primite de la persoane juridice și fizice care efectuează transportări de pasageri cu transportul public, exceptând transportările urbane realizate de întreprinderile individuale în orașele-reședință și orașele UTA Găgăuzia.

COMUNICAȚII

Indicatorii privind prestațiile și mijloacele de comunicații vizează întreprinderile de stat și societatea pe acțiuni care activează în acest domeniu.

TURISM

Datele privind capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Datele pentru activitatea turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici titulari de licențe de turism.

Prin **structură de primire turistică** cu funcțiuni de cazare turistică se înțelege orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de cazare turistică colective, ținând cont de numărul de zile în care acestea sînt deschise în perioada de raport, adică zilele în care a fost posibilă cazarea turiștilor.

Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică cuprinde toate persoanele (cetățeni moldoveni și străini), care se deplasează într-un loc, altul decât acela în care își au reședința, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și petrec cel puțin o noapte într-o structură de cazare turistică colectivă în locul vizitat, scopul principal al vizitei fiind altul decât acela de a desfășura o activitate remunerată în locul vizitat.

Înnoptarea reprezintă fiecare noapte pentru care o persoană este înregistrată într-o structură de cazare turistică colectivă, indiferent dacă fizic este prezentă sau nu în cameră.

Indicii de utilizare netă a locurilor de cazare turistică se calculează prin raportarea umărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare turistică în funcțiune din perioada respectivă.

Turismul intern reflectă serviciile turistice prestate în locurile turistice din țară și vândute de către titularii de licențe cetățenilor moldoveni.

COMERȚ ȘI SERVICII

Cifra de afaceri (venitul din vânzări) reprezintă suma veniturilor obținute din vânzarea produselor, mărfurilor, prestarea serviciilor și executarea lucrărilor, provenite atât din activitatea principală, cât și din activitățile secundare, exercitate de întreprindere în perioada de referință. Acest indicator constituie suma rulajului creditor al contului 611 „*Venituri din vânzări*” și subcontul 6122 „*Venituri din arenda curentă*”.

În cifra de afaceri (venitul din vânzări) **nu se includ**:

- TVA și alte impozite deductibile similare legate de cifra de afaceri (venitul din vânzări);
- venitul din vânzarea altor active curente (rulajul creditor al contului 612 „*Alte venituri operaționale*” cu excepția subcontului 6122 „*Venituri din arenda curentă*” care se include în cifra de afaceri);
- venitul din vânzarea activelor pe termen lung și activități investiționale (rulajul creditor al contului 621 „*Venituri din activitatea de investiții*”);
- alte venituri din activitatea financiară, venituri excepționale (622 „*Venituri din activitatea financiară*”, 623 „*Venituri excepționale*”);
- valoarea ambalajelor restituite după livrare.

COMERȚ EXTERIOR

Datele din compartimentul „Comerțul exterior” sînt elaborate în baza declarațiilor vamale completate ulterior cu unele categorii de mărfuri (produse) transportate prin cablu, conducte (energie electrică, gaze naturale), evidența cărora se ține în baza rapoartelor statistice.

Volumul comerțului exterior reprezintă totalitatea bunurilor materiale care fac obiectul schimbului între țara noastră și alte țări, care măresc sau micșorează resursele materiale ale țării ca rezultat al intrării sau ieșirii lor din țară. În volumul comerțului exterior nu sînt incluse serviciile cu caracter material și nematerial.

Evaluarea exporturilor se efectuează în prețuri F.O.B. sau franco-frontiera țării exportatoare, a importurilor – în prețuri C.I.F. sau franco-frontiera țării importatoare. Exportul cuprinde și reexportul, adică mărfurile importate și apoi reexportate fără a fi supuse prelucrării.

Soldul balanței comerciale se calculează ca diferența dintre export și import.

PREȚURI

Indicele prețurilor de consum este un instrument de măsură care caracterizează și furnizează o estimare a evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și tarifelor serviciilor utilizate de către populație pentru satisfacerea necesităților de trai într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă) față de perioada fixă (denumită perioadă de bază).

Calculul indicelui se efectuează în baza datelor privind structura (ponderea) cheltuielilor de consum conform cercetării gospodăriilor casnice în anul 2012 și prețurile înregistrate la 1200 de mărfuri și servicii reprezentative în 850 unități de comerț și prestări servicii amplasate în 8 orașe ale țării.

Rata lunară a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună față de luna precedentă.

Indicele prețurilor producătorului în industrie determină evoluția prețurilor produselor industriale în primul stadiu al comercializării (fără taxa pe valoarea adăugată). Indicii sînt calculați lunar în baza observării statistice a prețurilor la circa 866 de produse reprezentative în 221 întreprinderi industriale.

Indicele prețurilor la producția agricolă vîndută de gospodăriile agricole se calculează în baza prețurilor medii reale stabilite la producția vîndută în perioada de raport, în procente față de anul de bază.

Indicele prețurilor în construcții – raportul prețurilor curente la lucrările de construcțimontaj, înregistrate trimestrial în 100 organizații reprezentative, către prețurile de deviz ale anului 1991 (adoptate ca constante) și prețurile curente ale anului precedent.

FINANȚE

Bugetul public național reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor, formate ca elemente independente în sistemul bugetar.

Veniturile bugetului public național sînt impozitele și taxele, alte încasări, specificate de legislația în vigoare.

Cheltuielile bugetului public național sînt determinate de cheltuielile prevăzute de legea bugetară anuală în vederea satisfacerii necesităților societății, din care: acoperirea necesităților socialculturale și de cercetări științifice, întreținerea aparatului de stat, acoperirea necesităților militare, achitarea datoriei de stat, acordarea de subvenții, dezvoltarea sectorului economic al statului etc.

Deficitul bugetar reprezintă depășirea cheltuielilor asupra veniturilor.

Excedentul bugetar reprezintă depășirea veniturilor asupra cheltuielilor.

SITUAȚIA SOCIALĂ

Veniturile medii disponibile ale unui membru al gospodăriei reprezintă totalitatea veniturilor bănești și în natură (evaluate în lei) obținute din diverse tipuri de activități.

Cheltuielile de consum pe un membru al gospodăriei casnice reprezintă totalitatea cheltuielilor curente pentru produse alimentare, nealimentare și servicii.

Minimul de existență reprezintă volumul minimal de bunuri materiale și servicii, necesare pentru satisfacerea cerințelor primordiale, asigurarea menținerii sănătății și susținerea viabilității omului.

Cîștigul salarial nominal brut – plăți brute în bani sau în natură acordate salariaților de obicei peste intervale regulate de timp pentru timpul lucrat sau lucrul efectuat. În cîștigul salarial se includ de asemenea plățile pentru timpul nelucrat, premiile anuale, sezoniere sau alte premii acordate neregulat etc. Datele privind salariile caracterizează remunerațiile brute, adică sumele totale calculate pînă la careva rețineri, efectuate de angajator în numele salariatului.

Cîștigul salarial nominal mediu brut lunar al unui lucrător din economie (pe activități economice, raioane, municipii) – raportul dintre sumele brute calculate salariaților (fondul de remunerare) și numărul mediu de salariați.

Cîștigul salarial real – puterea de cumpărare a cîștigului salarial nominal.

Indicele cîștigului salarial real – raportul dintre indicele cîștigului salarial mediu nominal și indicele prețurilor de consum.

În numărul pensionarilor sînt incluse persoanele, cărora le-au fost stabilite pensiile conform Legii Republicii Moldova cu privire la asigurarea cu pensii.

Mărimea medie a pensiei se calculează ca raportul dintre suma pensiilor stabilite și numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială.

Populație activă din punct de vedere economic – persoane de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzînd populația ocupată și șomerii.

Populație ocupată – persoane de 15 ani și peste, care desfășoară o activitate economică sau socială producătoare de bunuri și servicii în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau alte beneficii.

Șomeri conform criteriului BIM – persoane de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc concomitent următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sînt în căutarea unui loc de muncă, utilizînd în ultimele patru săptămîni diferite metode pentru a-l găsi;
- sînt disponibili să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă și-ar găsi imediat un loc de muncă.

Rata șomajului – raportul dintre numărul șomerilor și populația activă (șomeri plus populația ocupată).

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vîrstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sînt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

Numărul populației pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensămînt și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensămîntului și anul de referință. Totodată se ia în considerație și schimbarea numărului populației în rezultatul reorganizării teritorialadministrative.

Sursa datelor pentru **mișcarea naturală a populației** sînt actele stării civile și buletinele statistice despre naștere, deces, căsătorie, divorț, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sînt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți, decedați, căsătorii și divorțați pe parcursul anului și numărul mediu anual al populației stabile. Se calculează în promile.

Sursa datelor pentru **mișcarea migratorie a populației** este baza de date automatizată a Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Morbiditate – cazuri de îmbolnăviri ale populației, înregistrate în anul curent cu diagnosticul stabilit pentru prima dată.

Criminalitatea – fenomen socialjuridic, care include infracțiunea săvîrșită pe un anumit teritoriu și pe parcursul unei perioade anumite de timp.

Infracțiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.